

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2018 r.

DSR.II.801.3.2018.EK

Według rozdzielnika

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) oraz art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) przekazuję projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw, **z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.**

Jednocześnie informuję, że projekt ten jest dostępny pod adresem:

<https://www.mpips.gov.pl/bip/projekty-aktow-prawnych/projekty-ustaw/polityka-rodzinna/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-wspieraniu-rodziny-i-systemie-pieczy-zastepczej-oraz-niektorych-innych-ustaw/>

MINISTER
ZUP

Bartosz Marczyk
PODSEKRETARZ STANU

Otrzymują:

1. Pan Jan Gogolewski, Prezes Związku Rzemiosła Polskiego
2. Pan Andrzej Malinowski, Prezydent Pracodawców RP;
3. Pani Henryka Bochniarz, Prezydent Konfederacji Lewiatan;
4. Pan Marek Goliszewski, Prezes Business Centre Club – Związku Pracodawców;
5. Pan Piotr Duda, Przewodniczący NSZZ „Solidarność”;
6. Pan Jan Guz, Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
7. Pani Dorota Gardias, Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych.

U S T A W A

z dnia2018 r.

**o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych
innych ustaw ¹⁾**

Art. 1. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) preambuła otrzymuje brzmienie:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny, w szczególności rodziny wychowującej dzieci i przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami - uchwała się, co następuje:”;

2) w art. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zasady i formy wspierania rodziny wychowującej dzieci, w szczególności przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;”;

3) w art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wspieranie rodziny wychowującej dzieci, w szczególności przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to zespół planowych działań mających na celu wspomaganie rodziny lub przywrócenie jej zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 24 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o osobach uprawnionych do alimentów, ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416.

4) w art. 3 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obowiązek wspierania rodziny wychowującej dzieci, w szczególności przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.”;

5) w art. 4:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny, w tym rodziny zastępczej i osób prowadzących rodzinny dom dziecka, oraz prawo dziecka do:”;

b) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

c) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Podmioty stosujące ustawę są zobowiązane działać z poszanowaniem prywatności dziecka i rodziny, w tym rodziny zastępczej i osób prowadzących rodzinny dom dziecka.”;

6) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. Rodziną wspierającą, kandydatem do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodziną zastępczą, kandydatem do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, rodziną zaprzyjaźnioną, kandydatem do przysposobienia dziecka, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi, osobą podejmującą się wspierania działań wychowawczych, o której mowa w art. 96 ustawy lub wolontariuszem w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka nie może być osoba, która figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;

7) w art. 8 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Rodzinie wychowującej dzieci, w szczególności przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:”;

8) w art. 11:

a) ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie wychowującej dzieci wymagającej wsparcia, w szczególności o rodzinie przeżywającej

trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej tej rodziny.”,

1a. W przypadku gdy rodzicem wychowującym dziecko jest małoletni opuszczający młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela temu rodzicowi asystenta rodziny.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. W przypadku rodziny, z której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela tej rodzinie asystenta rodziny, chyba że rodzinie tej asystent rodziny został już przydzielony.”,

c) uchyla się ust. 2,

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli z analizy, o której mowa w ust. 1, wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.”;

9) w art. 15 w ust. 1 pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) podejmowanie działań zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;”;

10) po art. 17 dodaje się art. 17a w brzmieniu:

„Art. 17a. 1. Dokumentem identyfikującym asystenta rodziny oraz potwierdzającym jego uprawnienia wynikające z przepisów niniejszej ustawy jest legitymacja służbowa.

2. Legitymację wydaje wójt gminy, na terenie której asystent rodziny wykonuje czynności służbowe.

3. Asystent rodziny przy wykonywaniu czynności służbowych okazuje legitymację służbową.

4. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzór oraz tryb wystawiania legitymacji służbowej, o której mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności potrzebę identyfikacji osoby zatrudnionej na stanowisku asystenta rodziny.”;

11) w art. 18 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W celu wsparcia rodziny wychowującej dzieci, w tym rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego.”;

12) po art. 18c dodaje się art. 18d w brzmieniu:

„Art. 18d. 1. Gmina, powiat, podmiot, któremu odpowiednio gmina lub powiat zleciły prowadzenie placówki wsparcia dziennego na podstawie art. 190 lub podmiot, który uzyskał zezwolenie odpowiednio wójta lub starosty na prowadzenie placówki wsparcia dziennego mogą tworzyć oddziały placówek wsparcia dziennego w celu zwiększenia dostępu dzieci do tych placówek.

2. Oddział jest prowadzony w ramach struktury organizacyjnej placówki wsparcia dziennego.”;

13) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

„Art. 22a. Wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1, odmowa wydania zezwolenia, o której mowa w art. 21 oraz cofnięcie zezwolenia, o którym mowa w art. 22 ust. 2 następuje w drodze decyzji.”;

14) w art. 25 w ust. 2 w pkt 1:

a) lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej lub”;

b) dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela;”;

15) w art. 26 w ust. 1:

a) w pkt 1 w lit. a:

- tiret drugie otrzymuje brzmienie:

„– na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej lub”;

- dodaje się tiret trzecie w brzmieniu:

„– na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela,”;

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) w przypadku opiekuna dziecięcego:

a) ukończoną szkołę przygotowującą do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego lub pielęgniarki lub

b) wykształcenie wyższe:

– pedagogiczne lub

– na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela.”;

16) w art. 28a po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Wójt oraz odpowiednio zarząd powiatu w związku z przeprowadzonym postępowaniem kontrolnym, dotyczącym spraw związanych z opieką nad dziećmi, przeprowadza indywidualne rozmowy z dziećmi przebywającymi w placówkach wsparcia dziennego, w tym zasięga opinii dzieci, w zakresie w jakim prowadzona jest kontrola, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej.”;

17) w art. 30:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rodzinę wspierającą, na wniosek rodziny wspieranej, ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej tej rodziny.”;

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku odmowy ustanowienia rodziny wspierającej, o której mowa w ust. 2, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.”;

18) w art. 31:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Z rodziną wspierającą wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej zawiera umowę, która określa w szczególności:

1) zakres zadań rodziny wspierającej;

2) zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Rodzinie wspierającej wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej może przyznać wynagrodzenie, którego wysokość jest uzależniona od zakresu zadań rodziny wspierającej.

1b. W sytuacji, o której mowa w ust. 1a, umowa, o której mowa w ust. 1, określa także wysokość i warunki wypłaty wynagrodzenia dla rodziny wspierającej.”;

19) w art. 35 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku, gdy rodzice albo opiekun prawny dziecka odmawiają dowozu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, zapewnienie dowozu dziecka do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do właściwego ze względu zamieszkania rodziców albo opiekuna prawnego dziecka powiatowego centrum pomocy rodzinie, z wyłączeniem osoby będącej koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.”;

20) w art. 37:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli uczy się:

- 1) w szkole;
- 2) w szkole wyższej;
- 3) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego;
- 4) na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;

5) na kursach i innych formach kształcenia prowadzonych przez Ochotnicze Hufce Pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1056, z późn. zm.³⁾), jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia.”,

b) dodaje się ust. 3-5 w brzmieniu:

„3. W przypadku, gdy osoba, o której mowa w ust. 2, uczy się:

1) w szkole – może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej do końca roku szkolnego, w którym kończy naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia;

2) w uczelni – może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej do 30. września roku, w którym kończy naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

4. W przypadku rozwiązania, likwidacji lub przekształcenia w inną formę pieczy zastępczej dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, w której przebywa osoba, o której mowa w ust. 2, osoba ta może zostać umieszczona w innej niż dotychczasowa rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej za zgodą starosty oraz odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osoba pełnoletnia po opuszczeniu dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej może powrócić do dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej za zgodą starosty oraz odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1292, 1321, 1428, 1543 i 2371.

terapeutycznej. W przypadku rozwiązania, likwidacji lub przekształcenia w inną formę pieczy zastępczej dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, osoba ta może powrócić do innej niż dotychczasowa rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej za zgodą starosty oraz odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.”;

21) po art. 37 dodaje się art. 37a i 37b w brzmieniu:

„Art. 37a. 1. Osobami uprawnionymi do odbioru świadczeń alimentacyjnych zasądzonych na rzecz dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej są odpowiednio rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, w których dziecko zostało umieszczone.

2. Rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego gromadzą świadczenia alimentacyjne dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na wyodrębnionym rachunku bankowym.

3. Świadczenia alimentacyjne zasądzone na rzecz dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej nie mogą być przeznaczone przez rodzinę zastępczą, prowadzącego rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego na pokrycie bieżących wydatków związanych z utrzymaniem dziecka, chyba że sąd, na wniosek tych osób, postanowi inaczej.

Art. 37b. 1. W przypadku, gdy osoba, o której mowa w art. 37 ust. 2, posiada własne dziecko, sąd może zdecydować, na jej wniosek, o pozostawianiu tego dziecka przy tej osobie, nie ograniczając jej władzy rodzicielskiej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, po uzyskaniu zgody odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

2. Dziecko, o którym mowa w ust. 1, nie jest umieszczone w pieczy zastępczej, chyba że rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub władza rodzicielska została im ograniczona.

3. Rodzinie zastępczej, oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, w których przebywa rodzic z dzieckiem, przysługują świadczenia na to dziecko, o których mowa w art. 80 i 81, a także mogą zostać przyznane świadczenia, o których mowa w art. 83.”;

22) w art. 38 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązane do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej nie dochodzi świadczeń alimentacyjnych, o których mowa w ust. 1 i 2, od osób, które zapewniają dziecku rodzinną pieczę zastępczą i jednocześnie ciąży na nich obowiązek alimentacyjny wobec tego dziecka.”;

23) w art. 38a w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) diagnozę pedagogiczną i psychologiczną dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją.”;

24) w art. 38b po ust. 8 dodaje się ust. 8a w brzmieniu:

„8a. Zarząd powiatu oraz odpowiednio zarząd województwa w związku przeprowadzonym postępowaniem kontrolnym, dotyczącym spraw związanych z opieką nad dziećmi, przeprowadza indywidualne rozmowy z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, w tym zasięga opinii dzieci, w zakresie w jakim prowadzona jest kontrola, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej.”;

25) po art. 38b dodaje się art. 38c-38e w brzmieniu:

„Art. 38c. 1. Minister właściwy do spraw rodziny tworzy rejestr centralny obejmujący:

- 1) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 i dzieci, o których mowa w art. 37b, z podziałem na dzieci i osoby umieszczone lub przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej oraz poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej,;
- 2) wykaz osób posiadających pozytywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- 3) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe albo zawodowe;
- 5) wykaz rodzinnych domów dziecka;
- 6) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadpcyjnych;
- 7) wykaz osób usamodzielnianych.

2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko dziecka, osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 oraz dziecka, o którym mowa w art. 37b;
- 2) adres miejsca zamieszkania dziecka, osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 oraz dziecka, o którym mowa w art. 37b;
- 3) datę i miejsce urodzenia dziecka, osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 oraz dziecka, o którym mowa w art. 37b;
- 4) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość dziecka, osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 oraz dziecka, o którym mowa w art. 37b, w przypadku, gdy taki posiada;
- 5) dane dotyczące sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu dziecka;
- 6) szczegółowy opis przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej, zawierający miejsca, daty, okresy i przyczyny zmiany miejsca pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 7) dane o stanie zdrowia i rozwoju dziecka;
- 8) imiona i nazwiska rodziców dziecka, osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 oraz dziecka, o którym mowa w art. 37b;
- 9) numery PESEL rodziców dziecka, osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 oraz dziecka, o którym mowa w art. 37b;
- 10) daty urodzenia rodziców dziecka;
- 11) informacje na temat utrzymywania przez rodzinę biologiczną kontaktów z dzieckiem;
- 12) dane dotyczące sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu rodzeństwa dziecka.

3. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) data urodzenia;
- 3) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) obywatelstwo;
- 5) adres miejsca zamieszkania;
- 6) stan cywilny;
- 7) wykształcenie;
- 8) zawód;
- 9) miejsce pracy;
- 10) źródła dochodu;
- 11) dane o warunkach mieszkaniowych;
- 12) dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczenia lekarskiego oraz opinii, o których mowa art. 42 ust. 1 pkt 5;
- 13) oznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, który przeprowadził wstępną kwalifikację;
- 14) data wstępnej kwalifikacji.

4. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) data urodzenia;
- 3) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) obywatelstwo;
- 5) adres miejsca zamieszkania;
- 6) stan cywilny;
- 7) wykształcenie;
- 8) zawód;
- 9) miejsce pracy;
- 10) źródła dochodu;
- 11) dane o warunkach mieszkaniowych;

- 12) dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, w tym wynikające z zaświadczenia lekarskiego oraz opinii, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5;
- 13) zakres ukończonych szkoleń;
- 14) oznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, który wydał zaświadczenie kwalifikacyjne;
- 15) data wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego;
- 16) maksymalna liczba dzieci, które można umieścić u danych kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, o których mowa w art. 37 ust. 2.

5. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) data urodzenia;
- 3) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) obywatelstwo;
- 5) adres miejsca zamieszkania;
- 6) stan cywilny;
- 7) wykształcenie;
- 8) zawód;
- 9) miejsce pracy;
- 10) źródła dochodu;
- 11) dane o warunkach mieszkaniowych;
- 12) dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, w tym wynikające z zaświadczenia lekarskiego oraz opinii, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5;
- 13) zakres ukończonych szkoleń;
- 14) oznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, który wydał zaświadczenie kwalifikacyjne;
- 15) data wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego;
- 16) liczbę umieszczonych dzieci i osób, o których mowa w art. 37 ust. 2;
- 17) informację o pełnieniu przez rodzinę zastępczą zawodową funkcji pogotowia rodzinnego lub funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej;

- 18) każdą sporządzoną ocenę okresową, o której mowa w art. 134;
- 19) informację o zaprzestaniu pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub o rozwiązaniu umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej, w tym o dacie i okresie wypowiedzenia.

6. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) data urodzenia;
- 3) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) obywatelstwo;
- 5) adres miejsca zamieszkania;
- 6) stan cywilny;
- 7) wykształcenie;
- 8) zawód;
- 9) miejsce pracy;
- 10) źródła dochodu;
- 11) dane o warunkach mieszkaniowych;
- 12) dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczenia lekarskiego oraz opinii, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5;
- 13) zakres ukończonych szkoleń;
- 14) oznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, który wydał zaświadczenie kwalifikacyjne;
- 15) data wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego;
- 16) liczbą umieszczonych dzieci i osób, o których mowa w art. 37 ust. 2;
- 17) każda sporządzona ocena okresowa, o której mowa w art. 134;
- 18) informacja o rozwiązaniu umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka, w tym dacie i okresie wypowiedzenia umowy.

7. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 6 zawiera następujące dane:

- 1) wykaz poszczególnych placówek i ośrodków;
- 2) typ poszczególnych placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) adres, adres poczty elektronicznej oraz numer telefonu poszczególnych placówek i ośrodków;

- 4) liczba miejsc w poszczególnych placówkach i ośrodkach wynikająca z zezwolenia wydanego przez wojewodę;
- 5) liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych placówkach i ośrodkach, o których mowa w art. 37 ust. 2;
- 6) liczba wolnych miejsc w poszczególnych placówkach i ośrodkach;
- 7) informacja o likwidacji lub o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie poszczególnych placówek i ośrodków.

8. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) data urodzenia;
- 3) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) adres miejsca zamieszkania;
- 5) formy udzielonej pomocy.

9. Dane, o których mowa w:

- 1) ust. 2, do rejestru centralnego, wprowadza i aktualizuje starosta powiatu obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej lub sąd, w zakresie posiadanych przez siebie danych;
- 2) ust. 3 i 4, do rejestru centralnego, wprowadza i aktualizuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który przeprowadził wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3) ust. 5 i 6, do rejestru centralnego, wprowadza i aktualizuje starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka;
- 4) ust. 7, do rejestru centralnego, wprowadza i aktualizuje:
 - a) starosta właściwy ze względu na miejsce prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej w zakresie placówek opiekuńczo-wychowawczych,
 - b) marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce prowadzenia regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego w zakresie odpowiednio placówek opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych,
 - c) wojewoda właściwy ze względu na miejsce prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczych, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub

interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego w zakresie tworzenia i danych, o których mowa w ust. 7 pkt 4 i 7, dotyczących tych placówek i ośrodków;

5) ust. 8 do rejestru centralnego wprowadza starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

10. Dane do rejestru wprowadza się i aktualizuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od powzięcia informacji wymagających wpisu lub aktualizacji.

11. Minister właściwy do spraw rodziny udostępnia dane z poszczególnych wykazów, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań ustawowych, następującym podmiotom:

- 1) podmiotowi prowadzącemu pracę z rodziną – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w celu realizacji zadań określonych w ustawie;
- 2) staroście, organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowemu centrum pomocy rodzinie – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-7, w celu realizacji zadań określonych w ustawie;
- 3) wojewodzie – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 4-7, w celu realizacji zadań określonych w ustawie;
- 4) marszałkowi województwa dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, w celu realizacji zadań określonych w ustawie;
- 5) ośrodkowi adopcyjnemu i centralnemu bankowi danych – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w celu realizacji zadań określonych w ustawie;
- 6) sądowni – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 3-6, w celu umieszczenia małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej i oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 7) organowi właściwemu, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, i wojewodzie – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o przyznanie świadczenia wychowawczego, osób pobierających świadczenie wychowawcze oraz członków ich rodzin;
- 8) organowi właściwemu, o którym mowa w art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, i wojewodzie – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1, w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających

- się o świadczenia rodzinne, osób pobierających świadczenia rodzinne oraz członków ich rodzin;
- 9) organowi właściwemu wierzyciela, o którym mowa w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz członków ich rodzin;
- 10) jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej prowadzonym przez jednostki samorządu terytorialnego – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 7, w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej oraz członków ich rodzin, a także osób obowiązanych do ponoszenia odpłatności za świadczenia z pomocy społecznej;
- 11) powiatowym urządowi pracy – dane z wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o pomoc w związku z art. 66m ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

12. Dostęp do danych gromadzonych w rejestrze jest ograniczony i przysługuje wyłącznie ministrowi właściwemu do spraw rodziny oraz podmiotom, wymienionym w ust. 11.

13. Dane, o których mowa w ust. 2-8, mogą być przetwarzane przez ministra właściwego do spraw rodziny, podmiot prowadzący pracę z rodziną, starostę, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, wojewodę, marszałka województwa, ośrodek adopcyjny, centralny bank danych i sąd w celu realizacji zadań wynikających z ustawy oraz przez organy, o których mowa w ust. 9 pkt 7-10 w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się odpowiednio o przyznanie świadczenia wychowawczego, świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczeń z pomocy społecznej oraz osób pobierających te świadczenia, a także członków ich rodzin, a także przez urzędy pracy w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o pomoc w związku z art. 66m ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

14. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2-5 i 7, są obowiązane do poinformowania odpowiednio organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, który przeprowadził wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka albo starosty powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka o każdej zmianie danych, o których mowa odpowiednio w ust. 4-6, oraz do przedstawiania, co 2 lata, zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej, zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza psychiatrę oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa.

15. W przypadku, gdy w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub w dotychczasowym rodzinnym domu dziecka przebywa wyłącznie osoba pełnoletnia, o której mowa w art. 37 ust. 2 lub wyłącznie osoba pełnoletnia, o której mowa w art. 37 ust. 2 wraz z dzieckiem, o którym mowa w art. 37b, rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka nie podlegają obowiązkowi dostarczania dokumentacji, o której mowa w ust. 14.

Art. 38d. Minister właściwy do spraw rodziny zapewnia system teleinformatyczny, za pomocą którego wprowadzane są dane do rejestru, o którym mowa w art. 38c ust. 1, i udostępniane są dane z tego rejestru.

Art. 38e. 1. W celu wspierania zaspokajania potrzeb intelektualnych, emocjonalnych i społecznych dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej może ono zostać objęte opieką rodziny zaprzyjaźnionej.

2. Pełnienie funkcji rodziny zaprzyjaźnionej może zostać powierzone osobie która:

1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;

2) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;

3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

4) daje rękojmię należytego sprawowania opieki nad dzieckiem, co zostanie stwierdzone przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie przeprowadzonego wywiadu.

3. Warunkiem pełnienia funkcji rodziny zaprzyjaźnionej jest jej akceptacja odpowiednio przez dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, w których dziecko jest umieszczone.”;

26) w art. 42:

a) w ust. 1 w pkt 5 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez lekarza psychiatrę oraz”;

b) dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Starosta lub organizator rodzinnej pieczy zastępczej przetwarza następujące informacje dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) obywatelstwo;
- 3) adres miejsca zamieszkania i pobytu;
- 4) stan cywilny;
- 5) pozbawienie, zawieszenie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej;
- 6) wykształcenie;
- 7) zawód;
- 8) miejsce pracy;
- 9) warunki mieszkaniowe;
- 10) źródła dochodu;
- 11) informację o wypełnianiu obowiązku alimentacyjnego;
- 12) informację o zdolności do czynności prawnych;
- 13) dane o stanie zdrowia niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz z zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza psychiatrę;

- 14) opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa;
 - 15) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego;
 - 16) informację o figurowaniu lub niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;
 - 17) informację o dzieciach pozostających na utrzymaniu, w tym pod władzą rodzicielską.”;
- 27) art. 43 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 43. 1. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przeprowadza, na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 7a i 42 ust. 1 i 2, wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Pozytywna wstępna kwalifikacja jest ważna przez okres dwóch lat liczonych od dnia jej wydania.
2. W przypadku wydania negatywnej wstępnej kwalifikacji, kwalifikacja ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn wydania negatywnej kwalifikacji i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.
3. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka posiadającego pozytywną wstępną kwalifikację kieruje go na szkolenie, o którym mowa w art. 44 ust. 1.
4. Wstępna kwalifikacja, o której mowa w ust. 1, lub szkolenie, o którym mowa w art. 44 ust. 1, mogą być przeprowadzane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej innego niż organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsca zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.”;
- 28) art. 45 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 45. 1. Na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu

dziecka, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia, o którym mowa w art. 44 ust. 1, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który przeprowadził wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia tego szkolenia oraz spełniania warunków, o których mowa w art. 42.

2. W przypadku odmowy wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego, o którym mowa w ust. 1, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.

29) uchyla się art. 46;

30) art. 52 otrzymuje brzmienie:

„Art. 52. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, liczbę godzin i zakres programowy szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, biorąc pod uwagę specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych dla poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu sprawowanej pieczy zastępczej, a także mając na uwadze możliwość umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654 oraz z 2017 r. poz. 773) lub legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych dla poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej.”;

31) w art. 53 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci, w tym dzieci, o których mowa w art. 37b, lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2.”;

32) po art. 53 dodaje się art. 53a w brzmieniu:

„Art. 53a. Rodziny zastępcze zawodowe organizuje powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190.”;

33) w art. 54:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. Z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka lub pełniący funkcję dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzin zastępczych zawodowych na podstawie art. 190, zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.
2. Z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzin zastępczych zawodowych na podstawie art. 190, może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.”,

b) w ust. 3 pkt 12a otrzymuje brzmienie:

- „12a) wysokość kosztów utrzymania i eksploatacji, w tym bieżącej konserwacji, lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym ma być pełniona funkcja rodziny zastępczej;”,

c) ust. 3a i 3b otrzymują brzmienie:

„3a. Umowa, o której mowa w ust. 1 i 2, może być zawarta przez starostę powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej niezawodowej lub przez starostę powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

3b. W przypadku, gdy w rodzinie zastępczej umieszczone są dzieci z różnych powiatów obowiązanych do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, umowa, może być zawarta przez starostę po uprzednim zawarciu porozumienia starostów powiatów obowiązanych do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej.”,

d) uchyla się ust. 3c,

e) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Umowa ulega rozwiązaniu, w przypadku, gdy rodzina zastępcza zawodowa zmieni miejsce sprawowania pieczy zastępczej, opuszczając terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że starosta postanowi inaczej lub zmiana miejsca sprawowania pieczy zastępczej jest związana z wyjazdem wakacyjnym.”,

f) po ust. 7 dodaje się ust. 7a i 7b w brzmieniu

„7a. W przypadku odmowy zawarcia umowy, w sytuacji o której mowa w ust. 2, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy.

7b. Minimalny okres wypowiedzenia umowy wynosi 3 miesiące.”;

34) art. 55 otrzymuje brzmienie:

„Art. 55. 1. Z kandydatami spełniającymi warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, na ich wniosek, starosta każdego powiatu, bez względu na miejsce zamieszkania lub podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzin zastępczych zawodowych na podstawie art. 190, może zawierać umowy o utworzeniu rodziny zastępczej zawodowej. Do umowy przepisy art. 54 ust. 3-8 stosuje się odpowiednio.

2. Z kandydatami spełniającymi warunki do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, na ich wniosek, starosta każdego powiatu, bez względu na miejsce zamieszkania, lub podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzinnych domów dziecka na podstawie art. 190 może zawierać umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Do umowy przepisy art. 62 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.”,

3. Rodzinie zastępczej zawodowej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, o których mowa w ust. 1 i 2, do czasu umieszczenia pierwszego dziecka w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, wynagrodzenie nie przysługuje, chyba że umowa stanowi inaczej.”;

35) w art. 57 :

a) ust. 1a i 2 otrzymuje brzmienie:

„1a. W przypadku, gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, starosta lub, w przypadku rodziny zastępczej zawodowej, podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzin zastępczych zawodowych na podstawie art. 190, zatrudnia osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Przepisy art. 64 ust. 3-6 stosuje się.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej, starosta lub, w przypadku rodziny zastępczej zawodowej, podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzin zastępczych zawodowych na podstawie art. 190, może zatrudnić osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Przepisy art. 64 ust. 3-6 stosuje się odpowiednio.”,

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku odmowy przyznania pomocy w formie zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, w sytuacji o której mowa w ust. 2, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy.”;

36) w art. 61 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci, w tym, osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 oraz ich dzieci, o których mowa w art. 37b.”;

37) w art. 61a:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Z rodziną zastępczą zawodową, w której wychowuje się co najmniej 6 dzieci, spełniającą warunki do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz posiadającą co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza zawodowa, starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił, na podstawie art. 190, organizowanie rodzinnego domu dziecka, zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka.

2. Z rodziną zastępczą niezawodową lub zawodową spełniającą warunki do prowadzenia rodzinnego domu dziecka starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił, na podstawie art. 190, organizowanie rodzinnego domu dziecka, może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka.

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku odmowy zawarcia umowy, w sytuacji, o której mowa w ust. 2, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy.”;

38) w art. 62:

a) w ust. 2:

- pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) wysokość kosztów utrzymania i eksploatacji, w tym bieżącej konserwacji, lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym ma być prowadzony rodzinny dom dziecka;”;

- pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) wysokość i warunki przyznawania środków finansowych na remonty, modernizacje lub pokrycie kosztów związanych ze zmianą lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym ma być prowadzony rodzinny dom dziecka;”;

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Minimalny okres wypowiedzenia umowy wynosi 3 miesiące.”;

39) w art. 64 po ust. 5b dodaje się ust. 5c w brzmieniu:

„5c. W przypadku odmowy przyznania pomocy w formie zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, w sytuacji, o której mowa w ust. 1, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy.”;

40) w art. 75 w ust. 2 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) wysokość wynagrodzeń, o których mowa w art. 85 ust. 6 i 7, przysługujących rodzinie pomocowej oraz sposób wypłaty;”;

41) w art. 76 w ust. 4 uchyla się pkt 4;

42) w art. 78 w ust. 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiada co najmniej wykształcenie wyższe;”;

b) dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) daje rękojmię należytej realizacji zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.”;

43) w art. 83:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych,

dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, w tym bieżącej konserwacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu lub modernizacji lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.”;

44) w art. 84 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, w tym bieżącej konserwacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka;

2) pokrycie kosztów związanych z remontem, modernizacją lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka - do wysokości środków określonych w umowie, o której mowa w art. 62;”;

45) w art. 85:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż kwota minimalnego

wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847).

2. Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż 124% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.”,

b) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 20% otrzymywanego miesięcznie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

7. Rodzina zastępcza niezawodowa oraz małżonkowie lub osoba, o których mowa w art. 74 ust. 1 pkt 2, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 20% kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 1.”;

46) w art. 87:

a) dodaje się ust. 1c-1h w brzmieniu:

„1c. Dodatek wychowawczy w części odpowiadającej do 80% jego wysokości wypłacany jest rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka. Pozostała część dodatku wychowawczego w wysokości co najmniej 20% gromadzona jest przez starostę, na wyodrębnionym rachunku bankowym, dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

1d. Na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka część dodatku gromadzonego dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, może być wyższa, niż 20%, odpowiednio z jednoczesnym obniżeniem części wypłacanej rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka.

1e. Środki, o których mowa w ust. 1c, zgromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, na wyodrębnionym rachunku bankowym, wypłaca się wraz z odsetkami bankowymi:

- 1) dziecku opuszczającemu pieczę zastępczą, lub jego przedstawicielowi ustawowemu;
- 2) osobie usamodzielnianej.

1f. Środki, o których mowa w ust. 1c, zgromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, na wyodrębnionym rachunku bankowym, wypłaca się na podstawie decyzji wydanej przez starostę na wniosek osoby, o której mowa w ust. 1e.

1g. W przypadku, o którym mowa w ust. 1e pkt 1 środki, o których mowa w ust. 1c, zgromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, na wyodrębnionym rachunku bankowym, wypłaca się po upływie roku od dnia opuszczenia pieczy zastępczej, w przypadku, gdy dziecko to nie zostało ponownie umieszczone w pieczy zastępczej.

1h. W przypadku zmiany miejsca zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, a także zmiany miejsca lub formy sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem lub zmiany w zakresie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, środki, o których mowa w ust. 1c, gromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na wyodrębnionym rachunku bankowym, przekazywane są do starosty właściwego odpowiednio ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub pobytu dziecka w pieczy zastępczej.”,

b) w ust. 2 uchyla się pkt 1 i 3;

47) w art. 88 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenia, dodatki i dofinansowanie do wypoczynku, o których mowa w art. 80 ust. 1 i 1a, art. 81, art. 83 i art. 84, są udzielane na wniosek odpowiednio rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany pouczyć rodzinę zastępczą i osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka o przysługujących jej świadczeniach niezwłocznie po uzyskaniu informacji o tym, że posiadają oni odpowiednio status rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.”;

48) w art. 93 uchyla się ust. 3b;

49) w art. 95:

a) ust. 1-3 otrzymują brzmienie:

„1. W placówce opiekuńczo-wychowawczej są umieszczane dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

2. Umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka.

3. W placówce opiekuńczo-wychowawczej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci, w tym osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 oraz ich dzieci, o których mowa w art. 37b.”,

b) w ust. 3a:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W przypadku, gdy umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecko lub osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 37 ust. 2, zostały umieszczone w:”,

- uchyla się pkt 1 i 3,

c) po ust. 3a dodaje się ust. 3b w brzmieniu:

„3b. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 3a, wojewoda wydaje w drodze decyzji na wniosek placówki opiekuńczo-wychowawczej. Decyzje wydawane w pierwszej instancji są ostateczne.”,

d) uchyla się ust. 4 i 4a;

50) w art. 97:

a) ust. 1a i 1b otrzymują brzmienie:

„1a. W przypadku zapewnienia wspólnej obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, na podstawie przepisów o samorządzie powiatowym, placówką opiekuńczo-wychowawczą może kierować dyrektor jednostki obsługującej, która prowadzi wspólną obsługę, przy pomocy wyznaczonego w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych wychowawcy.

1b. W przypadku zlecenia realizacji obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, na podstawie art. 94 ust. 1, placówką opiekuńczo-wychowawczą może kierować dyrektor podmiotu, któremu zlecono realizację, przy pomocy wyznaczonego w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych wychowawcy.”,

b) w ust. 3 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej może być osoba, która:”,

c) uchyla się ust. 4;

51) w art. 98:

a) w ust. 1 w pkt 1:

- lit. a i b otrzymują brzmienie:

„a) na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą,

b) na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji, albo”,

- dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela;”,

b) uchyla się ust. 2;

52) w art. 99 uchyla się ust. 2 i 3;

53) w art. 101 w ust. 1 uchyla się pkt 4;

54) uchyla się art. 102;

55) w art. 106:

a) po ust. 6 dodaje się ust. 6a i 6b w brzmieniu:

„6a. Wniosek wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 4, wojewoda przekazuje do wiadomości ministra właściwego do spraw rodziny.

6b. Wojewoda może wydać zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, uwzględniając wytyczne wydawane przez ministra właściwego do spraw rodziny, dotyczące tworzenia instytucjonalnej pieczy zastępczej.”,

b) po ust. 8 dodaje się ust. 8a–8c w brzmieniu:

„8a. Zmiana siedziby placówki opiekuńczo-wychowawczej wymaga zmiany decyzji zezwalającej na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej. Przepisy ust. 4 pkt 2 lit. a, d, e, f, g i h oraz ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

8b. Zmiana formy placówki opiekuńczo-wychowawczej wymaga zmiany decyzji zezwalającej na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej. Przepisy ust. 4 pkt 2 lit. g i h stosuje się odpowiednio.

8c. Wojewoda zatwierdza zmiany w statucie placówki opiekuńczo-wychowawczej i w regulaminie organizacyjnym placówki opiekuńczo-wychowawczej.”,

c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Wojewoda cofa zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej:

1) po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu, o którym mowa w ust. 9 pkt 2;

2) w szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli dobro dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest zagrożone;

3) w przypadku rozwiązania umowy, na podstawie której powiat zlecił prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej.”

d) po ust. 10 dodaje się ust. 10a w brzmieniu:

„10a. W przypadku, o którym mowa w ust. 10 pkt 2 cofnięcie zezwolenia następuje niezwłocznie, bez konieczności przeprowadzenia procedur, o których mowa w ust. 9 i 10, a wojewoda wydając decyzję nadaje jej rygor natychmiastowej wykonalności.”;

e) uchyla się ust. 11,

f) dodaje się ust. 12 i 13 w brzmieniu:

„12. Zezwolenie lub odmowa wydania zezwolenia, cofnięcie zezwolenia, oraz zmiana decyzji, o której mowa w ust. 8a i 8b, zatwierdzenie zmiany statutu placówki opiekuńczo-wychowawczej, o którym mowa w ust. 8c, wydawane są z uwzględnieniem wytycznych wydawanych przez ministra właściwego do spraw rodziny, w drodze decyzji. Decyzje wydawane w pierwszej instancji są ostateczne.

13. W decyzji cofającej zezwolenie, o której mowa w ust. 10 i 10a, wojewoda, biorąc pod uwagę możliwości powiatu oraz potrzeby dzieci umieszczonych w likwidowanych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wyznacza staroście termin na zapewnienie dzieciom umieszczonym w tych placówkach właściwej pieczy zastępczej.”;

56) w art. 107 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zgoda lub odmowa wydania zgody, o której mowa w ust. 1, wydawane są z uwzględnieniem wytycznych wydawanych przez ministra właściwego do spraw rodziny, w drodze decyzji.”;

57) po art. 107 dodaje się art. 107a i 107b w brzmieniu:

„Art. 107a. W przypadku wydania przez wojewodę decyzji o cofnięciu zezwolenia, o którym mowa w art. 106 ust. 10, lub decyzji wyrażającej zgodę na likwidację placówki opiekuńczo-wychowawczej, o której mowa w art. 107 ust. 1, starosta zapewnia właściwą pieczę zastępczą dzieciom z tej placówki.

Art. 107b. W przypadku wydania przez wojewodę decyzji o cofnięciu zezwolenia, o którym mowa w art. 106 ust. 10, lub decyzji wyrażającej zgodę na likwidację placówki opiekuńczo-wychowawczej, o której mowa w art. 107 ust. 1, wojewoda:

1) do czasu zapewnienia dzieciom umieszczonym w tej placówce opiekuńczo-wychowawczej opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej albo w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej – dokonuje w wykazie, o którym mowa w art. 38c ust. 1 pkt 6, adnotacji, że placówka opiekuńczo-wychowawcza jest w stanie likwidacji;

2) w przypadku zapewnienia dzieciom umieszczonym w tej placówce opiekuńczo-wychowawczej opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej albo w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej – wykreśla placówkę opiekuńczo-wychowawczą z wykazu placówek, o którym mowa w art. 38c ust. 1 pkt 6.”;

58) w art. 109:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wojewoda, uwzględniając specyfikę i zadania regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, może zezwolić, z uwzględnieniem wytycznych wydawanych przez ministra właściwego do spraw rodziny, na umieszczenie większej liczby dzieci, nie więcej jednak niż 45.”,

b) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 3, wydawane jest w drodze decyzji.

Decyzje wydawane w pierwszej instancji są ostateczne.

5. Przed wydaniem zezwolenia, o którym mowa w ust. 3 wojewoda informuje o podejmowanych czynnościach ministra właściwego do spraw rodziny.”;

59) w art. 111:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci, z zastrzeżeniem ust. 2a.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku, gdy do sądu został złożony wniosek o przysposobienie dziecka umieszczonego w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym i dziecko, na skutek orzeczenia sądu o osobistej styczności w formie pieczy nad dzieckiem przebywa u przysposabiającego, dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego może, pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci w ośrodku, przyjąć kolejne dziecko.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, chyba że rodzic dziecka wystąpił do sądu o przywrócenie władzy rodzicielskiej albo do sądu został złożony wniosek o przysposobienie dziecka.”;

60) uchyla się art. 114-121;

61) w art. 128 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub w dotychczasowym rodzinnym domu dziecka przebywa wyłącznie osoba pełnoletnia, o której mowa w art. 37 ust. 2 lub wyłącznie osoba ta wraz z dzieckiem, o którym mowa w art. 37b.”;

62) art. 135 otrzymuje brzmienie:

„Art. 135. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, zwany dalej „zespołem”, ocenia sytuację umieszczonego dziecka.”;

63) uchyla się art. 139;

64) w art. 139a:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej należy także:”

b) ust. 2-5 otrzymują brzmienie:

„2. Sporządzając opinię, o której mowa w ust. 1 pkt 1, organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej biorą pod uwagę opinię odpowiednio opiekuna

prawnego lub osoby sprawującej faktyczną opiekę nad dzieckiem, a także konieczność zagwarantowania, że przysposobienie leży w najlepszym interesie dziecka.

3. Sporządzając opinię, o której mowa w ust. 1 pkt 3, organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej biorą pod uwagę opinię odpowiednio opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego dziecka, a także, w szczególności, możliwość zapewnienia dziecku stabilnego, rodzinnego środowiska wychowawczego, w tym zastępczego, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Sporządzając opinię, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej biorą pod uwagę w szczególności więzi między rodzeństwem.

5. Opinie, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej przekazuje właściwemu ośrodkowi adopcyjnemu.”,

c) dodaje się ust. 6-8 w brzmieniu:

„6. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej są obowiązani do podejmowania wszelkich działań służących połączeniu rodzeństwa umieszczonego w pieczy zastępczej, w szczególności w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

7. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej informuje wojewodę o podejmowanych działaniach w sytuacji rozdzielonego rodzeństwa w pieczy zastępczej.

8. Wojewoda monitoruje podejmowane działania, o których mowa w ust. 6.”;

65) art. 139b otrzymuje brzmienie:

„Art. 139b. Do ocen oraz zastrzeżeń, o których mowa w niniejszym rozdziale, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących obliczania terminów i przywrócenia terminu.”;

66) w art.140 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Pomoc na usamodzielnienie i pomoc na zagospodarowanie może zostać przyznana przez starostę, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, na pokrycie

wydatków związanych z usamodzielnieniem lub zagospodarowaniem, osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2, przed opuszczeniem przez nią rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, po zasięgnięciu opinii opiekuna usamodzielnienia.

1b. Przyznanie lub odmowa przyznania pomocy, o której mowa w ust. 1a, następuje w drodze decyzji.”;

67) w art. 141:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej roku.”;

b) w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Do okresu pobytu w pieczy zastępczej, o którym mowa w ust. 1, wlicza się również.”;

68) uchyla się art. 142;

69) w art. 143 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Wniosek o przyznanie pomocy prawnej i psychologicznej składa się w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.”;

70) w art. 145 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

1) zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia;

2) współdziałanie i wspieranie osoby usamodzielnianej w kontaktach z rodziną i środowiskiem;

3) uzyskanie wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami osoby usamodzielnianej;

4) uzyskanie kwalifikacji zawodowych;

5) pomoc w ustaleniu uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego;

6) osiedlenie się osoby usamodzielnianej w powiecie innym niż miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w placówce;

7) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w szczególności przez:

a) umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym przez czas określony,

b) całkowite lub częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju,

c) ułatwienie uzyskania mieszkania socjalnego z zasobów gminy,

d) umożliwienie osobie usamodzielnianej uczącej się w szkole ponadpodstawowej zamieszkania w bursie lub internacie do czasu ukończenia nauki,

e) całkowite lub częściowe pokrycie osobie usamodzielnianej studiującej w szkole wyższej wydatków związanych z zakwaterowaniem;

8) podjęcia zatrudnienia;

9) pomocy w uzyskaniu przysługujących świadczeń.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W indywidualnym programie usamodzielnienia należy uwzględnić plan podejmowanych działań oraz terminy ich realizacji.”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Do zadań opiekuna usamodzielnienia należy:

1) zaznajomienie się z dokumentacją i drogą życiową osoby usamodzielnianej;

2) opracowanie i modyfikowanie wspólnie z osobą usamodzielnianą indywidualnego programu usamodzielnienia;

3) współpraca z rodziną osoby usamodzielnianej oraz ze środowiskiem lokalnym, w szczególności ze szkołą oraz gminą.”,

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą, wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany, w drodze decyzji przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.”,

e) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Osoba usamodzielniana, wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, może dokonać zmian w indywidualnym programie usamodzielnienia w przypadku zmiany sytuacji życiowej tej osoby. Zmiany programu wymagają zatwierdzenia, w drodze decyzji, przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.”;

71) w art. 146:

a) w ust.1:

- uchyla się pkt 2,
- dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) na kursach i innych formach kształcenia prowadzonych przez Ochotnicze Hufce Pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przyznaje się na czas nauki:

- 1) w szkole – do końca roku szkolnego, w którym kończy naukę,
- 2) w uczelni – do 30. września roku, w którym kończy naukę
– nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia.”;

72) w art. 148 dodaje się ust. 3-6 w brzmieniu:

„3. Zawieszenie pomocy może nastąpić na okres nie dłuższy niż rok.

4. W przypadku zawieszenia pomocy osoba usamodzielniana, wraz z opiekunem usamodzielnienia, odnotowuje w indywidualnym programie usamodzielnienia przyczyny zawieszenia oraz określa sposób postępowania mającego na celu kontynuację realizacji indywidualnego programu usamodzielniania.

5. Zmiana indywidualnego programu usamodzielnienia, dokonana w związku z zawieszeniem pomocy, wymaga zatwierdzenia, w drodze decyzji, przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

6. Jeżeli po upływie okresu zawieszenia pomocy na kontynuowanie nauki przyczyny jej zawieszenia nie ustąpiły, kierownik powiatowego centrum pomocy

rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie uchyla decyzję o przyznaniu pomocy.”;

73) w art. 149 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- 1) nie mniej niż 6600 zł – jeżeli osoba usamodzielniana przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat;
- 2) nie mniej niż 3300 zł – jeżeli osoba usamodzielniana przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat;
- 3) nie mniej niż 1650 zł – jeżeli osoba usamodzielniana przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.”;

74) po art. 150 dodaje się art. 150a w brzmieniu:

„Art. 150a. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie współpracuje z Ochotniczymi Hufcami Pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w zakresie pomocy osobom usamodzielnianym w uzyskaniu zatrudnienia. W tym celu kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie zawiera umowy lub porozumienia, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.”;

75) w art. 154:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prowadzenie procedur przysposobienia oraz przygotowanie osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka, zwanych dalej „kandydatami do przysposobienia dziecka”, stanowi wyłączną kompetencję ośrodka adopcyjnego, z zastrzeżeniem ust. 1a.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Procedury związane z kwalifikacją dziecka do przysposobienia międzynarodowego prowadzone są przez ministra właściwego do spraw rodziny, z uwzględnieniem art. 163.”,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku wystąpienia ministra właściwego do spraw rodziny do samorządu województwa o utworzenie ośrodka adopcyjnego lub zlecenie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2, a także o likwidację ośrodka adopcyjnego lub rozwiązanie umowy na podstawie, której marszałek zlecił realizację zadania, o którym

mowa w ust. 2, samorząd województwa jest obowiązany odpowiednio utworzyć ośrodek adopcyjny, zlecić realizację zadania, o którym mowa w ust. 2, zlikwidować ośrodek adopcyjny lub rozwiązać umowę na podstawie, której marszałek zlecił realizację zadania, o którym mowa w ust. 2.”,

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku zlecenia realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2, marszałek województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na czas nieokreślony.”,

e) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Utworzenie ośrodka adopcyjnego lub zlecenie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2, przez marszałka województwa wymaga zgody ministra właściwego do spraw rodziny.”,

f) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W sytuacji, gdy ośrodek adopcyjny działający na mocy art. 190 ust. 1 realizuje zadania w sposób nieprawidłowy lub w niewystarczającym stopniu, marszałek województwa, za zgodą ministra właściwego do spraw rodziny, może rozwiązać umowę na podstawie, której marszałek zlecił realizację zadania, o którym mowa w ust. 2.”;

76) w art. 156 w ust. 1 uchyla się pkt 11b;

77) po art. 156 dodaje się art. 156a w brzmieniu:

„Art. 156a. W przypadku, gdy przez przysposobienie przysposabiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, ośrodek adopcyjny uczestniczący w nadzorze nad przebiegiem osobistej styczności kandydata do przysposobienia dziecka z dzieckiem, sporządza sprawozdanie z przebiegu osobistej styczności. W sprawach, gdy miejscem zamieszkania kandydata do przysposobienia dziecka jest państwo strona Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i pracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, ośrodek adopcyjny przekazuje sprawozdanie organowi centralnemu, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9.”;

78) w art. 161:

a) w ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„2. Ośrodek adopcyjny oraz minister właściwy do spraw rodziny przetwarzają następujące informacje dotyczące kandydatów do przysposobienia dziecka.”,

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) adres miejsca zamieszkania i pobytu;”,

– po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) data urodzenia;”,

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) stan cywilny, w tym informacje o wcześniejszych związkach małżeńskich;”,

– po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) pozbawianie, zawieszenie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej;”,

– pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) dane o stanie zdrowia niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz z zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza psychiatrę;”,

– po pkt 11 dodaje się pkt 12-14 w brzmieniu:

„12) informację o figurowaniu lub niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;

13) informację o dzieciach pozostających na utrzymaniu, w tym pod władzą rodzicielską;

14) wizerunku kandydatów do przysposobienia dziecka.”,

b) w ust. 3:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Ośrodek adopcyjny, wojewódzki bank danych i centralny bank danych, oraz organ centralny, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9, przetwarzają następujące informacje dotyczące dzieci zgłoszonych do przysposobienia:”,

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) dane dotyczące sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu dziecka, w tym dane wynikające z orzeczenia o ustanowieniu opiekuna prawnego oraz dane wynikające z postanowienia potwierdzającego uregulowanie sytuacji prawnej dziecka;”,

– pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) dane o stanie zdrowia i rozwoju dziecka;”,

– dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

„14) wizerunku dziecka.”;

79) art. 163 otrzymuje brzmienie:

„Art. 163. 1. Minister właściwy do spraw rodziny prowadzi centralny bank danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie, zwany dalej „centralnym bankiem danych”.

2. Minister właściwy do spraw rodziny może wyznaczyć ośrodek adopcyjny do prowadzenia centralnego banku danych.

3. Wyznaczenie ośrodka adopcyjnego do prowadzenia centralnego banku danych minister właściwy do spraw rodziny ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.”;

80) po art. 163 dodaje się art. 163a w brzmieniu:

„Art. 163a. W przypadku, gdy zadania centralnego banku danych wykonuje minister właściwy do spraw rodziny przepisy art. 161 ust. 1 pkt 1 lit. c, stosuje się odpowiednio.”;

81) w art. 164 w wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) występuje do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej o przekazanie, w terminie 7 dni, opinii oraz dokumentacji, o których mowa w art. 139a, chyba że posiada te opinie oraz dokumentację, oraz”;

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. W przypadku, gdy po przeprowadzeniu kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego ośrodek adopcyjny nie zakwalifikuje dziecka do przysposobienia krajowego, informuje o tym podmiot, który dokonał zgłoszenia dziecka do ośrodka adopcyjnego.

5b. W przypadku, gdy zmiana sytuacji dziecka ma wpływ na kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego ośrodek adopcyjny dokonuje ponownej kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego.”;

c) po ust. 10 dodaje się ust. 10a w brzmieniu:

„10a. Ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego jest obowiązany do aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej nie rzadziej niż co 3 miesiące – w przypadku dzieci w wieku poniżej 3. roku życia, a w przypadku dzieci w wieku powyżej 3. roku życia – nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W przypadku zmian wynikających z aktualizacji

dokumentacji kwalifikacyjnej, ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego przesyła do właściwego dla siebie miejscowo ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych oraz do centralnego banku danych zaktualizowaną dokumentację kwalifikacyjną. Przepisy ust. 7 stosuje się.”,

d) w ust. 11 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W przypadku, gdy kwalifikacji dziecka do przysposobienia międzynarodowego dokonuje ośrodek adopcyjny wyznaczony przez ministra do prowadzenia centralnego banku danych na podstawie art. 163 ust. 2, może on zasięgać opinii ministra właściwego do spraw rodziny.”,

e) w ust. 20 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) uzna, po dokonaniu analizy sprawozdania z przebiegu osobistej styczności kandydata do przysposobienia dziecka z dzieckiem, że kandydat do przysposobienia dziecka nie zapewni dziecku odpowiedniej opieki i wychowania.”,

f) po ust. 20 dodaje się ust. 20a w brzmieniu:

„20a. Organ centralny, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9, może anulować wydaną zgodę, o której mowa w art. 17 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego w przypadku, gdy uzna, po dokonaniu analizy sprawozdania z przebiegu osobistej styczności kandydata do przysposobienia dziecka z dzieckiem, że kandydat do przysposobienia dziecka nie zapewni dziecku odpowiedniej opieki i wychowania.”;

82) użyte w art. 164 ust. 10, 12, 14, 15 i 16, i art. 169 ust. 2 pkt 1 w różnym przypadku wyrazy „ośrodek adopcyjny prowadzący centralny bank danych” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „centralny bank danych”;

83) w art. 164a w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) dane o stanie zdrowia i rozwoju dziecka;”;

84) po art. 164a dodaje się art. 164b w brzmieniu:

„Art. 164b. Ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego może żądać uzupełnienia lub aktualizacji opinii, o których mowa w art. 139a ust. 1 pkt 1-5.”;

85) w art. 165 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Informację, o której mowa w ust. 1, przekazuje, ośrodek adopcyjny kwalifikujący dziecko do przysposobienia krajowego, za pośrednictwem ośrodka adopcyjnego, który kwalifikował do przysposobienia rodzinę, która wcześniej przysposobiła brata albo siostrę tego dziecka.

3. Doboru rodziny przysposabiającej, właściwej ze względu na potrzeby dziecka, dokonuje ośrodek adopcyjny, który kwalifikował dziecko do przysposobienia krajowego, na podstawie informacji z ośrodka adopcyjnego, o którym mowa w ust. 2.”;

86) art. 167 otrzymuje brzmienie:

„Art. 167. Dziecko może być zakwalifikowane do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie wówczas, gdy tylko w ten sposób można zapewnić mu odpowiednie zastępcze środowisko rodzinne, chyba że między przysposabiającym a przysposabianym dzieckiem istnieje stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa albo gdy przysposabiający już przysposobił siostrę lub brata przysposabianego dziecka.”;

87) w art. 170 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku, gdy osoby wymienione w ust. 1 pkt 1 i 3 nie mają stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a dziecko w wyniku przysposobienia miałyby zmienić miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, ośrodek adopcyjny, nie wszczynając postępowania w zakresie poszukiwania kandydatów do przysposobienia dziecka, o którym mowa w art. 164 ust. 5-9 i 15, albo zawieszając to postępowanie, przesyła posiadane dokumenty do centralnego banku danych.”;

88) art. 171 otrzymuje brzmienie:

„Art. 171. Ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację do przysposobienia dziecka zgłoszonego uprzednio do wojewódzkich banków danych lub do centralnego banku danych, informuje ośrodki adopcyjne prowadzące te banki danych o przysposobieniu dziecka, w terminie 7 dni od dnia otrzymania od sądu prawomocnego postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka.”;

89) w art. 172:

a) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Do osób, które uzyskały świadectwo ukończenia szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka przed dniem 1 stycznia 2012 r. nie stosuje się ust. 1.”,

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku wydania negatywnej wstępnej oceny, ocena ta wydawana jest w formie pisemnej ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn negatywnej oceny i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.”;

90) po art. 172 dodaje się art. 172a w brzmieniu:

„Art. 172a. 1. Po ukończeniu przez kandydata do przysposobienia dziecka szkolenia, o którym mowa w art. 172, ośrodek adopcyjny sporządza opinię kwalifikacyjną, zawierającą w szczególności informacje:

- 1) czy kandydaci do przysposobienia dziecka spełniają wymagania niezbędne do przysposobienia dziecka;
- 2) czy kandydaci do przysposobienia dziecka dają rękojmię należytego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- 3) dotyczące oceny motywacji i oczekiwań kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 4) na temat sytuacji materialnej i mieszkaniowej kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 5) o niekaralności oraz stanie zdrowia kandydatów do przysposobienia dziecka.

2. W przypadku wydania negatywnej opinii kwalifikacyjnej opinia ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn wydania negatywnej opinii i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.”;

91) art. 173a otrzymuje brzmienie:

„Art. 173a. Szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka nie mogą być łączone ze szkoleniami dla kandydatów do przysposobienia dziecka.”;

92) art. 175 otrzymuje brzmienie:

„Art. 175. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzór opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia dziecka, kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz karty dziecka, w tym metryki prowadzenia sprawy, mając

na uwadze sprawne, rzetelne i jednolite we wszystkich ośrodkach adopcyjnych przeprowadzenie procedury przysposobienia.”;

93) po art. 179 dodaje się art. 179a w brzmieniu:

„Art. 179a. Przy realizacji zadań wynikających z ustawy gmina bierze pod uwagę wytyczne dotyczące wspierania rodziny wydawane przez ministra właściwego do spraw rodziny.”;

94) w art. 180:

a) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;”;

b) uchyla się pkt 11,

c) po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

„11a) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38c i ich aktualizacja;”;

d) w pkt 13 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz szkoleń dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka;”;

95) w art. 182:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W sprawach indywidualnych dotyczących świadczeń, dodatków, środków finansowych, opłat oraz innych kwot, o których mowa w art. 80 ust. 1 i 1a, art. 81, art. 83 ust. 1, 2 i 4, art. 84, art. 87 ust. 1e, art. 92 ust. 1, art. 140 ust. 1 pkt 1, art. 193 ust. 1 i art. 194 ust. 3, decyzje wydaje starosta, upoważniony przez niego kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie lub inni pracownicy powiatowego centrum pomocy rodzinie upoważnieni przez starostę na wniosek kierownika.”;

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a-3c w brzmieniu:

„3a. W sprawach indywidualnych, dotyczących wydania zezwolenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1, decyzje wydaje wójt lub starosta.”;

96) po art. 182 dodaje się art. 182a i 182b w brzmieniu:

„Art. 182a. 1. Starosta oraz kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie w związku z przyznawaniem i udzielaniem świadczeń i pomocy przyznawanych

na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, mogą samodzielnie uzyskiwać drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej oraz z wykazu, o którym mowa w przepisach o szkolnictwie wyższym, odpowiednio:

- 1) dane identyfikacyjne dziecka, w tym imię i nazwisko, numer PESEL oraz numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osób, które nie posiadają numeru PESEL;
- 2) informacje o uczęszczaniu do szkół i placówek oświatowych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2159 i 2203), okresie uczęszczania, typie lub rodzaju instytucji oraz nazwie i adresie siedziby instytucji;
- 3) informacje o dacie rozpoczęcia studiów, w tym studiów doktoranckich, dacie ukończenia studiów, w tym studiów doktoranckich, dacie skreślenia z listy studentów lub doktorantów, nazwy uczelni oraz jednostki organizacyjnej prowadzącej kształcenie.

2. W przypadku awarii systemów teleinformatycznych służących do wymiany informacji, o których mowa w ust. 1 starosta oraz kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie uzyskują te informacje w drodze pisemnej wymiany informacji. Organy prowadzące rejestry publiczne przekazują te informacje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku starosty lub kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

3. W przypadku braku możliwości samodzielnego uzyskania przez starostę lub powiatowe centrum pomocy rodzinie informacji, o których mowa w ust. 1, z przyczyn nieleżących po stronie starosty lub powiatowego centrum pomocy rodzinie, starosta lub powiatowe centrum pomocy rodzinie wzywają wnioskodawcę do dołączenia tych danych lub informacji.

4. Minister właściwy do spraw rodziny pozyskuje drogą elektroniczną informacje niezbędne do przyznawania i udzielania świadczeń i pomocy udzielanych na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej oraz z wykazu, o którym mowa w przepisach o szkolnictwie wyższym, w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz wojewodę realizacji tych świadczeń i pomocy, a także, na wniosek starosty lub kierownika, w celu umożliwienia odpowiednio

starostom i kierownikom powiatowych centrów pomocy rodzinie przyznawania i udzielania tych świadczeń i pomocy.

„Art. 182b. Przy realizacji zadań wynikających z ustawy powiat bierze pod uwagę wytyczne dotyczące tworzenia i funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej wydawane przez ministra właściwego do spraw rodziny.”;

97) w art. 183 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38c i ich aktualizacja.”;

98) po art. 185 dodaje się art. 185a w brzmieniu:

„Art. 185a. Przy realizacji zadań wynikających z ustawy samorząd województwa bierze pod uwagę wytyczne dotyczące tworzenia i funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej wydawane przez ministra właściwego do spraw rodziny.”;

99) w art. 186:

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38c i ich aktualizacja;

2) wydawanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;”;

b) w pkt 3 w lit. b średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit c w brzmieniu:

„c) wydawaniem przez upoważnione podmioty pisemnych uzasadnień, o których mowa w art. 30, 43, 45, 54, 57, 64, 172 i 172a, zawierających szczegółowe uzasadnienie, wskazanie obszarów wymagających poprawy i pouczeń o prawie skargi do sądu administracyjnego, zgodnie z art. 50 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.”;

100) w art. 187:

a) w ust. 1 w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11-13 w brzmieniu:

„11) opracowywanie we współpracy z wojewodami i wydawanie wytycznych dotyczących zezwoleń, tworzenia i likwidacji placówek oraz ośrodków instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz umieszczania dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych;

12) prowadzenie centralnego banku danych;

13) prowadzenie rejestru centralnego, o którym mowa w art. 38c.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Minister właściwy do spraw rodziny opracowuje i wydaje wytyczne dotyczące wspierania rodziny oraz funkcjonowania i tworzenia rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.”;

101) art. 189 otrzymuje brzmienie:

„Art. 189. Rada Ministrów, co 3 lata, do dnia 30. września przedkłada Sejmowi i Senatowi informację o realizacji ustawy w roku poprzednim wraz z wnioskami dotyczącymi sposobu i zakresu finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego wynikających z ustawy.”;

102) w art. 190 w ust. 1:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecić, w całości lub w części, realizację zadań, o których mowa w art. 10 ust. 1, art. 18 ust. 2 i 3, art. 53a, art. 60 ust. 1, art. 76 ust. 1, art. 93 ust. 2 i 3 i art. 154 ust. 2.”;

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielniom socjalnym – jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.”;

c) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) spółkom akcyjnym i spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubom sportowym będącym spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1463 i 1600), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału pomiędzy swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników – jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.”;

103) w art. 190a dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Osoby biorące udział w posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, o których mowa w art. 130, osoby, z którymi oceniający rodziny zastępcze lub prowadzących rodzinny dom dziecka dokonuje konsultacji, o których mowa w art. 133, i osoby wchodzące w skład zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 137, mogą przekazywać informacje uzyskane w toku czynności zawodowych jednostkom organizacyjnym wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z ustawy, związanych z dokonywaniem oceny sytuacji dziecka i oceny rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinnego domu dziecka, o których mowa odpowiednio w art. 128 i art. 135.”;

104) w art. 191:

a) w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka oraz wydatki za pobyt osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2, w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oraz średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2, w dotychczasowej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej;”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Powiat, na terenie którego ma miejsce zamieszkania rodzina zastępcza lub prowadzony jest rodzinny dom dziecka, w których umieszczone zostało dziecko, zawiera, w terminie 14 dni od dnia umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, z powiatem, o którym mowa w ust. 1–4, porozumienie określające w szczególności sprawy związane z pobytom dziecka i wydatkami, o których mowa w ust. 1 pkt 1.”;

c) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Powiat, na terenie którego funkcjonuje mogąca przyjąć dziecko placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z powiatem, o którym mowa w ust. 1–4,

porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków, o których mowa w ust. 1 pkt 2.”,

d) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Wynagrodzenia wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka oraz świadczenia i wynagrodzenia dla rodziny pomocowej finansuje proporcjonalnie do liczby dzieci powiat, o którym mowa w ust. 1–4.”,

e) w ust. 8 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Przepisów ust. 1, 5 i 5a nie stosuje się w przypadku.”,

f) w ust. 9 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, w wysokości:

- 1) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 40% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.”,

g) po ust. 9 dodaje się ust. 9a i 9b w brzmieniu:

„9a. W przypadku powrotu dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka do rodziny przed upływem roku od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, powiat zwraca gminie 20% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka do dnia powrotu dziecka do rodziny.

9b. W przypadku, gdy po upływie roku od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, nie nastąpi powrót dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do rodziny, gmina obowiązana jest do poniesienia jednorazowo, poza wydatkami, o których mowa w ust. 9 pkt 2, 10% wydatków poniesionych na dziecko w roku poprzednim.”,

h) uchyla się ust. 10,

i) ust. 10a otrzymuje brzmienie:

„10a. Przepisów ust. 9, 9a i 9b nie stosuje się w przypadku dzieci, o których mowa w ust. 8 pkt 2 i w przypadku dzieci, których obydwój rodziców nie żyją.”;

105) w art. 192 pkt 9 i 10 otrzymuje brzmienie:

„9) wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub osób zatrudnionych do sprawowania opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich;

10) świadczenia i wynagrodzenia dla rodziny pomocowej.”;

106) po art. 192 dodaje się art. 192a w brzmieniu:

„Art. 192a. 1. Powiat obowiązany do finansowania wydatków, o których mowa odpowiednio w art. 191 ust. 1 pkt 1 lub 2, za pobyt osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, ponosi na dziecko tej osoby, o którym mowa w art. 37b ust. 1, odpowiednio:

1) wydatki na opiekę i wychowanie – w przypadku pobytu dziecka, o którym mowa w art. 37b ust. 1, w rodzinie zastępczej albo rodzinnego domu dziecka;

2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, – w przypadku pobytu dziecka, o którym mowa w art. 37b ust. 1, w tych placówkach.

2. Do wydatków na opiekę i wychowanie, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przepisy art. 191 ust. 7 i art. 192 stosuje się.”;

107) w art. 193:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz za pobyt osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2, w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości:

1) przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 – w przypadku:

a) umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka,

b) pobytu osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2, w dotychczasowej rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka;

2) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – w przypadku umieszczenia dziecka w tych placówkach lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym lub w przypadku pobytu osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2, w dotychczasowej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.”,

b) ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Opłaty, o której mowa w ust. 1, nie ponosi się za okres, w którym dziecko umieszczone w pieczy zastępczej lub osoba, o której mowa w art. 37 ust. 2, przebywa u rodziców.”,

c) po ust. 7b dodaje się ust. 7c w brzmieniu:

„7c. W sytuacji, gdy opóźnienie z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 1, nastąpiło w okresie po uprawomocnieniu się decyzji wówczas naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności.”,

d) dodaje się ust. 9-11 w brzmieniu:

„9. Należności z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 1, ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym opłata za dany miesiąc stała się wymagalna.

10. Bieg przedawnienia przerywa:

1) odroczenie terminu płatności należności,

2) rozłożenie spłaty należności na raty,

3) zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony

– przy czym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo odpowiednio od dnia następującego po dniu odroczenia terminu płatności

należności, rozłożenia spłaty należności na raty lub zastosowania środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony.

11. W przypadku śmierci rodziców dziecka obowiązanych do ponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 1, należności, o których mowa w ust. 1 i 7a, wygasają.”;

108) po art. 193 dodaje się art. 193a w brzmieniu:

„Art. 193a. 1. Za pobyt dziecka, o którym mowa w art. 37b ust. 1, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości:

1) przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 – w przypadku pozostawania dziecka przy rodzicu w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka;

2) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka pozostającego przy rodzicu w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej – w przypadku umieszczenia dziecka przy rodzicu w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, rodzice ponoszą za czas pozostawania dziecka, o którym mowa w art. 37b ust. 1, przy rodzicu umieszczonym w pieczy zastępczej.

3. Za ponoszenie opłaty, o której mowa w ust. 1, rodzice odpowiadają solidarnie.

4. Opłatę, o której mowa w ust. 1, ponoszą także rodzice pozbawieni władzy rodzicielskiej lub którym władza rodzicielska została zawieszona albo ograniczona.

5. Od opłaty, o której mowa w ust. 1, naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja ustalająca opłatę stała się ostateczna.

6. Należności z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. W sytuacji, gdy opóźnienie z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 1, nastąpiło w okresie po uprawomocnieniu się decyzji, naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności.

8. W przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 1, za okres dłuższy niż 12 miesięcy, starosta przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości.

9. Należności z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 1, ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym opłata za dany miesiąc stała się wymagalna.

10. Bieg przedawnienia przerywa:

1) odroczenie terminu płatności należności,

2) rozłożenie spłaty należności na raty,

3) zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony

– przy czym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo odpowiednio od dnia następującego po dniu odroczenia terminu płatności należności, rozłożenia spłaty należności na raty lub zastosowania środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony.

11. W przypadku śmierci rodziców dziecka obowiązanych do ponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 1, należności, o których mowa w ust. 1 i 5, wygasają.”;

12. W odniesieniu do opłaty, o której mowa w ust. 1 przepisy art. 194 stosuje się odpowiednio.”;

109) w art. 195 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku, gdy za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinie pomocowej, rodzinnym domu dziecka, wydatki na opiekę i wychowanie dziecka albo średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, poniosła gmina i powiat, uzyskaną opłatę, o której mowa w art. 193 ust. 1, dzieli się proporcjonalnie do poniesionych wydatków.”;

110) w art. 196 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka, w tym osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 i dziecka, o którym mowa w art. 37b, w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok

kalendaryzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.”;

111) po art. 196a dodaje się art. 196b i 196c w brzmieniu:

„Art. 196b. 1. Wojewoda przekazuje marszałkowi województwa środki na organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych, wskazując wysokość środków, które mają być przekazane poszczególnym niepublicznym ośrodkom adopcyjnym.

2. Wojewoda wskazując wysokość środków, o których mowa w ust. 1, bierze pod uwagę w szczególności liczbę:

- 1) pozyskanych przez dany ośrodek adopcyjny kandydatów do przysposobienia dziecka;
 - 2) przeszkolonych przez dany ośrodek adopcyjny kandydatów do przysposobienia dziecka;
 - 3) sporządzonych opinii kwalifikacyjnych;
 - 4) dzieci, dla których dany ośrodek adopcyjny dokonał doboru kandydatów do przysposobienia dziecka;
 - 5) złożonych do sądu wniosków o przysposobienie dziecka dotyczących dzieci, które dany ośrodek adopcyjny zakwalifikował do przysposobienia.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, marszałek województwa zobowiązany jest przekazać poszczególnym ośrodkom adopcyjnym.

Art. 196c. 1. Minister właściwy do spraw rodziny opracowuje resortowe programy rozwoju placówek wsparcia dziennego oraz finansowo wspiera te programy. Opracowanie i realizacja programów odbywa się we współpracy z wojewodą.

2. Programy, o których mowa w ust. 1, kieruje się do podmiotów, o których mowa w art. 18 ust. 2.

3. Podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 2, korzystające z programów mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie utworzenia lub funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, przy czym wysokość dotacji nie może łącznie przekroczyć 80% kosztów realizacji zadania.

4. Dotację przyznaje wojewoda po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rodziny.

5. Wojewoda, przyznając podmiotowi dotację, o której mowa w ust. 4, zawiera z nim umowę określającą w szczególności:

- 1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania;
- 2) wysokość przydzielonych dotacji;
- 3) tryb płatności;
- 4) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;
- 5) termin i sposób rozliczenia przyznanych dotacji;
- 6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania;
- 7) tryb kontroli wykonania zadania, przy czym w umowie można postanowić, że kontrola będzie prowadzona na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej;
- 8) warunki i sposób zmiany oraz rozwiązania umowy.”;

112) w art. 197a:

a) w ust. 1 dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) przeprowadzania indywidualnych rozmów z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz żądania od nich informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania kontroli.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wojewoda w związku z przeprowadzaniem postępowaniem kontrolnym, dotyczącym spraw związanych z opieką nad dziećmi, przeprowadza indywidualne rozmowy z dziećmi umieszczonymi w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz z dziećmi przebywającymi w placówkach wsparcia dziennego, w tym zasięga opinii dzieci, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej.”;

113) w art. 197b ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Członkiem zespołu inspektorów upoważnionym do prowadzenia czynności kontrolnych w kontrolowanych jednostkach może być osoba, która posiada co najmniej wykształcenie wyższe oraz daje rękojmię należytej realizacji zadań członka zespołu inspektorów.”;

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155 i 398) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 579² otrzymuje brzmienie:

„Art. 579². § 1. Przed umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, sąd zasięga informacji z rejestru centralnego prowadzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny na podstawie przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

§ 2. W przypadku konieczności uzyskania przez sąd informacji o kandydacie zakwalifikowanym do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kandydacie zakwalifikowanym do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodzinie zastępczej lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, innych niż zawarte w rejestrze, o którym mowa w § 1, sąd zasięga opinii:

1) ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata zakwalifikowanego do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kandydata zakwalifikowanego do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka;

2) organizatora rodzinnej pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który przeprowadził wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

3) organizatora rodzinnej pieczy zastępczej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.”;

2) po art. 579² dodaje się art. 579^{2a} w brzmieniu:

„Art. 579^{2a}. § 1. Rozpatrując sprawę o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka sąd bada sytuację rodzeństwa dziecka i w przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa dziecka w pieczy zastępczej, albo w przypadku, gdy rodzeństwo dziecka jest już umieszczone w pieczy zastępczej – umieszcza je w tej samej rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, chyba że godzi to w dobro któregoś z dzieci.

§ 2. Rozpatrując sprawę o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, w przypadku, gdy w pieczy zastępczej umieszczona jest matka lub ojciec dziecka, sąd bada sytuację matki lub ojca dziecka i umieszcza ich w tej samej rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, chyba że godzi to w dobro dziecka.”;

3) po art. 585² dodaje się art. 585³ i art. 585⁴ w brzmieniu:

„Art. 585³. W przypadku, gdy przez przysposobienie przysposabiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, będącym stroną Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego (Dz. U. z 2000 r. poz. 448 oraz z 2002 r. poz. 17), sąd opiekuńczy zawiadamia organ centralny, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej o sposobie i okresie osobistej styczności przysposabiającego z przysposabianym.

Art. 585⁴. Przed wydaniem postanowienia orzekającego przysposobienie, w przypadku, gdy przez przysposobienie przysposabiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, będącym stroną Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, sąd opiekuńczy zasięga od organu centralnego, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, informacji, czy organ ten nie anulował wydanej zgody, o której mowa w art. 17 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego.”;

4) w art. 586 w § 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) imię i nazwisko przysposobianego oraz miejsce jego zamieszkania i pobytu;”;

5) w art. 588 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Sąd w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie przesyła to postanowienie do ośrodka adopcyjnego, który dokonał kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. 682) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 109 w § 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej

albo zarządzić umieszczenie małoletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.”;

2) w art. 112¹ w § 1 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) pozbawionym opieki i wychowania rodziców umieszczonym w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub domu pomocy społecznej, jego wychowania i reprezentowania w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb, należą odpowiednio do kierującego młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym lub domem pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.”;

3) art. 119² otrzymuje brzmienie:

„Art. 119² Zgoda rodziców na przysposobienie dziecka nie może być wyrażona wcześniej niż po upływie czternastu tygodni od urodzenia się dziecka.”;

4) w art. 120¹:

a) w § 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„W przypadku, gdy przez przysposobienie przysposabiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie okres osobistej styczności nie może być krótszy niż 14 dni.”,

b) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. W przypadku, gdy przez przysposobienie przysposabiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, będącym stroną Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego (Dz. U. z 2000 r. poz. 448 oraz z 2002 r. poz. 17), organ centralny, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.⁴⁾), lub upoważniony przez niego podmiot, może monitorować przebieg osobistej styczności.”,

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416.

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przy wykonywaniu nadzoru nad przebiegiem styczości przysposabiającego z przysposobianym sąd opiekuńczy korzysta z pomocy ośrodka adopcyjnego oraz, w razie potrzeby, organu pomocniczego w sprawach opiekuńczych. Przy wykonywaniu nadzoru w sprawach, w których ma zastosowanie Konwencja z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, sąd opiekuńczy korzysta z pomocy ośrodka adopcyjnego oraz, w razie potrzeby, organu pomocniczego w sprawach opiekuńczych, z wyłączeniem ośrodka adopcyjnego, upoważnionego do współpracy z organami centralnymi innych państw lub z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi, o którym mowa w art. 168 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 24 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 108, 4, 138 i 305) w art. 183 po § 3 dodaje się § 3¹ i § 3² w brzmieniu:

„§ 3¹. Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze:

1) 10 tygodni – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – w wieku powyżej 10. roku życia, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 12. roku życia,

2) 5 tygodni – w przypadku dziecka w wieku powyżej 12. roku życia.

§ 3². Jeżeli pracownik, o którym mowa w § 3¹ pkt 1, przyjął dziecko w wieku powyżej 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, powyżej 10 roku życia, ma prawo do 5 tygodni urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017. poz. 1368) w art. 29 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przyjęła na wychowanie dziecko i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia;”.

Art. 6. W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1610, z 2017 r. poz. 1442 i 1529 oraz z 2018 r. poz. 374) w art. 21 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony i lokalu socjalnego, wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, przysługuje osobom usamodzielnianym, o których mowa w art. 140 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.⁵⁾), które osiedliły się na terenie tej gminy.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 po pkt 2 dodaje się pkt 2a i 2b w brzmieniu:

„2a) dziecko jest osobą, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.⁷⁾),

2b) dziecko pozostaje przy osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 37b tej ustawy;”;

2) w art. 16a w ust. 8:

a) w pkt 1 dodaje się lit. e w brzmieniu:

„e) jest osobą, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;”;

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a i 2b w brzmieniu:

„2a) osoba wymagająca opieki jest osobą, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

2b) osoba wymagająca opieki pozostaje przy osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 37b tej ustawy;”;

3) w art. 17 w ust. 5:

a) w pkt 1 dodaje się lit. c w brzmieniu:

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1321, 1428 i 1543, oraz z 2018 r. poz. 107 i 138.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416.

„c) jest osobą, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;”;

b) w pkt 2 dodaje się lit. c i d w brzmieniu:

„c) przebywa w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

d) pozostaje przy osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 37b tej ustawy;”;

4) w art. 17c w ust. 9 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) dziecko pozostaje przy osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 37b tej ustawy;”;

5) w art. 23b:

a) w ust. 1:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, a także drogą elektroniczną od ministra właściwego do spraw rodziny z rejestru centralnego, o którym mowa w art. 38c ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, odpowiednio:”;

- dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) informacji o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej oraz osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz dzieci, o których mowa w art. 37b tej ustawy.”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Minister właściwy do spraw rodziny pozyskuje drogą elektroniczną informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych od organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa

w przepisach o ewidencji ludności, z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych oraz z ogólnopolskiego wykazu studentów i ogólnopolskiego wykazu doktorantów, o których mowa w przepisach o szkolnictwie wyższym, a także wykorzystuje informacje posiadane przez ministra właściwego do spraw rodziny, w celu umożliwienia organom właściwym i wojewodzie weryfikacji prawa do świadczeń rodzinnych, a także w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz wojewodę realizacji świadczeń rodzinnych przez organy właściwe lub wojewodę.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12 po ust. 7a dodaje się ust. 7b w brzmieniu:

„7b. Ochotnicze Hufce Pracy wykonują działania, o których mowa w ust. 1-7a, ze szczególnym uwzględnieniem osób przebywających w pieczy zastępczej oraz osób opuszczających pieczę zastępczą.”;

2) w art. 33:

a) ust. 7a otrzymuje brzmienie:

„7a. Informacje, o których mowa w ust. 6, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawie, mogą być pozyskiwane przez powiatowe urzędy pracy z publicznych służb zatrudnienia lub innych podmiotów, w szczególności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz jednostek obsługujących świadczenia rodzinne, realizujących zadania na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów albo na skutek powierzenia lub zlecenia przez podmiot publiczny, a także drogą elektroniczną od ministra właściwego do spraw rodziny z rejestru, o którym mowa w art. 38c ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.⁹⁾”;

b) dodaje się ust. 10 w brzmieniu:

„10. Powiatowy urząd pracy, w szczególności przed skierowaniem bezrobotnego do formy aktywizacji do pracodawcy lub przedsiębiorcy, może pozyskać z systemu teleinformatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przy wykorzystaniu systemów

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1292, 1321, 1428, 1543 i 2371 oraz z 2018 r. poz. 107 i 138.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416

teleinformatycznych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy, informacje w celu ustalenia czy pracodawca lub przedsiębiorca dopełnia obowiązku:

- 1) opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych lub
 - 2) zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych pracowników lub innych osób objętych obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.”;
- 3) w art. 49 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
„8) poszukującym pracy niepozostającym w zatrudnieniu lub niewykonyującym innej pracy osobom usamodzielnianym, o których mowa w art. 140 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”;
- 4) po art. 66n dodaje się art. 66m w brzmieniu:
„Art. 66m. Przepisy art. 66k-66n stosuje się ze szczególnym uwzględnieniem osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 140 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”;
- 5) w art. 88c w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) uzyska informację starosty właściwego ze względu na główne miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca, wydaną na wniosek podmiotu powierzającego wykonywanie pracy, o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji organizowanej dla tego podmiotu, sporządzoną z uwzględnieniem pierwszeństwa dostępu do rynku pracy dla obywateli polskich oraz cudzoziemców, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1-11.”;
- 6) w art. 88j:
- a) w ust. 1 pkt 5-7 otrzymują brzmienie:
„5) jest osobą fizyczną, prawomocnie skazaną za popełnienie czynu z art. 218–221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;
 - 6) jest osobą fizyczną, prawomocnie skazaną za popełnienie czynu z art. 270–275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę lub zezwolenia na pracę sezonową lub o wpisanie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę;

7) jest osobą fizyczną prawomocnie skazaną za czyn, o którym mowa w art. 189a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub karaną w innym państwie na podstawie przepisów Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę;”

b) w ust. 2b pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zalega z uiszczeniem podatku dochodowego od osób fizycznych lub podatku dochodowego od osób prawnych, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.”

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wojewoda może pozyskać nieodpłatnie od organów Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy, przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy, informacje o okolicznościach, o których mowa w ust. 1 pkt 3–7 oraz ust. 1a, dotyczących podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi, tj.:

- 1) o prawomocnym ukaraniu podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi lub osoby fizycznej, która działa lub działała w jego imieniu, za wykroczenie określone w art. 120 ust. 1 lub 3, 5;
- 2) o zawiadomieniach prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 189a lub art. 218–221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;
- 3) o zawiadomieniach prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 270–275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę lub zezwolenia na pracę sezonową lub o wpisanie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń.”

d) w ust. 5:

–po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) opłacaniu przez podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zryczałtowanego podatku dochodowego w formie karty podatkowej.”

–pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zaległościach podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych albo podatku dochodowego od osób prawnych”;

7) w art. 88z:

a) w ust. 5 pkt 4-6 otrzymują brzmienie:

„4) podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest osobą fizyczną, prawomocnie skazaną za popełnienie czynu z art. 218– 221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;

5) podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest osobą fizyczną, prawomocnie skazaną za popełnienie czynu z art. 270–275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę lub zezwolenia na pracę sezonową lub o wpisanie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę;

6) podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest osobą fizyczną prawomocnie skazaną za czyn, o którym mowa w art. 189a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub karaną w innym państwie na podstawie przepisów Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę”;

b) w ust. 6 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zalega z uiszczeniem podatku dochodowego od osób fizycznych lub podatku dochodowego od osób prawnych, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.”;

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Starosta może pozyskać nieodpłatnie od organów Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy, przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy, informacje

o okolicznościach, o których mowa w ust. 5 pkt 1–6, dotyczących podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi, tj.:

- 1) o prawomocnym ukaraniu podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi lub osoby fizycznej, która działa lub działała w jego imieniu, za wykroczenie określone w art. 120 ust. 1, 3–5 lub 10;
- 2) o zawiadomieniach prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 189a lub art. 218–221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;
- 3) o zawiadomieniach prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 270–275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę lub zezwolenia na pracę sezonową lub o wpisanie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń.”,

d) w ust. 8:

– po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) opłacaniu przez podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zryczałtowanego podatku dochodowego w formie karty podatkowej,”,

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zaległościach podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych albo podatku dochodowego od osób prawnych”.

8) w art. 90c:

a) w ust. 7 w pkt 12 wyrazy „art. 218-222” zastępuje się wyrazami „art. 218-221”;

b) w ust. 11 w pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w celu realizacji zadań wynikających z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 i 2201 oraz z 2018 r. poz. 138) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 170c ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dostęp do danych zawartych w wykazie dotyczących imienia, nazwiska, numeru PESEL, a w przypadku jego braku – numeru dokumentu potwierdzającego

tożsamość, daty rozpoczęcia studiów, daty ukończenia studiów albo daty skreślenia z listy studentów, nazwy uczelni oraz jednostki organizacyjnej prowadzącej kształcenie przysługuje ministrowi właściwemu do spraw rodziny w celu umożliwienia organom właściwym i wojewodom weryfikacji prawa do świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 195, z późn. zm.¹⁰⁾), świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554), wójtom, burmistrzom i prezydentom miast w celu weryfikacji prawa do Karty Dużej Rodziny, oraz starostom i powiatowym centrum pomocy rodzinie w celu weryfikacji prawa do świadczeń i pomocy otrzymywanych odpowiednio na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny sposobu realizacji świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez organy właściwe lub wojewodów.”;

2) w art. 201a ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dostęp do danych zawartych w wykazie dotyczących imienia, nazwiska, numeru PESEL, a w przypadku jego braku – numeru dokumentu potwierdzającego tożsamość, daty rozpoczęcia studiów doktoranckich, daty zakończenia realizacji programu studiów doktoranckich albo daty skreślenia z listy doktorantów, nazwy uczelni oraz jej podstawowej jednostki organizacyjnej przysługuje ministrowi właściwemu do spraw rodziny w celu umożliwienia organom właściwym i wojewodom weryfikacji prawa do świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wójtom, burmistrzom i prezydentom miast w celu weryfikacji prawa do Karty Dużej Rodziny, oraz starostom i powiatowym centrum pomocy rodzinie w celu weryfikacji prawa do świadczeń i pomocy otrzymywanych odpowiednio na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny realizacji świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez organy właściwe lub wojewodów.”.

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1321, 1428 i 1543, oraz z 2018 r. poz. 107 i 138.

Art. 10. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 w ust. 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) jest osobą, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.¹¹⁾);

1b) pozostaje przy osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 37b tej ustawy.”;

2) w art. 15a:

a) w ust. 1:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Organ właściwy wierzyciela ustalający prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, a także drogą elektroniczną od ministra właściwego do spraw rodziny z rejestru, o którym mowa w art. 38c ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, odpowiednio:”;

- dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) informacji o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej oraz osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz dzieci, o których mowa w art. 37b tej ustawy.”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Minister właściwy do spraw rodziny pozyskuje drogą elektroniczną informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego od organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, z systemu informacji oświatowej, o którym

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416

mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych oraz z ogólnopolskiego wykazu studentów i ogólnopolskiego wykazu doktorantów, o których mowa w przepisach o szkolnictwie wyższym, a także wykorzystuje informacje posiadane przez ministra właściwego do spraw rodziny, w celu umożliwienia organom właściwym wierzyciela weryfikacji prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz wojewodę realizacji świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez organ właściwy wierzyciela.”.

Art. 11. W ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157 oraz z 2017 r. poz. 60 i 1428) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dyrektorem żłobka, osobą kierującą pracą klubu dziecięcego, osobą, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2, opiekunem, pielęgniarką, położną, wolontariuszem lub inną osobą zatrudnioną do wykonywania pracy lub świadczenia usług w żłobku lub klubie dziecięcym może być osoba, która nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz nie została skazana prawomocnym wyrokiem za inne przestępstwo umyślne.”;

2) w art. 16 w ust. 2:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Opiekunem w żłobku lub klubie dziecięcym może być także osoba, która odbyła nie wcześniej niż 2 lata przed podjęciem zatrudnienia jako opiekun szkolenie z udzielania dziecku pierwszej pomocy oraz:”;

b) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiada co najmniej wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, którego program obejmuje zagadnienia związane z opieką nad małym dzieckiem lub jego rozwojem, i odbyła 80-godzinne szkolenie w celu uaktualnienia i uzupełnienia wiedzy oraz umiejętności lub”;

c) w pkt 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz:”;

d) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) przez łączny okres co najmniej 3 lat była zatrudniona na stanowisku wychowawcy lub opiekuna dziecięcego w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

i odbyła 80-godzinne szkolenie w celu uaktualnienia i uzupełnienia wiedzy oraz umiejętności.”;

3) w art. 28 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) adres poczty elektronicznej oraz numer telefonu podmiotu zamierzającego prowadzić żłobek lub klub dziecięcy;”;

4) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. Podmioty, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1, wybierają dziennych opiekunów w sposób otwarty i konkurencyjny.”;

5) w art. 46b w ust. 2 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) miejsce sprawowania opieki przez dziennego opiekuna; ”;

6) w art. 48 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Programy szkoleń, o których mowa w art. 16 ust. 2 pkt 1 i 2 lit. b i pkt 3 i ust. 3 oraz w art. 39 ust. 1 pkt 6, zatwierdza na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie, na okres 5 lat, minister właściwy do spraw rodziny.”;

7) w art. 62 dodaje się ust. 8-12 w brzmieniu:

„8. Środki finansowe otrzymywane na pokrycie kosztów związanych z opracowaniem i realizacją przez ministra właściwego do spraw rodziny i wojewodów programu, o którym mowa w ust. 1, wynoszą do 0,5 mln zł rocznie.

9. Minister właściwy do spraw rodziny ustala wysokość środków, o których mowa w ust. 8 i wnioskuje do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o przekazanie tych środków odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw rodziny oraz poszczególnym wojewodom.

10. Środki, o których mowa w ust. 8 przyznawane są ministrowi właściwemu do spraw rodziny oraz wojewodom na wydatki majątkowe i osobowe.

11. Ustalając wysokość przekazywanych środków dla wojewodów na wydatki osobowe, w szczególności na wynagrodzenia i dodatki zadaniowe dla pracowników realizujących zadania wynikające z obsługi programu, minister właściwy do spraw rodziny bierze pod uwagę w szczególności:

1) liczbę zadeklarowanych do utworzenia miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów przez jednostki samorządu terytorialnego;

2) liczbę gmin, uczestniczących w Programie, w których w chwili podpisania umowy nie funkcjonują instytucje opieki na dziećmi do lat 3;

3) liczbę podpisanych umów o utworzenie miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów w stosunku do liczby złożonych wniosków w ramach konkursu

- biorąc pod uwagę faktyczną realizację założonych celów.

12. Wysokość środków z budżetu państwa na realizację programu będzie określana na kolejne lata w ustawie budżetowej na dany rok.”;

8) w art. 64 w ust. 4:

a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wysokość otrzymywanych dotacji ze środków publicznych, w tym ze środków Unii Europejskiej oraz liczbę dzieci lub miejsc objętych dofinansowaniem;”;

b) dodaje się pkt 7-11 w brzmieniu:

„7) liczba dzieci, z uwzględnieniem informacji o ich wieku;

8) liczba dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki;

9) czas otwarcia instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;

10) łączna liczba dni pobytu wszystkich dzieci przebywających w placówce w roku sprawozdawczym;

11) czy żłobek, klub dziecięcy lub dzienny opiekun funkcjonuje jako przyzakładowa instytucja opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.”.

Art. 12. W ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2159 i 2203) art. 66a otrzymuje brzmienie:

„Art. 66a. Minister właściwy do spraw rodziny, w celu umożliwienia wójtom, burmistrzom, prezydentom miast, starostom, kierownikom powiatowych centrum pomocy rodzinie, oraz wojewodom odpowiednio weryfikacji, przyznawania i udzielania prawa do świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczeń i pomocy otrzymywanych na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz Karty Dużej Rodziny, a także w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz wojewodę realizacji świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczeń i pomocy otrzymywanych na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Karty Dużej Rodziny odpowiednio przez wójtów, burmistrzów, prezydentów miast oraz wojewodów, pozyskuje z bazy danych SIO dane identyfikacyjne ucznia obejmujące

imię, nazwisko i numer PESEL, a w przypadku ucznia nieposiadającego numeru PESEL - imię (imiona), nazwisko, datę urodzenia, serię i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz dane rodzinowe ucznia obejmujące informacje o:

- 1) uczęszczaniu ucznia do szkoły lub placówki oświatowej;
- 2) okresie uczęszczania ucznia do szkoły lub placówki oświatowej;
- 3) typie szkoły lub rodzaju placówki oświatowej oraz nazwie i adresie siedziby szkoły lub placówki oświatowej, do której uczeń uczęszcza lub uczęszczał.”.

Art. 13. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 oraz z 2018 r. poz. 107 i 138) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) dziecko pozostaje przy osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.¹²⁾), zgodnie z art. 37b tej ustawy;”;

2) w art. 17:

a) w ust. 1:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczenia wychowawczego są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, a także drogą elektroniczną od ministra właściwego do spraw rodziny z rejestru, o którym mowa w art. 38c ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, odpowiednio:”;

- dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416

„5) informacji o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej oraz osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz dzieci, o których mowa w art. 37b tej ustawy.”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Minister właściwy do spraw rodziny pozyskuje drogą elektroniczną informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń wychowawczych od organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, oraz z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, a także drogą elektroniczną wykorzystuje informacje posiadane przez ministra właściwego do spraw rodziny, w celu umożliwienia organom właściwym i wojewodom weryfikacji prawa do świadczeń wychowawczych, a także w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz wojewodę realizacji świadczeń wychowawczych przez organy właściwe oraz wojewodów.”.

Art. 14. W ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1543) w art. 15 w pkt 2 wyrazy „2018 r.” zastępuje się wyrazami „2019 r.”.

Art. 15. Do funkcjonujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rodzin wspierających, rodzin zastępczych i osób podejmujących się wspierania działań wychowawczych, o których mowa w art. 96 ustawy, oraz do osób, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostały kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kandydatami do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobami prowadzącymi rodzinny dom dziecka, kandydatami do przysposobienia dziecka, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi lub wolontariuszem w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka stosuje się przepisy art. 7a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 16. W przypadku, gdy dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy art. 11 ust. 1b ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie stosuje się.

Art. 17. W sprawach z wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki wsparcia dziennego złożonych i nierozpatrzonej przed dniem wejścia w życie niniejszej

ustawy stosuje się przepisy art. 22a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 18. W przypadku, gdy wójt lub zarząd powiatu wszczęli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy kontrolę nad podmiotami organizującymi pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego i postępowanie kontrolne nie zakończyło się, stosuje się przepisy art. 28a ust. 4a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 19. 1. Do rodzin wspierających ustanowionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Wójt, z uwzględnieniem art. 178, zawiera z rodziną wspierającą ustanowioną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, nową umowę, o której mowa w art. 31 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zastępującą dotychczasową umowę.

3. Umowa, o której mowa w ust. 2, nie może zawierać postanowień mniej korzystnych dla rodziny wspierającej niż umowa zawarta przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 20. W przypadku, gdy zarząd powiatu lub zarząd województwa wszczęli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy odpowiednio kontrolę nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz regionalnymi placówkami opiekuńczo-terapeutycznymi i postępowanie kontrolne nie zakończyło się, stosuje się przepisy art. 38b ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 21. 1. Osoby otrzymujące wynagrodzenia, dodatki oraz świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby przebywającej w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego na podstawie art. 226 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1 mogą złożyć wniosek o rozpatrywanie spraw dotyczących tych wynagrodzeń, dodatków oraz świadczeń, na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Starosta, w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zobowiązany jest do poinformowania osób, o których mowa w ust. 1, o możliwości złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 22. 1. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka posiadającego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy

pozytywną wstępną akceptację, o której mowa w art. 43 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, kieruje go na szkolenie, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Szkolenia, o których mowa w ust. 1, mogą być przeprowadzane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej innego niż organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsca zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

3. Wstępna akceptacja, o której mowa w ust. 1, jest ważna przez okres 2 lat liczonych od dnia wydania tej akceptacji przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia, o którym mowa w ust. 1, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który wydał wstępną akceptację, o której mowa w ust. 1, wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia tego szkolenia oraz spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. W przypadku odmowy wydania zaświadczenia odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.”.

Art. 23. W sprawach z wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 106 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 24. 1. Decyzje w sprawie dodatku wychowawczego, o którym mowa art. 80 ust. 1a ustawy zmienianej w art. 1, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zmienia się z urzędu, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy w zakresie sposobu wypłacania dodatku wychowawczego, o którym mowa w art. 87 ust. 1c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Zmiany decyzji, o której mowa w ust. 1 dokonuje z urzędu organ, który wydał decyzję.

3. Do postępowań w sprawach dodatku wychowawczego wszczętych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 87 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 25. 1. Powstałe przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego funkcjonują w trybie i na zasadach określonych w przepisach dotychczasowych.

2. Powiat może kierować dzieci do placówek, o których mowa w ust. 1, w trybie i na zasadach określonych w przepisach dotychczasowych.

3. Do osoby pełnoletniej opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności placówkę, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy dotyczące osób usamodzielnianych zawarte w ustawie zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. Do środków finansowych otrzymywanych przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego na podstawie przepisów dotychczasowych na:

- 1) utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- 2) utrzymanie dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- 3) usługi telekomunikacyjne,
- 4) bieżące naprawy i remonty,
- 5) wyposażenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w sprzęt niezbędny dla umieszczonych w niej dzieci,
- 6) świadczenia opieki zdrowotnej, które w całości lub w części nie są finansowane ze środków publicznych

– przepisy art. 86 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

5. Dodatek do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy w brzmieniu dotychczasowym, w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci w części odpowiadającej do 80% jego wysokości wypłacany jest dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Pozostała część dodatku w wysokości co najmniej 20% gromadzona jest przez starostę, na wyodrębnionym rachunku bankowym, dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

6. Na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego część dodatku, o którym mowa w ust. 5, może być gromadzona przez starostę dla dziecka

umieszczonego w pieczy zastępczej, w wysokości wyższej niż 20%, z jednoczesnym odpowiednim obniżeniem części dodatku, o którym mowa w ust. 5, wypłacanej dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

7. Środki, o których mowa w ust. 5 i 6, zgromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym, dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, wypłaca się wraz z odsetkami bankowymi:

- 1) dziecku opuszczającemu pieczę zastępczą lub jego przedstawicielowi ustawowemu;
- 2) osobie usamodzielnianej.

8. Środki zgromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na wyodrębnionym rachunku bankowym, wypłaca się na podstawie decyzji wydanej przez starostę na wniosek osoby, o której mowa w ust. 7.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 1 wypłaca się po upływie roku od dnia opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej, gdy dziecko to nie zostało ponownie umieszczone w pieczy zastępczej.

10. W przypadku zmiany miejsca lub formy sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem, a także umieszczenia dziecka w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej, środki zgromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na wyodrębnionym rachunku bankowym, przekazywane są do starosty właściwego ze względu na miejsce pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

11. Decyzje w sprawie dodatku do zryczałtowanej kwoty, o której mowa w art. 115 ust. 2a ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy w brzmieniu dotychczasowym, w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, wydane na podstawie przepisów dotychczasowych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, ulegają zmianie w zakresie sposobu wypłacania dodatku wychowawczego, o którym mowa w ust. 5 niniejszej ustawy.

12. Zmiany decyzji, o której mowa w ust. 11 dokonuje z urzędu organ, który wydał decyzję.

13. W sprawach o dodatek do zryczałtowanej kwoty, o której mowa w art. 115 ust. 2a ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy w brzmieniu dotychczasowym, w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, wszczętych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ust. 5-10.

Art. 26. 1. W sprawach z wniosku o przyznanie pomocy dla osób usamodzielnianych złożonych i nierozpatrzonej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Pomoc na kontynuowanie nauki, o której mowa w art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy zmienianej w art. 1, otrzymują osoby usamodzielniane, które kontynuują naukę po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, w sytuacji gdy nie spełniały wymogu przebywania w pieczy zastępczej przez okres określony w art. 141 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

3. Do indywidualnych programów usamodzielnienia, o których mowa w art. 145 ustawy, zmienianej w art. 1, opracowanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 27. Umowy zawarte na czas określony, na podstawie których zlecono prowadzenie ośrodka adopcyjnego, w tym umowy zawarte na podstawie art. 245 ustawy zmienianej w art. 1, stają się umowami zawartymi na czas nieokreślony.

Art. 28. Do spraw w przedmiocie określenia sposobu i okresu osobistej styczności przysposabiającego z przysposabianym, w których wniosek o przysposobienie został zgłoszony do sądu przed dniem 1 stycznia 2019 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 29. 1. Przepisy art. 191 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się przy zawieraniu porozumień w sprawie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka po dniu 1 stycznia 2019 r.

2. Do porozumień w sprawie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka przed dniem 1 stycznia 2019 r., do czasu opuszczenia przez to dziecko odpowiednio rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Porozumienia w sprawie dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej przed dniem 1 stycznia 2019 r. zawarte na podstawie art. 191 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym uważa się za zawarte na podstawie art. 191 ust. 5a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 30. 1. Do finansowania pobytu dzieci umieszczonych, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 31. W przypadku, gdy wojewoda wszczął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy kontrolę nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, regionalnymi placówkami opiekuńczo-terapeutycznymi oraz interwencyjnymi ośrodkami preadopcyjnymi i postępowanie kontrolne nie zakończyło się, stosuje się przepisy art. 197a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 32. W przypadku dzieci umieszczonych na mocy postanowienia sądu w pieczy zastępczej oraz w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub domu pomocy społecznej postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej sąd uchyla w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy..

Art. 33. 1. Minister właściwy do spraw rodziny zapewni, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, system teleinformatyczny umożliwiający funkcjonowanie rejestru centralnego, o którym mowa w art. 38c ustawy zmienianej w art. 1, oraz umożliwiający dostęp do tego rejestru podmiotowi prowadzącemu pracę z rodziną, staroście, organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, powiatowemu centrum pomocy rodzinie, wojewodzie, marszałkowi województwa, ośrodkowi adopcyjnemu, centralnemu bankowi danych i sądowi.

2. W terminie 6 miesięcy od dnia uzyskania dostępu do rejestru centralnego, o którym mowa w art. 38c ustawy zmienianej w art. 1, organy zobowiązane do wprowadzania danych do rejestru centralnego uzupełniają rejestr o dane, o których mowa w art. 38c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 34. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 52 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 52 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 35. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 10, pkt 25, pkt 29, pkt 55 lit. e, pkt 57 w zakresie dodawanego art. 107b, pkt 94 lit. b i c, pkt 98 pkt a, pkt 100 lit b oraz art. 2 pkt 1, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Uzasadnienie

Projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw koncentruje się w szczególności na rozwiązaniach dotyczących wspierania rodzin, procesu deinstytucjonalizacji w pieczy zastępczej, rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, zagadnieniu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz problematyce adopcyjnej. Rekomendacje i kierunki zmian były sygnalizowane w dokumencie Informacja Rady Ministrów o realizacji w roku 2016 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który został bardzo pozytywnie oceniony przez Parlament RP.¹

Celem wprowadzanych zmian jest przede wszystkim wzmocnienie narzędzi wspierania rodziny, tak by liczba dzieci umieszczanych corocznie w pieczy zastępczej ulegała dalszemu stopniowemu zmniejszaniu, a także wprowadzenie mechanizmów zapewniających efektywniejsze pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej czy chętnych do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, tak aby dzieciom umieszczanym w pieczy zastępczej zapewnić optymalne warunki rozwoju. Kwestią wymagającą pilnej ingerencji ustawowej jest przyspieszenie zmian w obszarze instytucjonalnej pieczy zastępczej, nade wszystko wdrożenie rozwiązań zabezpieczających właściwe, stabilne środowisko rodzinne dla dzieci młodszych, zwłaszcza tych poniżej 7 roku życia. Ważnym obszarem nowelizacji jest również problematyka usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Proces ten skutecznie przeprowadzony zapewnia bezpieczny start w dorosłość wychowankom pieczy zastępczej. Poza tym zmiany dotyczą, w szczególności, kwalifikacji pracowników placówek wsparcia dziennego i placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i członka zespołu inspektorów upoważnionego do prowadzenia czynności kontrolnych w jednostkach kontrolowanych przez wojewodę, a także zagadnień związanych z cofaniem zezwoleń na prowadzenie placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej i ich likwidacją. Zmiany polegają przede wszystkim na ujednoczeniu wymogów kwalifikacyjnych pracowników zatrudnionych w szerokim obszarze usług społecznych. Brak możliwości elastycznego wykorzystania potencjału kadrowego pracującego z dziećmi i rodziną z uwagi na różnice w wymogach kwalifikacyjnych stawianych przez różne ustawy powodowała niemożność swobodnego przepływu kadr.

¹ Informacja Rady Ministrów o realizacji w roku 2016 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, str.52-53.

Obszarem szczególnym, który wymaga zmian w przepisach jest problematyka adopcyjna w odniesieniu do adopcji krajowych, ale także adopcji zagranicznych. W przypadku tych ostatnich niezwykle istotna jest kwestia uszczegółowienia zasad funkcjonowania Centralnego Banku Danych o dzieciach zakwalifikowanych do adopcji zagranicznej i organu centralnego upoważnionego do prowadzenia procedur przysposobienia międzynarodowego. Zmiany te wynikają z podjętej przez Rząd RP w roku 2017 decyzji o ograniczeniu adopcji z przemieszczeniem poza granice kraju. W odniesieniu zaś do adopcji krajowych, nowelizacja proponuje zmiany służące pozyskiwaniu większej liczby kandydatów do adopcji dzieci na terenie kraju. Proponowane zmiany zmierzają do ułatwienia procesu adaptacji dziecka w nowej rodzinie poprzez rozszerzenie niektórych uprawnień wynikających z macierzyństwa na rodziców adoptujących dzieci starsze.

Obecne rozwiązania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej „ustawą”, dotyczące wspierania rodziny dedykowane są rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Nowelizacja rozszerza zakres ich stosowania na wszystkie rodziny wychowujące dzieci. Usługi winny mieć zdecydowanie bardziej podażowy charakter i wychodzić naprzeciw zmieniającym się warunkom życia rodziny i wynikającym z tego nowym potrzebom społecznym. Stąd też narzędzia wsparcia oferowane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej winny mieć charakter powszechny, tak aby rodzina wychowująca dzieci mogła z nich swobodnie i bez ograniczeń korzystać. Pierwszym etapem wdrażania takiej koncepcji wsparcia rodziny były zmiany wprowadzone ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”, dzięki której asystent rodziny stał się narzędziem wsparcia dostępnym na wniosek rodziny. W przedkładanym projekcie, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mają być szczególną kategorią rodzin wychowujących dzieci. Konsekwencją takiego rozumienia idei wsparcia rodziny w wychowaniu dzieci są zaproponowane zmiany ustawy w preambule w art. 1 pkt 1, art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy.

W art. 4 ustawy wprowadzono zmianę podkreślającą podmiotowość rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinny dom dziecka podczas stosowania ustawy. Dopisano przepis, który stanowi, że podmioty stosujące ustawę są zobowiązane działać z poszanowaniem prywatności dziecka i rodziny, w tym rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinny dom dziecka. Pozwoli to na uniknięcie zbędnych nieporozumień pomiędzy

koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, a objętymi ich pomocą rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka, a także pomiędzy asystentami rodziny i wspieranymi przez nich rodzinami, co z kolei wpłynie na poziom współpracy i zaufania pomiędzy stronami oraz pozwoli na pełniejszą realizację zadań powierzonych tym osobom.

W ustawie dodano art. 7a wymieniający osoby, które podlegają sprawdzeniu w Rejestrze Sprawców Przepisów na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Przepis jest konsekwencją wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 862). Ustawa ta określa szczególne środki ochrony przeciwdziałające zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Jednym z nich jest Rejestr Sprawców Przepisów na Tle Seksualnym. Celem rozwiązania wynikającego z art. 7a ustawy jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. I tak, projekt ustawy zakłada, że rodziną wspierającą, kandydatem do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodziną zastępczą, kandydatem do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, rodziną zaprzyjaźnioną, kandydatem do przysposobienia dziecka, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi, osobą podejmującą się wspierania działań wychowawczych, o której mowa w art. 96 ustawy lub wolontariuszem w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka nie może być osoba, która figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepisów na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Zmieniły się zasady przydzielania rodzinie asystenta rodziny. W art. 11 ust. 1 ustawy zrezygnowano z przeprowadzania wywiadu środowiskowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Dotychczas wywiad ten był niezbędny do przydzielenia asystenta rodziny. Przeprowadzał go pracownik socjalny w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Proponowany przepis przewiduje, że w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie wychowującej dzieci wymagającej wsparcia, w szczególności o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej tej rodziny. Jeżeli z analizy tej wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej

z wnioskiem o jego przydzielenie. Omawiana zmiana jest wyrazem rezygnacji ze stosowania rodzinnego wywiadu środowiskowego na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako narzędzia właściwego dla systemu pomocy społecznej. Należy również zauważyć, że proponując nowe brzmienie ust. 1 w art. 11 poszerzono katalog rodzin, do których dedykowany jest asystent rodziny – rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, tak jak to jest obecnie, ma być szczególnym przypadkiem rodziny wychowującej dzieci korzystającej z narzędzia wsparcia jakim jest asystent rodziny.

Konsekwencją rezygnacji z przeprowadzania wywiadu środowiskowego są również zmiany w ust. 1a.

Ponadto w art. 11 ustawy dodano przepis – ust. 1b, z którego wynika, że w przypadku rodziny, z której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela tej rodzinie asystenta rodziny. Proponowane rozwiązanie pozwoliłoby na rozpoczęcie skoordynowanych działań przez asystenta rodziny we współpracy z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu przywrócenia możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Wprowadzono zmianę w art. 15 ust. 1 ustawy, zawierającym katalog zadań asystenta rodziny. Dotychczas w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin do zadań asystenta rodziny należało podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych. Zmiana polega na przyznaniu asystentowi rodziny w tego typu sytuacjach wyłącznie uprawnienia do podejmowania działań zaradczych. Uznano, że działania interwencyjne są sprzeczne z istotą roli asystenta rodziny, która polega przede wszystkim na pomocy i wsparciu rodziny.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie legitymacji służbowej, którą asystent mógłby okazywać wykonując pełnione przez siebie zadania (art. 17a ustawy). Wprowadzenie proponowanego rozwiązania przyczyni się do podniesienia poczucia bezpieczeństwa zawodowego asystentów. W tym celu upoważniono ministra właściwego do spraw rodziny do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru oraz trybu wystawiania legitymacji służbowej. Legitymację będzie wydawać wójt, burmistrz lub prezydent miasta, na terenie którego asystenta rodziny wykonuje swoją pracę.

W art. 18 ust. 1 ustawy wprowadza się zmianę wskazującą na to, że dostęp do placówek jest powszechny. Obecnie przepisy ustawy nie mówią wprost, że placówka

wsparcia dziennego jest miejscem spędzania czasu wolnego dla wszystkich dzieci (powszechny dostęp dzieci do tej formy organizacyjnej), stąd też przeświadczenie o możliwości jedynie kierowania dzieci do placówek przez ośrodki pomocy społecznej.

Placówka wsparcia dziennego jest narzędziem profilaktyki i winna być dostępna dla wszystkich dzieci. Oczywista jest konieczność zabezpieczenia miejsc w sytuacji skierowania dziecka do placówki przez sąd. Zmiana ta pozwala na kolejne – obok asystenta rodziny – wzmocnienie usług wsparcia, których beneficjentem ma być rodzina wychowująca dzieci.

W dodanym art. 18d ustawy przewiduje się możliwość tworzenia oddziałów placówki wsparcia dziennego, np. w każdej wsi. Rozwiązanie to zapewni większy dostęp dzieci do placówek wsparcia dziennego. W sytuacji małych gmin wiejskich będzie możliwe prowadzenie oddziału nawet dla kilkorga dzieci.

W dodawanym art. 22a ustawy przewiduje się formę decyzji administracyjnej dla wydania zezwolenia na prowadzenie placówki wsparcia dziennego, odmowy wydania zezwolenia oraz jego cofnięcia. Obecne brzmienie ustawy nie zawiera takiego przepisu, co powoduje w praktyce rozbieżności interpretacyjne.

W art. 25 i 26 ustawy wprowadzono zmiany w kwalifikacjach osób pracujących w placówce wsparcia dziennego na stanowisku dyrektora, wychowawcy i opiekuna dziecięcego umożliwiając zatrudnienie w tym charakterze również osób posiadających wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela. Tym samym złagodzono dotychczasowe wymogi dotyczące wykształcenia osób pracujących w placówce wsparcia dziennego na wymienionych wyższej stanowiskach. Zwiększy się tym samym szansa na pozyskanie kadry pracującej z dziećmi, która ma doświadczenie w pracy z dziećmi uzyskane jako nauczyciel przedmiotu. Osoby takie mogą, oprócz zajęć wychowawczych, prowadzić zajęcia instruktorskie. Jest to także szansa na wykorzystanie potencjału byłych nauczycieli. To element szerszych zmian zmierzających do zwiększenia elastyczności kwalifikacji w odniesieniu do pracowników sfery usług społecznych.

W związku z powyższym wprowadzono możliwość zatrudnienia osób posiadających wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela również na stanowisku wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Projekt ustawy wprowadza obowiązek wysłuchania dziecka w postępowaniu kontrolnym prowadzonym w formach pieczy zastępczej, a także w placówkach wsparcia dziennego.

W związku z tym wprowadza się zmiany w art. 28a, 38b i 197a ustawy. Dotychczas przeprowadzenie indywidualnych rozmów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej jest jednym z narzędzi postępowania kontrolnego prowadzonego odpowiednio przez wojewodę (w odniesieniu do placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej i placówek wsparcia dziennego), zarząd powiatu (w odniesieniu do rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych) i zarząd województwa (w odniesieniu do regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych). Organ kontrolny sam decyduje, czy narzędzie to wykorzystać w danym przypadku. Mając na uwadze liczne prośby o interwencje i skargi na nieprawidłowe traktowanie dzieci w instytucjach objętych wspieraniem rodziny i systemem pieczy zastępczej istotne dla obiektywnej oceny stanu faktycznego wydaje się być wysłuchanie dziecka w ramach każdej kontroli dotyczącej spraw związanych z opieką nad dziećmi, w zakresie w jakim prowadzona jest kontrola.

W projekcie wprowadzono dodatkowe uregulowania dla rodzin wspierających (art. 30–31 ustawy). Obecnie w ustawie nie ma regulacji dotyczących możliwości wprowadzenia wynagrodzenia dla rodzin wspierających. Proponuje się wprowadzenie – obok katalogu otwartego dotyczącego zwrotu kosztów – możliwości wynagradzania rodzin wspierających w zależności od zakresu powierzanych im zadań. Ma to duże znaczenie w kontekście usług „wytchnieniowych”, które mogą być realizowane w ramach rodzin wspierających. Ponadto, projekt ustawy wprowadza zasadę, że w przypadku odmowy ustanowienia rodziny wspierającej, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego. Dodatkowo, nawiązując do zmiany w zakresie ustanowienia asystenta rodziny, w art. 30 ust. 2, regulującym kwestię ustanowienia rodziny wspierającej, zastąpiono rodzinny wywiad środowiskowy analizą sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej rodziny.

Obecnie w Polsce obserwujemy małe zainteresowanie wprowadzaniem tego narzędzia wspierania rodziny w gminach. W 2016 r. funkcjonowały 66 rodziny wspierające, co oznacza spadek w stosunku do 2015 r. (82 rodziny).

Wprowadzenie zmian umożliwiających zawieranie umów cywilnoprawnych określających warunki wynagradzania będzie stanowił istotny element porządkujący tę formę wsparcia o charakterze lokalnym.

W projekcie ustawy, w wyniku dodania ust. 5 w art. 35 ustawy, wskazano podmiot odpowiedzialny za dowóz dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, w przypadku gdy rodzice lub opiekun prawny dziecka odmawiają dobrowolnego dowiezienia dziecka. Obecnie przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie regulują tej kwestii.

Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego regulujące przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką i oddanie jej uprawnionemu są niewystarczające. W praktyce zdarzają się sytuacje, gdy rodzice biologiczni odmawiają współpracy z osobą uprawnioną do odebrania dziecka, a sąd nie dostrzega potrzeby wyznaczenia kuratora do przymusowego odebrania dziecka. Poza tym, z przepisów Kodeksu postępowania cywilnego wynika, że w przypadku procedury przymusowego odebrania dziecka podlegającego władzy rodzicielskiej lub pozostającego pod opieką, konieczny jest udział uprawnionego, przez którego, wg stanowiska Ministerstwa Sprawiedliwości, należy rozumieć rodzinę zastępczą, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub przedstawiciela placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej. Uznanie rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka za uprawnionego w kontekście art. 598⁹ ustawy – Kodeks postępowania cywilnego budzi wątpliwości z uwagi na to, że rolą pieczy zastępczej jest umożliwienie powrotu dziecka do rodziny biologicznej. W tym celu rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka ma obowiązek umożliwić kontakt z rodzicami, chyba że sąd postanowi inaczej. Uczestniczenie osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinny dom dziecka w przymusowym odebraniu małoletniego od rodziców biologicznych może stanowić poważną barierę w nawiązaniu poprawnych relacji pomiędzy rodzicami zastępczymi i biologicznymi w okresie sprawowania pieczy zastępczej i tym samym wpływać niekorzystnie na realizację obowiązku, o którym mowa wyżej.

W tym zakresie proponuje się rozwiązanie wzorowane na przyjętym w ustawie o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych –

instytucją odpowiedzialną za przewóz dziecka do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, w przypadku gdy rodzice lub opiekun prawny dziecka odmawiają dobrowolnego dowiezienia dziecka, byłoby powiatowe centrum pomocy rodzinie, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania rodzica albo opiekuna prawnego dziecka. Jednocześnie wyłączono możliwość wykonywania tych czynności przez osobę będącą koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Jest on zatrudniany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego rolę w przeważającej liczbie przypadków pełni powiatowe centrum pomocy rodzinie. Udział koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w przewozie dziecka do rodziny zastępczej, czy też rodzinnego domu dziecka, mógłby negatywnie wpłynąć na ewentualne kontakty koordynatora z dzieckiem, mające miejsce w związku z realizacją przez niego pełnionej funkcji.

Projekt ustawy wprowadza również zmiany do art. 37 ust. 2 ustawy. Polegają one na dopisaniu dodatkowego punktu wskazującego na możliwość pobierania nauki przez osobę pełnoletnią na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia. Obecnie możliwość nauki w tej formie występuje tylko w przypadku osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Taka forma pobierania nauki jest niezwykle istotna w zdobywaniu praktycznych umiejętności zawodowych, wzmacnia zatem szanse wychowanka na znalezienie pracy.

Ponadto do katalogu możliwych form pobierania nauki włączono kursy i inne formy kształcenia prowadzone przez Ochotnicze Hufce Pracy.

Doprecyzowano, że pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce instytucjonalnej pieczy zastępczej, na warunkach art. 37 ust. 2 ustawy, do końca roku szkolnego, w którym kończy naukę (jeżeli nauka jest pobierana w szkole) lub nie dłużej niż do 30. września roku, w którym kończy naukę (jeżeli nauka jest pobierana na uczelni), nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia. Rok szkolny należy definiować zgodnie z ustawą regulującą system oświaty, czyli do 31. sierpnia.

Projekt ustawy reguluje również kwestię przekształcenia i likwidacji dotychczasowej formy pieczy zastępczej w kontekście art. 37 ust. 2 ustawy. Obecnie brak jest regulacji dotyczącej pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy w przypadku przekształcenia dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka czy też placówki opiekuńczo-wychowawczej w inną formę pieczy czy też w sytuacji

ich rozwiązania czy też likwidacji. Wydaje się słusznym umożliwienie osobom, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, przebywania na warunkach określonych w tym przepisie w nowych formach pieczy powstałych z przekształcenia dotychczasowych. Byłoby to możliwe za zgodą starosty i odpowiednio osób pełniących funkcję nowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub dyrektora nowej placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto w projekcie, w szczególnych sytuacjach życiowych, umożliwia się ewentualny powrót pełnoletniego wychowanka do dotychczasowej formy pieczy zastępczej, za zgodą starosty i osoby prowadzącej daną formę pieczy. Zdarza się, że młodzi ludzie zbyt pochopnie podejmują decyzję o próbie samodzielnego życia, a potem chcą wrócić do dotychczasowej formy pieczy zastępczej, ale niestety w obecnym stanie prawnym nie mają takiej możliwości. Projekt zakłada zmianę tego przepisu.

W dodanym art. 37a ustawy uregulowano kwestię osób uprawnionych do odbioru alimentów zasądzonych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisów szczególnych wskazujących wprost osoby uprawnione do odbioru alimentów zasądzonych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w przypadku gdy to nie wynika z orzeczenia sądu. O ile w przypadku dzieci pozbawionych władzy rodzicielskiej analiza przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wskazuje, że osobą taką jest opiekun prawny dziecka, to w sytuacji ograniczenia władzy rodzicielskiej, gdy sąd nie postanowi inaczej, osobą taką będzie rodzic. Wprowadzenie jednoznacznych przepisów wskazujących osoby uprawnione do odbioru alimentów zasądzonych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (rodzic zastępczy, prowadzący rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej) uporządkuje praktykę w tym zakresie. Poza tym postuluje się wprowadzenie obowiązku gromadzenia na wyodrębnionym rachunku bankowym otrzymanych alimentów na przyszłość, gdy wychowanek pieczy zastępczej osiągnie pełnoletność. Alimenty mogłyby być przeznaczane na bieżące potrzeby małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej w sytuacjach szczególnych, tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi na wniosek osób, na ręce których alimenty są przekazywane. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej mają zapewnione środki finansowe na ich bieżące utrzymanie (świadczenie na utrzymanie dziecka w pieczy rodzinnej i średnie miesięczne koszty utrzymania w pozostałych formach pieczy zastępczej). Proponuje się, aby co do zasady środki te były przeznaczane na pokrycie przyszłych potrzeb wychowanka.

W dodawanym art. 37b ustawy zapewnia się możliwość przebywania, wraz z pełnoletnią matką lub ojcem, którzy umieszczeni są w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej na warunkach art. 37 ust. 2 ustawy, ich dziecka, na wniosek matki lub ojca, po uzyskaniu zgody odpowiednio osób prowadzących formy pieczy zastępczej lub dyrektorów placówek.

O pozostawieniu dziecka z rodzicem na wyżej określonych warunkach będzie decydował sąd opiekuńczy.

Na dziecko rodzica, umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka na warunkach art. 37 ust. 2 ustawy, przysługują rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka świadczenia analogiczne jak dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W sytuacji, gdy rodzice dziecka zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub władza rodzicielska została im ograniczona, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej.

Projekt ustawy ogranicza katalog osób, od których kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie będzie mógł dochodzić świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci w pieczy zastępczej na podstawie art. 38 ustawy. Obecnie ustawa nie określa tych osób. Wobec powyższego należy odwołać się do przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego regulujących obowiązki alimentacyjny. Z przepisów tych wynika, że obowiązek alimentacyjny obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo, przy czym obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnymi przed rodzeństwem. Wątpliwości budzi dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka od osób, które pełnią funkcję rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinnego domu dziecka i jednocześnie w danym przypadku są zobowiązane do alimentów na rzecz dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, np. pełnoletnia siostra małoletniego umieszczonego w pieczy zastępczej, pełniąca funkcję rodziny zastępczej zawodowej i jednocześnie, na podstawie przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, będąca osobą zobowiązaną do alimentów, na rzecz dziecka umieszczonego w prowadzonej przez nią rodzinie zastępczej. Mając na uwadze powyższe, słusznym wydaje się wyłączenie w art. 38 ustawy możliwości dochodzenia świadczeń alimentacyjnych od osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinnego domu dziecka, w przypadku gdy osoby te są zobowiązane do alimentów na rzecz dzieci umieszczonych w prowadzonych przez nich formach pieczy zastępczej.

Proponuje się wprowadzenie zmiany brzmienia art. 38a pkt 7 ustawy przez wskazanie, że diagnoza dziecka ma być diagnozą psychologiczną i pedagogiczną. Zmiana doprecyzowuje charakter dokumentacji o dziecku gromadzonej przez powiatowe centrum pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Propozycja zmierza do poprawy jakości informacji gromadzonej na temat dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Kluczową zmianą dającą szansę na efektywne poszukiwanie wolnych miejsc w pieczy zastępczej na terenie Polski jest stworzenie rejestru centralnego, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny. Obejmuje on:

- 1) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 i dzieci, o których mowa w art. 37b, z podziałem na dzieci i osoby umieszczone w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej oraz poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) wykaz osób posiadających pozytywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe albo zawodowe;
- 5) wykaz rodzinnych domów dziecka;
- 6) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych albo interwencyjnych ośrodków preadpcyjnych,
- 7) wykaz osób usamodzielnianych.

Projektodawca w art. 38c ustawy wymienia dane, podlegające wpisowi do rejestru i wskazuje podmioty uprawnione do ich wprowadzania, aktualizowania i przetwarzania. Dane do rejestru będą wprowadzane i aktualizowane niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od powzięcia informacji wymagających wpisu lub aktualizacji.

Istnieje potrzeba stworzenia centralnego rejestru miejsc w pieczy zastępczej oraz centralnego rejestru dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Takie rejestry ułatwią umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwią w każdej sytuacji łączenie rodzeństw.

Dostęp do omawianego rejestru centralnego byłby ograniczony i przysługiwałby wyłącznie ministrowi właściwemu do spraw rodziny oraz następującym podmiotom: podmiotowi

prowadzącemu pracę z rodziną, staroście, organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, powiatowemu centrum pomocy rodzinie, wojewodzie, marszałkowi województwa, ośrodkowi adopcyjnemu i centralnemu bankowi danych oraz sądowi (w zakresie określonym w ustawie). Dane z wykazu wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 i dzieci, o których mowa w art. 37b, z podziałem na dzieci i osoby umieszczone lub przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej oraz poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej, minister właściwy do spraw rodziny udostępni, w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań ustawowych, także następującym podmiotom:

1) organowi właściwemu, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, i wojewodzie – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o przyznanie świadczenia wychowawczego, osób pobierających świadczenie wychowawcze oraz członków ich rodzin;

2) organowi właściwemu, o którym mowa w art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, i wojewodzie – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia rodzinne, osób pobierających świadczenia rodzinne oraz członków ich rodzin;

3) organowi właściwemu wierzyciela, o którym mowa w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz członków ich rodzin.

Natomiast dostęp do danych z wykazu osób usamodzielnianych zapewniono powiatowym urządowi pracy, w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o pomoc w związku z art. 66m ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Poza tym jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej prowadzonym przez jednostki samorządu terytorialnego udostępniono dane z wykazu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 i dzieci, o których mowa w art. 37b, a także dane z wykazu osób usamodzielnianych, w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej oraz członków ich rodzin, a także osób obowiązanych do ponoszenia odpłatności za świadczenia z pomocy społecznej.

Minister właściwy do spraw rodziny zapewni system teleinformatyczny, za pomocą którego wprowadzane będą dane do rejestru. Rejestr docelowo będzie mógł być zasilany

danymi z innych systemów centralnych w celu realizacji zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wprowadzono przepis, z którego wynika, że w sytuacji gdy w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub w dotychczasowym rodzinnym domu dziecka przebywa wyłącznie osoba pełnoletnia, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy lub wyłącznie osoba pełnoletnia, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy wraz z dzieckiem, o którym mowa w art. 37b ustawy, rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka nie podlegają obowiązkowi dostarczania zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowie oraz opinii wystawionej przez psychologa.

Projekt ustawy wprowadza pojęcie: „rodzina zaprzyjaźniona”. Pojęcie to funkcjonowało w stanie prawnym obowiązującym przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obecnie wiele placówek opiekuńczo-wychowawczych nadal utrzymuje taką formę współpracy. Zwłaszcza w odniesieniu do dzieci starszych wydaje się ona bardzo cenna. Kandydatem na rodzinę zaprzyjaźnioną byłaby osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 2) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) daje rękojmię należytego sprawowania opieki nad dzieckiem, co zostanie stwierdzone przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie przeprowadzonego wywiadu.

Ponadto warunkiem pełnienia funkcji rodziny zaprzyjaźnionej byłaby akceptacja odpowiednio: dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

W art. 42 ustawy wprowadza się dodatkowo obowiązek przedstawiania przez kandydatów na rodzinę zastępczą i kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka zaświadczenia wystawionego przez lekarza psychiatrę, stwierdzającej ze osoby te są zdolne do sprawowania

właściwej opieki nad dzieckiem. Analogiczny wymóg będzie stosowany wobec kandydatów do przysposobienia.

W art. 42 dodano również przepis stanowiący podstawę do przetwarzania informacji dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka.

Projekt ustawy nadaje nowe brzmienie art. 43. Celem nowych przepisów jest zwiększenie konkurencyjności rodzin zastępczych. Obecnie to organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydatów na rodzinę zastępczą i osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka decyduje o utworzeniu nowej rodziny zastępczej i kieruje na szkolenie. Niestety, przepis ten w wielu sytuacjach ogranicza możliwość tworzenia rodzin zastępczych z uwagi na długie terminy oczekiwania na szkolenie. Projekt wprowadza możliwość wstępnej kwalifikacji pod kątem spełniania warunków i odbycie szkolenia u dowolnego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w dowolnym czasie i miejscu. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przeprowadza, na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 7a i 42 ust. 1 i 2 ustawy, wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Pozytywna wstępna kwalifikacja jest ważna przez okres dwóch lat liczonych od dnia wydania decyzji w tym przedmiocie. W przypadku wydania negatywnej wstępnej kwalifikacji, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek pisemnego szczegółowego uzasadnienia stanowiska i ewentualnego wskazania obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka posiadającego pozytywną wstępną kwalifikację, kieruje go na szkolenie, o którym mowa w art. 44 ust. 1.

Wstępna kwalifikacja lub szkolenie mogą być przeprowadzane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej innego niż organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy

ze względu na miejsca zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Nowe brzmienie otrzymuje art. 45 ustawy, zgodnie z którym na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który przeprowadził wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia tego szkolenia oraz spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ustawy. W przypadku odmowy wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego, odmowa ta wydawana jest w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy i ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.

W art. 54 ustawy, w celu ograniczenia liczby przypadków, w których starosta odmawia zawarcia umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej w sytuacji, o której mowa w ust. 2, tj. gdy rodzina zastępcza niezawodowa, spełniająca warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, wystąpi z wnioskiem o zawarcia umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, wprowadza się wymóg odmowy w formie pisemnej, ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn odmowy. Obecnie ta kwestia nie jest uregulowana w ustawie. Podobną regulację projekt ustawy przewiduje również w zakresie zawierania umów o prowadzenie rodzinnego domu dziecka, a także w zakresie odmowy zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, zarówno w rodzinie zastępczej, jak i rodzinnym domu dziecka, w przypadku gdy zatrudnienie takiej osoby jest fakultatywne.

Kolejna zmiana, na wzór dotychczasowych przepisów umożliwiających zlecenie prowadzenia rodzinnego domu dziecka podmiotom wymienionym w art. 190 ust. 1 ustawy, wprowadza możliwość organizowania rodzin zastępczych zawodowych, nie tylko przez powiaty, ale również przez podmioty niepubliczne. W takim przypadku, umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, o których mowa w art. 54 ust. 1 i 2, umowy z kandydatami spełniającymi warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej,

o których mowa w art. 55 ust. 1 oraz umowy, na podstawie których zatrudnia się osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej będzie mógł zawierać podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzin zastępczych zawodowych.

Zmieniają się również przepisy dotyczące właściwości starosty zawierającego umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 54 ust. 3a ustawy, umowa ta może być zawarta przez starostę powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej niezawodowej lub przez starostę powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku, gdy w rodzinie zastępczej umieszczone są dzieci z różnych powiatów obowiązanych do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, umowa może być zawarta po uprzednim zawarciu porozumienia starostów powiatów obowiązanych do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z obecnego brzmienia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie wynika minimalny okres wypowiedzenia umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej i umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Sytuacja ta nie daje rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domu dziecka poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji, zwłaszcza, że umowy w zakresie pieczy zastępczej stanowią dla nich co do zasady jedyne źródło utrzymania. Mając na uwadze powyższe określa się w ustawie minimalny okres wypowiedzenia umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej i o prowadzenie rodzinnego domu dziecka wynoszący 3 miesiące.

Zmieniają się również zasady dotyczące zawierania umów z kandydatami spełniającymi warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz kandydatami spełniającymi warunki do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zarówno umowy o utworzeniu rodziny zastępczej zawodowej, jak i umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka będą mogły być zawierane przez starostę każdego powiatu, bez względu na miejsce zamieszkania. Rozwiązanie to, jest jednym z tych, które mają przyczynić się do szybszego rozwoju rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.

W art. 61 ust. 1 ustawy wprowadzono zmianę, pozwalającą na uwzględnienie w limicie osób przebywających w rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, dzieci dorosłych wychowanków, o których mowa w art. 37b.

Na wzór art. 54 zaproponowano zmianę do art. 61a, dotyczącego zawierania umów o prowadzenie rodzinnego domu dziecka z dotychczasowymi rodzinami zastępczymi zawodowymi, uwzględniając przypadek zlecenia, na podstawie art. 190, organizowania rodzinnego domu dziecka. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 61a ust. 1, z rodziną zastępczą zawodową, w której wychowuje się co najmniej 6 dzieci, spełniającą warunki do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz posiadającą co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza zawodowa, starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił, na podstawie art. 190, organizowanie rodzinnego domu dziecka, zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Natomiast art. 61a ust. 2 stanowi, że z rodziną zastępczą niezawodową lub zawodową spełniającą warunki do prowadzenia rodzinnego domu dziecka starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił, na podstawie art. 190, organizowanie rodzinnego domu dziecka, może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka.

W odpowiedzi na zgłaszane postulaty jak najszerzego dostępu do sprawowania funkcji koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i członka zespołu inspektorów upoważnionego do prowadzenia czynności kontrolnych, wprowadzono zmiany w zakresie kwalifikacji niezbędnych do sprawowania tych funkcji.

W aktualnym stanie prawnym koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, która posiada:

- 1) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub
- 2) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną lub co najmniej roczne doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka.

Projekt ustawy zastępuje wyżej wymienione wymogi warunkiem posiadania co najmniej wykształcenia wyższego i wymogiem rękojmi należytej realizacji zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Natomiast członkiem zespołu inspektorów upoważnionym do prowadzenia czynności kontrolnych, w świetle obowiązujących przepisów, może być osoba, która posiada:

- 1) tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą;
- 2) co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie pedagoga lub psychologa albo w zakresie resocjalizacji lub co najmniej trzyletni staż pracy z dziećmi lub rodziną w jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Podobnie jak w przypadku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w projekcie ustawy zastąpiono wyżej wymienione wymogi warunkiem posiadania co najmniej wykształcenia wyższego i wymogiem rękojmi należytej realizacji zadań członka zespołu inspektorów.

Ważną zmianą, w zakresie środków finansowych wypłacanych rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka, jest zmiana w zakresie dodatku wychowawczego. Obecnie dodatek ten jest wypłacany w wysokości świadczenia wychowawczego (500 zł). Projekt wprowadza zasadę, że dodatek wychowawczy w części odpowiadającej do 80% jego wysokości wypłacany będzie rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka. Pozostała jego część, w wysokości co najmniej 20%, gromadzona będzie przez starostę dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka część dodatku gromadzonego dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, może być wyższa, niż 20%, odpowiednio z jednoczesnym obniżeniem części wypłacanej rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka. Środki zgromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej wypłaca się wraz z odsetkami bankowymi:

- 1) dziecku opuszczającemu pieczę zastępczą, lub jego przedstawicielowi ustawowemu;
- 2) osobie usamodzielnianej.

Środki gromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na wyodrębnionym rachunku bankowym wypłaca się na podstawie decyzji wydanej przez starostę na wniosek osoby, o której mowa w ust. 1e.

W przypadku, o którym mowa w ust. 1e pkt 1 środki gromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na wyodrębnionym rachunku bankowym, o których mowa w ust. 1c, wypłaca się po upływie roku od dnia opuszczenia pieczy zastępczej, gdy dziecko to nie zostało ponownie umieszczone w pieczy zastępczej.

W przypadku zmiany miejsca zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, a także zmiany miejsca lub formy sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem, środki gromadzone dla dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na wyodrębnionym rachunku bankowym przekazywane są do starosty właściwego odpowiednio ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub miejsca pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Projekt ustawy wprowadza również zmiany w zakresie pomocy dla rodzin zastępczych związanej z lokalem mieszkalnym lub domem jednorodzinny, w którym mieszka rodzina zastępcza. Otóż w art. 83 ust. 2 ustawy, określającym wysokość środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, uwzględniono również koszty bieżącej konserwacji. Natomiast w art. 83 ust. 4 ustawy umożliwiono przyznanie rodzinie zastępczej zawodowej, raz do roku, poza świadczeniem na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego również świadczenia na pokrycie modernizacji lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu uwzględniało wyłącznie koszty związane z przeprowadzeniem remontu. Praktyka powiatów w zakresie rozumienia tego pojęcia jest różna. W związku z tym, mając na uwadze definicję remontu wynikającą z przepisów prawa budowlanego, uzupełniono wymienione wyżej przepisy, co pozwoli na wprowadzenie jednolitej praktyki w przyznawaniu rodzinom zastępczym środków uwzględniających zwrot kosztów związanych z przeprowadzeniem prac konserwacyjnych np. malowaniem oraz ulepszeniem dotychczasowego lokalu lub domu. Ponadto w art. 83 ust. 4 zrezygnowano z warunku niezbędności w przypadku przeprowadzanego remontu, co pozwoli na szerszy dostęp do tego typu pomocy.

Odpowiednie zmiany wprowadzono również w zakresie art. 84 dotyczącego środków finansowych na prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Konsekwencją zmian wprowadzonych w art. 83 ust. 2 i 4 oraz art. 84 są zmiany w przepisach określających istotne elementy odpowiednio umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej i umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka: art. 54 ust. 3 pkt 12a i art. 64 ust. 2 pkt 11 i 14 ustawy.

W art. 85 ustawy wprowadza się zmiany, z których wynika, że wynagrodzenie przysługujące rodzinie zastępczej zawodowej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, nie może być niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie

z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847).

W przypadku, gdy rodzina zastępcza zawodowa będzie pełnić funkcję pogotowia rodzinnego otrzyma miesięcznie wynagrodzenie nie niższe niż 124% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Obecnie, zgodnie z art. 85 ust. 1 i 2 ustawy, rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2000 zł miesięcznie, a rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego – nie niższe niż kwota 2600 zł miesięcznie.

Projekt przewiduje zmianę terminu „świadczenie”, przysługującego rodzinie pomocowej z tytułu pełnionej przez nią funkcji, na „wynagrodzenie”. Dotychczasowa terminologia w tym zakresie budziła wątpliwości. Skoro podstawą wypłaty środków finansowych przysługujących rodzinie pomocowej jest umowa cywilnoprawna zawierana pomiędzy rodziną pomocową i starostą, określająca zadania tej rodziny, to należy uznać, że z tytułu pełnionej funkcji rodzina pomocowa powinna otrzymywać wynagrodzenie, a nie świadczenie, które na gruncie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powinno się odróżnić od świadczeń przysługujących z tytułu pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W związku z tym projekt ustawy wprowadza zmiany w zakresie art. 85 ust. 7 i 8 oraz art. 75 ust. 2 pkt 6 i ust. 4 ustawy.

W art. 88 ust. 1 wprowadzono obowiązek informowania rodziny zastępczej, rodziny pomocowej i prowadzącego rodzinny dom dziecka o przysługujących im świadczeniach. Obowiązek ten nałożono na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Jest on obowiązany pouczyć rodzinę zastępczą i osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka o przysługujących jej świadczeniach niezwłocznie po uzyskaniu informacji o tym, że posiadają oni odpowiednio status rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Zmiana ma zapobiegać sytuacjom, gdy rodziny zastępcze lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie mają wiedzy na temat przysługujących im świadczeń, w szczególności świadczeń o charakterze fakultatywnym.

Obecnie zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy, umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych

wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. Zakaz ten jest łamany w wielu powiatach.

Propozycja zmierza do wyeliminowania przypadków umieszczania dziecka poniżej 10. roku życia w pieczy instytucjonalnej. Umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej byłoby możliwe tylko w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka. Dla licznego rodzeństwa są przeznaczone rodzinne domy dziecka. W przypadku rodzeństwa, gdy w placówce opiekuńczo-wychowawczej od dłuższego czasu przebywają już dzieci starsze, których przeniesienie z placówki do innej formy pieczy zastępczej godzi w ich dobro, dzieci te pozostawałyby w dotychczasowej placówce, a ich młodsze rodzeństwo byłoby umieszczane w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Ze zmienianego art. 95 ust. 3 ustawy wynika, że w placówce opiekuńczo-wychowawczej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci, w tym osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy oraz ich dzieci, o których mowa w art. 37b ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3a. Zmiana jest konsekwencją rozwiązania wprowadzonego w art. 37b ustawy, umożliwiającego przebywanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej wspólnie z pełnoletnim wychowankiem - jego dziecka.

W art. 95 ustawy dodaje się ust. 3b, który przewiduje formę decyzji administracyjnej dla zezwolenia wojewody na przyjęcie kolejnego dziecka ponad limit przewidziany w ustawie w przypadku, o którym mowa w art. 95 ust. 3a ustawy. Zezwolenie jest wydawane na wniosek placówki opiekuńczo-wychowawczej. Decyzje te wydawane w pierwszej instancji są ostateczne. Obecnie ta kwestia nie jest uregulowana w ustawie. Podobne rozwiązanie projekt ustawy przewiduje w zakresie zezwolenia na prowadzenie placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Projekt ustawy eliminuje z systemu pieczy zastępczej w Polsce placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego. Warunki funkcjonowania tych placówek, system sprawowanej opieki oraz wiek i liczba dzieci przebywających w nich upodabniają bowiem ten rodzaj placówek do rodzinnych domów dziecka, czyli rodzinnych form pieczy zastępczej. Obecnie działające placówki opiekuńczo-wychowawcze będą funkcjonowały na dotychczasowych zasadach. Konsekwencją tego rozwiązania są zmiany w art. 93, 95, 97, 98, 99, 101 ust. 1, 102, 135, 139a ustawy oraz uchylenie art. 114-121 i art. 139 ustawy.

W dodanych przepisach art. 106 ust. 6a-6b ustawy wprowadzono zasadę, że wojewoda może wydać zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, uwzględniając wytyczne wydawane przez ministra właściwego do spraw rodziny, dotyczące tworzenia instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wytyczne te, jak wynika ze zmienionego art. 187 ustawy, będą opracowywane we współpracy z wojewodami.

Za przyjęciem takiego rozwiązania przemawia zbyt wolne tempo procesu deinstytucjonalizacji. Liczba placówek rośnie z roku na rok, chociaż proces ten powinien już w chwili obecnej zostać zatrzymany (6 lat funkcjonowania ustawy). Wzrost liczby placówek w pierwszych latach po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej można było tłumaczyć koniecznością zmniejszenia liczby dzieci umieszczonych w dotychczasowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Powstawanie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w chwili obecnej, trudno już nazywać procesem przejściowym. Nie jest to pożądanym kierunkiem zmian w obszarze pieczy zastępczej, bowiem powiaty nie inwestują w rozwój rodzinnej pieczy zastępczej. Niejednokrotnie, z uwagi na wiele czynników, wśród nich także lokalny rynek pracy i jego uwarunkowania, wygodniej starostom utworzyć nową placówkę opiekuńczo-wychowawczą. Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła 1 098 i była o 52 placówki wyższa niż na koniec 2015 r.

Projekt ustawy w art. 106 wprowadza także zasadę, że zmiana siedziby placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz zmiana jej formy wymaga zmiany decyzji zezwalającej na prowadzenie placówki. Obecnie przepisy ustawy nie regulują tych kwestii.

W art. 106 ustawy dodano również przepis, z którego wynika, że zmiany w regulaminie organizacyjnym lub w statucie placówki opiekuńczo-wychowawczej wymagają zgody wojewody wydanej w formie decyzji administracyjnej. Rozwiązanie to ma na celu kontrolę przez wojewodę postanowień aktów odnoszących się do funkcjonowania placówki.

Kolejną zmianą w art. 106 ustawy wprowadzono, jako nową przesłankę cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, rozwiązanie umowy, na podstawie której powiat zlecił określonej podmiotowi realizację zadania polegającego na prowadzeniu placówki. Obecnie brak jest w ustawie takiej przesłanki. Placówki niepubliczne działają na podstawie zlecenia realizacji zadania, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W przypadku rozwiązania umowy

w przedmiocie realizacji zadania polegającego na prowadzeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, brak jest podstaw prawnych do funkcjonowania placówki.

Projekt ustawy, w art. 106 zakłada również cofnięcie zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli dobro dzieci umieszczonych w placówce jest zagrożone. Obecnie, zgodnie z art. 106 ust. 9 ustawy, jeżeli podmiot, któremu wydano zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej przestał spełniać warunki określone w ustawie i standardy usług, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ustawy, wojewoda wyznacza dodatkowy termin na spełnienie tych warunków lub standardów. Po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu wojewoda cofa zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej. Występujące w praktyce przypadki zagrożenia dobra dziecka umieszczonego w placówce uzasadniają wprowadzenie szczególnej regulacji umożliwiającej szybkie cofnięcie zezwolenia na funkcjonowanie placówki. W związku z tym wprowadzono zasadę, że wojewoda wydając decyzję o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie placówki w tego typu sytuacjach nie przeprowadza procedury, o której mowa w art. 106 ust. 9 i 10, a decyzji o cofnięciu zezwolenia nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

W decyzji cofającej zezwolenie wojewoda, biorąc pod uwagę możliwości powiatu oraz potrzeby dzieci umieszczonych w likwidowanych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wyznacza staroście termin na zapewnienie dzieciom umieszczonym w tych placówkach właściwej pieczy zastępczej.

Wprowadzono rozwiązanie polegające na tym, że w przypadku wydania przez wojewodę decyzji o cofnięciu zezwolenia, o którym mowa w art. 106 ust. 10 i 10a ustawy, lub decyzji wyrażającej zgodę na likwidację placówki opiekuńczo-wychowawczej, o której mowa w art. 107 ust. 1 ustawy, wojewoda:

- 1) do czasu zapewnienia dzieciom umieszczonym w tej placówce opiekuńczo-wychowawczej opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej albo w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej – dokonuje w wykazie placówek opiekuńczo-wychowawczych, funkcjonującym w ramach rejestru centralnego prowadzonego przez ministra do spraw rodziny, adnotacji, że placówka opiekuńczo-wychowawcza jest w stanie likwidacji;
- 2) w przypadku zapewnienia dzieciom umieszczonym w tej placówce opiekuńczo-wychowawczej opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej albo w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej – wykreśla placówkę opiekuńczo-wychowawczą z wyżej wymienionego wykazu.

Dla zezwolenia lub odmowy wydania zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, cofnięcia zezwolenia, zmiany decyzji w zakresie siedziby i formy placówki, zatwierdzenia zmiany statutu placówki oraz zgody lub odmowy wydania zgody na likwidację placówki ustawodawca przewidział formę decyzji administracyjnej. Decyzje te wydawane w pierwszej instancji są ostateczne. Nowością jest również wprowadzenie zasady, że decyzje w wymienionym wyżej zakresie wydawane są z uwzględnieniem wytycznych wydawanych przez ministra właściwego do spraw rodziny. Wytyczne te będą opracowywane we współpracy z wojewodami.

W art. 109 ust. 3 wprowadzono zmianę polegającą na konieczności uwzględniania przez wojewodę wytycznych wydanych przez ministra właściwego ds. rodziny na umieszczenie większej liczby dzieci, nie więcej jednak niż 45, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej. Obecnie wojewoda, uwzględniając specyfikę i zadania regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, może samodzielnie zezwolić, na umieszczenie większej liczby dzieci, nie więcej jednak niż 45. Proponowane rozwiązanie ma zapobiegać zbyt częstym przypadkom umieszczania dużej liczby dzieci w tego typu placówce.

W zmienionym art. 111 ustawy odstąpiono od zasady pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, w przypadkach, gdy do sądu rodzinnego złożony został wniosek o przysposobienie dziecka.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych (dalej: IOP) należy do zadań własnych samorządu województwa. W IOP umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W tym samym czasie, w IOP można umieścić nie więcej niż 20 dzieci, natomiast pobyt dziecka nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia. IOP zapewniają specjalistyczną opiekę medyczną i rehabilitację dzieciom tam umieszczonym. Przedłużające się postępowanie w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka spowodowane np. wnioskiem rodzica biologicznego o przywrócenie władzy rodzicielskiej, często koliduje z terminem pobytu dziecka w IOP. Przenoszenie dziecka do innego środowiska, a następnie zmiana nowego środowiska na rodzinę adopcyjną, wpływa

niekorzystnie na prawidłowy rozwój psychoruchowy i poznawczy dziecka. Ograniczenie zmian do minimum leży w jak najlepiej pojętym interesie dziecka.

Ponadto, w odniesieniu do limitu liczby dzieci umieszczonych w tym samym czasie w IOP, proponuje się zastosowanie zasady umożliwiającej umieszczenie następnego dziecka, przekraczając limit 20 osób, jedynie wtedy, gdy wobec dziecka wcześniej już umieszczonego w IOP został złożony wniosek o przysposobienie, a dziecko to przebywa pod opieką kandydatów o jego przysposobienia w ramach preadopcji (osobista styczność orzekana przez sąd). Umożliwi to uwolnienie blokowanych miejsc, które mogłyby zostać przeznaczone dla dzieci wymagających specjalistycznej opieki.

Dodany przepis art. 128 ust. 2 ustawy wyłącza stosowanie przepisów regulujących ocenę sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, w przypadku, gdy w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub dotychczasowym rodzinnym domu dziecka przebywa wyłącznie osoba pełnoletnia, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy lub wyłącznie osoba pełnoletnia, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy wraz z dzieckiem, o którym mowa w art. 37b ustawy. Dotychczas zagadnienie to nie było regulowane w ustawie.

Projekt ustawy realizuje postulat wzmacniania zakazu rozdzielania rodzeństwa na etapie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. W związku z tym, w dodanym art. 139a ust. 6 i 7 ustawy, nałożono obowiązek podejmowania przez organizatora i zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka działań służących połączeniu rodzeństwa umieszczonego w pieczy zastępczej, w szczególności w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Obowiązek monitorowania podejmowanych działań nałożono na wojewodę.

Rozwiązanie ma na celu skłonienie instytucji realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej do systematycznego monitorowania możliwości znalezienia wspólnego miejsca w pieczy zastępczej dla rodzeństwa, które w chwili umieszczania, np. z powodu braku wolnych miejsc, przeniesienia się rodziców do innego powiatu itp., zostały rozdzielone. Obecnie sytuacje takie trwają długie lata i mimo obowiązku sporządzania oceny sytuacji dziecka, rodzeństwa nie są łączone.

Zmiana dotycząca art. 139b ustawy polega na wprowadzeniu zasady uwzględniania stosowania przepisów Kpa w zakresie przepisów dotyczących obliczania terminów i przywrócenia terminu. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 139b ustawy, do ocen oraz

zastrzeżeń, o których mowa w rozdziale 4, przepisów ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się. Słusznym wydaje się jednak stosowanie do tego typu spraw zasad dotyczących obliczania terminów i przywrócenia terminu zamieszczonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Projekt ustawy wprowadza szereg zmian w zakresie procesu usamodzielniania i pomocy na usamodzielnienie dla wychowanków pieczy zastępczej.

Obecnie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje warunki przyznawania pomocy na usamodzielnienie osób pełnoletnich opuszczających formy pieczy zastępczej. Natomiast kwestie związane z pomocą na usamodzielnienie osób pełnoletnich opuszczających dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy regulują przepisy ustawy o pomocy społecznej. Wymienione wyżej akty prawne zawierają niejednokrotnie odmienne rozwiązania regulując te same zagadnienia. Wobec czego przenosi się do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej niektóre rozwiązania z ustawy o systemie pomocy społecznej i aktów wykonawczych do niej, które dotyczą tych samych kwestii. Dotyczy to warunków uzyskiwania świadczeń (1 rok w pieczy zastępczej, bez względu na rodzaj rodziny zastępczej, którą opuszcza osoba usamodzielniana), zakresu pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, treści indywidualnego programu usamodzielnienia, zadań opiekuna usamodzielnienia, zawieszenia pomocy na kontynuowanie nauki.

W związku z ujednoczeniem okresu przebywania w pieczy zastępczej, stanowiącego warunek uzyskania pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie, zmianie ulega wysokość pomocy na usamodzielnienie w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną. Dotychczasowe przepisy przewidywały dla takich osób pomoc na usamodzielnienie tylko w jednej wysokości – kwota nie niższa niż 3300 zł, jeżeli osoba usamodzielniana przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat. Po zmianach pomoc na usamodzielnienie będzie zróżnicowana wyłącznie w zależności od okresu przebywania w pieczy zastępczej, bez względu na jej formę. W związku z tym wysokość omawianej pomocy w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną będzie wynosiła:

- 1) nie mniej niż 6600 zł – jeżeli osoba usamodzielniana przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat;
- 2) nie mniej niż 3300 zł – jeżeli osoba usamodzielniana przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat;
- 3) nie mniej niż 1650 zł – jeżeli osoba usamodzielniana przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Ponadto w art. 143 ustawy wskazującym powiat właściwy w zakresie pomocy dla osoby usamodzielnianej uwzględniono pomoc prawną i psychologiczną, czego dotychczas nie było. Ustawa, w obecnym brzmieniu, określa jedynie powiat, w którym należy złożyć wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie, na zagospodarowanie oraz udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych lub w uzyskaniu zatrudnienia. W projekcie ustawy przyjęto zasadę, że powiatem właściwym w zakresie pomocy prawnej i psychologicznej jest powiat ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej, jako powiat najbliższy dla osoby usamodzielnianej ze względu na odległość.

W przypadku pomocy na kontynuowanie nauki określa się do kiedy jest ona wypłacana (art. 146 ust. 3 ustawy). Pomoc tę przyznaje się na czas nauki: w szkole – do końca roku szkolnego, w którym kończy naukę, a w uczelni – do 30 września roku, w którym kończy naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Ponadto w art. 146 ust. 1 ustawy do katalogu możliwych form pobierania nauki przez osobę usamodzielnianą włączono kursy i inne formy kształcenia prowadzone przez Ochotnicze Hufce Pracy.

W dodanym art. 150b ustawy uregulowano kwestię współpracy kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie z Ochotniczymi Hufcami Pracy (zwanymi dalej „OHP”), o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie pomocy osobom usamodzielnianym w uzyskaniu zatrudnienia. W tym celu kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie zawiera umowy lub porozumienia, o których mowa w art. 13 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dotychczasowe formy pomocy udzielanej osobom usamodzielnianym w zakresie uzyskania zatrudnienia są niewystarczające. Proponuje się wykorzystanie w tym zakresie oferty OHP. Należy zauważyć, że pomoc oferowana przez OHP będzie miała szerszy wymiar niż tylko zatrudnienie. Usamodzielniający się wychowankowie będą mogli skorzystać

ze wsparcia OHP już na etapie przygotowywania się do usamodzielnienia (poradnictwo zawodowe itp.). Temu mają służyć odpowiednie zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ważną zmianą, w zakresie pomocy dla osób usamodzielnianych, jest likwidacja kryterium dochodowego w art. 142 ustawy. Z aktualnego brzmienia powyższego przepisu wynika, że pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1200 zł. Wskazanie wyżej wymienionego limitu zniechęca osoby usamodzielniane, którym zwykle proponuje się minimalne wynagrodzenie za pracę, do podejmowania zatrudnienia.

Nowością jest również możliwość przyznania pomocy na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie osobie, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, przed opuszczeniem przez nią rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej. Decyzję o przyznaniu pomocy będzie wydawał starosta, po zasięgnięciu opinii opiekuna usamodzielnienia, w szczególnie uzasadnionych przypadkach na pokrycie wydatków związanych z usamodzielnianiem lub zagospodarowaniem.

Projekt ustawy wprowadza szereg zmian do zagadnień dotyczących procedury adopcyjnej.

Ważną zmianą w tym obszarze jest wprowadzony w art. 154 ust. 1a ustawy przepis nadający ministrowi właściwemu do spraw rodziny kompetencje do prowadzenia procedur związanych z kwalifikacją dziecka do przysposobienia międzynarodowego.

Aktualnie jest to zadanie ośrodka adopcyjnego prowadzącego centralny bank danych, który dokonując kwalifikacji dziecka do przysposobienia międzynarodowego może zasięgać opinii ministra właściwego do spraw rodziny.

Przedmiotowa zmiana wynika z podjętej przez Rząd RP w 2017 r. decyzji o ograniczeniu adopcji z przemieszczeniem poza granice kraju i ma na celu zwiększenie wpływu ministra właściwego do spraw rodziny na to, które dzieci uzyskają kwalifikację do przysposobienia międzynarodowego, a tym samym będą mogły zostać przysposobione przez osoby mające miejsce zwykłego pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt ustawy wprowadza zmianę z zakresie organizacji ośrodków adopcyjnych, zwiększając także, w tym zakresie, rolę ministra właściwego do spraw rodziny.

Zgodnie bowiem z art. 154 z ust. 2a ustawy minister właściwy do spraw rodziny może wystąpić do samorządu województwa o utworzenie ośrodka adopcyjnego, zlecenie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2 tego artykułu lub likwidację ośrodka, czy też rozwiązanie umowy na podstawie której marszałek zlecił realizację zadania. Samorząd województwa jest wówczas takim wystąpieniem związany.

Dodatkowo zgodnie z ust. 3a, utworzenie ośrodka adopcyjnego lub zlecenie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2 tego artykułu, przez marszałka województwa, będzie wymagało zgody ministra właściwego do spraw rodziny. Zgody ministra właściwego do spraw rodziny będzie także wymagało zlikwidowanie przez marszałka województwa ośrodka adopcyjnego działającego na mocy art. 190 ust. 1 ustawy, w sytuacji, gdy ten będzie realizował zadania w sposób nieprawidłowy lub w niewystarczającym stopniu.

Istotną zmianą w zakresie organizacji ośrodków adopcyjnych jest wprowadzenie w art. 154 ust. 3 ustawy zasady, że zlecenie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2 tego artykułu, będzie następowało na czas nieokreślony. W aktualnym brzmieniu przepisu marszałek województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na okres co najmniej 5 lat. Proponowana zmiana ma na celu zagwarantowanie ciągłości prowadzonych procedur adopcyjnych przez ośrodki adopcyjne i zapewnienie ich stabilnej struktury na terenie całego kraju.

Projekt wprowadza do ustawy art. 156a ustawy. Przepis ten w przypadku, gdy przez przysposobienie przysposabiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, nakłada na ośrodek adopcyjny uczestniczący w nadzorze nad przebiegiem osobistej styczności, obowiązek sporządzenia sprawozdania z przebiegu osobistej styczności. W sprawach, gdy miejscem zamieszkania kandydata do przysposobienia dziecka jest państwo strona Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, ośrodek adopcyjny przekazuje sprawozdanie organowi centralnemu, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy. Uprawnienie organu centralnego do zapoznania się z treścią sprawozdania ma na celu dostarczenie organowi informacji na temat przebiegu okresu osobistej styczności, a także uzyskania z kolejnego źródła informacji, czy kandydaci są odpowiedni i właściwi do przysposobienia danego dziecka. Rozwiązanie to, razem z uprawnieniem organu centralnego do monitorowania przebiegu osobistej styczności (art. 120¹ §3a ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy), wprowadza dodatkowe zabezpieczenie dobra dziecka w przypadku adopcji zagranicznych. W sytuacji,

kiedy, po analizie sprawozdania z przebiegu osobistej styczności okazałoby się, że kandydat do przysposobienia dziecka nie zapewni mu odpowiedniej opieki i wychowania organ centralny będzie miał możliwość nie wydania zgody, o której mowa w art. 17 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego lub do jej anulowania, o czym mowa w proponowanym brzmieniu art. 164 ust. 20 pkt 3 i 20a ustawy.

W art. 161 ust. 2 ustawy, dodano ministra właściwego do spraw rodziny jako upoważnionego do przetwarzania danych kandydatów do przysposobienia dziecka. W ustępie tym dodano także do pkt 3 miejsce pobytu kandydatów do przysposobienia dziecka. Takie rozwiązanie ma na celu nadanie uprawnienia do przetwarzania tej informacji, która ma za zadanie umożliwienie właściwym podmiotom zastosowanie odpowiednio procedury przysposobienia krajowego lub przysposobienia międzynarodowego. W przepisie tym, w ust. 2, dodano także uprawnienie do przetwarzania informacji o dacie urodzenia kandydatów do przysposobienia dziecka, stanie cywilnym kandydatów do przysposobienia dziecka, w tym informacji o wcześniejszych związkach małżeńskich, pozbawieniu, zawieszeniu lub ograniczeniu władzy rodzicielskiej.

W przepisie tym dodano także uprawnienie do przetwarzania danych o stanie zdrowia kandydatów do przysposobienia dziecka, niezbędnych do stwierdzenia, że kandydat może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikających nie tylko z zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, ale też lekarza psychiatrę. Ponadto wprowadzono uprawnienie do przetwarzania informacji o figurowaniu lub niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepędzeń na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz informacji o dzieciach pozostających na utrzymaniu kandydatów do przysposobienia dziecka, w tym pod władzą rodzicielską oraz wizerunku kandydatów do przysposobienia. Rozszerzenie katalogu przetwarzanych informacji ma za zadanie umożliwienie podmiotom uczestniczącym w procedurach adopcyjnych, działanie w oparciu o jak najszersze informacje na temat kandydatów do przysposobienia dziecka. Informacje te, są szczególnie istotne, przy dobieraniu przez ośrodki adopcyjne kandydatów, już jako kandydatów do poszczególnych dzieci.

W art. 161 ust. 3 ustawy, rozszerzono katalog przetwarzanych informacji dotyczących dzieci zgłoszonych do przysposobienia o rozwój dziecka, co jest pojęciem szerszym niż dotychczasowe pojęcie rozwoju psychofizycznego dziecka, a także wprowadzono możliwość

przetwarzania zdjęć dzieci. Przepis ten wzmocnił także uprawnienie podmiotów do przetwarzania danych dotyczących sytuacji prawnej dziecka, wprowadzając wprost uprawnienie do przetwarzania danych wynikających z orzeczenia o ustanowieniu opiekuna prawnego oraz danych wynikających z postanowienia potwierdzającego uregulowanie sytuacji prawnej dziecka.

W art. 163 ustawy przyznano ministrowi właściwemu do spraw rodziny uprawnienie do prowadzenia centralnego banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie. Jak to wynika z proponowanego brzmienia art. 163a ustawy, w takim przypadku odpowiednie zastosowanie znajdzie przepis art. 161 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy, dotyczący uprawnienia tego organu do prowadzenia dokumentacji dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie. W ślad za tą zmianą rozszerzeniu uległ katalog zadań ministra właściwego do spraw rodziny określony w art. 187 ust. 1. Minister właściwy do spraw rodziny będzie miał możliwość wyznaczenia ośrodka adopcyjnego do prowadzenia tego banku. Zmiana ta koreluje ze zmianą proponowaną do art. 154 ust. 1a ustawy.

Przekazanie zadania prowadzenia centralnego banku danych ministrowi właściwemu do spraw rodziny w praktyce daje szansę na centralne, szczelne monitorowanie przebiegu procesu adopcyjnego w zakresie adopcji krajowej i zagranicznej. Wdrożenie tych propozycji będzie wiązało się z potrzebą zwiększenia nakładów finansowych przekazywanych w ramach dotacji ministrowi właściwemu do spraw rodziny. Zadania te wiążą się bowiem z koniecznością zatrudnienia dodatkowych specjalistów w resorcie. Zadaniem tych osób będzie analizowanie sytuacji dzieci zgłoszonych do Centralnego Banku Danych w celu oceny zasadności kwalifikacji ich do przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej, na miejsce zamieszkania w innym państwie. Wykonanie tych zadań wiązać się będzie z potrzebą oceny sytuacji dziecka w miejscu jego pobytu. Pozwoli to na sporządzenie przez pracowników organu centralnego dodatkowej informacji o aktualnej sytuacji dziecka. W obecnym stanie prawnym proces kwalifikacji dziecka do adopcji zagranicznej odbywa się w głównej mierze na podstawie oceny zgromadzonej w sprawie dokumentacji. Zdaniem projektodawcy prawidłowe przeprowadzenie tej oceny ma strategiczne znaczenie z punktu widzenia realizacji polityki Rządu w zakresie ograniczenia liczby adopcji zagranicznych, przy jednoczesnej konieczności zapewnienia przez państwo realizacji nadrzędnej zasady „dobra dziecka”. Propozycja ta ponadto przyczyni

się do oceny sytuacji dziecka przez organ centralny na etapie wcześniejszym niż to jest czynione obecnie, zatem prowadzić będzie, w znacznym stopniu, do wyeliminowania sytuacji, w których dzieciom czynione były przedwczesne nadzieje na adopcję zagraniczną.

W wyniku nowelizacji nowe brzmienie otrzymuje art. 164 ustawy. Przepis ten wprowadza, w sytuacji niezakwalifikowania dziecka do przysposobienia krajowego, obowiązek poinformowania o tym fakcie podmiotu, który dokonał zgłoszenia tego dziecka do ośrodka adopcyjnego. Przepis ten wprowadza także obowiązek dokonania ponownej kwalifikacji dziecka w sytuacji, gdy nastąpiła zmiana jego sytuacji życiowej. Zmiany te mają na celu uporządkowanie działań podejmowanych wobec osoby dziecka przez różne podmioty, a także umożliwienie ośrodkowi adopcyjnemu odpowiednio szybkie reagowanie na sytuacje, kiedy w życiu dziecka następuje znacząca zmian.

Nowością jest przepis art. 164 ust. 10a ustawy nakładający na ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego obowiązek aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej dziecka. Terminy dokonywania tych aktualizacji są zbieżne z terminami obowiązującymi przy ocenie sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, tj. nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dzieci w wieku poniżej 3. roku życia, a w przypadku dzieci w wieku powyżej 3. roku życia - nie rzadziej, niż co 6 miesięcy. Przedmiotowa zmiana ma na celu umożliwienie ośrodkom adopcyjnym pracę w oparciu o pełne i aktualne informacje o dziecku, którego sytuacja zdrowotna, czy też osobista bywa bardzo dynamiczna, co dotychczas rzadko znajdowało odzwierciedlenie w jego dokumentacji kwalifikacyjnej.

W przypadku zmian wynikających z aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej, ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego będzie przysyłał zaktualizowaną dokumentację kwalifikacyjną do właściwego dla siebie miejscowo ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych oraz do centralnego banku danych, następnie wojewódzki bank danych będzie przysyłał tę dokumentację do pozostałych wojewódzkich banków danych oraz ośrodków adopcyjnych działających na terenie jego województwa, tak, aby w rezultacie poszukiwania kandydatów do przysposobienia danego dziecka na terenie całego kraju odbywały się w oparciu o dokumentację, odzwierciedlającą jego bieżącą sytuację.

Art. 164 ust. 20 ustawy rozszerza katalog sytuacji, w których organ centralny, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy, nie wydaje zgody, o której mowa

w art. 17 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego.

Do dotychczasowych przesłanek mówiących o braku wydania zgody, w przypadku, gdy przysposobienie międzynarodowe nie leży w nadrzędnym interesie dziecka lub gdy postępowanie w sprawie przysposobienia dziecka zostało przeprowadzone z naruszeniem przepisów dotyczących przysposobienia dziecka, a naruszenie to ma istotny wpływ na rozstrzygnięcie w przedmiocie zgody, został dodany przypadek, gdy organ centralny może nie wydać zgody w sytuacji, gdy po dokonaniu analizy sprawozdania z przebiegu osobistej styczności kandydata do przysposobienia dziecka z dzieckiem, uzna że kandydat do przysposobienia dziecka nie zapewni dziecku odpowiedniej opieki i wychowania. Zmiana ta jest skorelowana ze zmianą wprowadzoną do przepisu 156a oraz art. 120¹ ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Należy zaznaczyć, iż okres osobistej styczności jest czasem, w którym można zaobserwować, czy pomiędzy danym dzieckiem a kandydatami możliwe jest prawidłowe nawiązanie więzi, a także czy kandydaci do przysposobienia dziecka rzeczywiście mają szansę poradzenia sobie z dzieckiem, dla którego zostali dobrani.

W ślad za tym przepisem, idzie dodany ust. 20a, który daje organowi centralnemu, o którym mowa powyżej, uprawnienie do anulowania już wydanej zgody, o której mowa w art. 17 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego. Organ ten będzie miał taką możliwość, w przypadku, gdy po dokonaniu analizy sprawozdania z przebiegu osobistej styczności kandydata do przysposobienia dziecka z dzieckiem, uzna, że kandydat do przysposobienia dziecka nie zapewni dziecku odpowiedniej opieki i wychowania. Jest to narzędzie, które ma na celu przerwanie procedury, nawet na tak już zawansowanym etapie, jeżeli byłyby jakiegokolwiek wątpliwości, co do tego, czy przysposobienie międzynarodowe, w tym konkretnym przypadku, leży w najlepszym interesie danego dziecka.

W ślad za zmianą pojęcia rozwoju psychofizycznego dziecka, na pojęcie rozwoju dziecka w katalogu przetwarzanych informacji, dotyczących dzieci zgłoszonych do przysposobienia w art. 161 ust. 3 ustawy, analogicznej zmiany dokonano w art. 164a w ust. 1 pkt 6 ustawy.

Dodano także przepis art. 164b ustawy, dający ośrodkowi adopcyjnemu odpowiedzialnemu za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego prawo do żądania uzupełnienia lub aktualizacji opinii, o których mowa w art. 139a ust. 1 pkt 1-5 ustawy. Opinie te powinny spełniać kluczową rolę przy kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia. Są one bowiem przygotowywane przez podmioty, które z reguły mają regularny kontakt z dzieckiem, a co za tym idzie mogą dostarczyć bardzo istotnych informacji ośrodkom adopcyjnym. Dotychczasowa praktyka pokazuje jednak, że opinie te nie zawsze są kompletne lub aktualne, a tylko w takim przypadku mogą one spełniać rolę, do której zostały powołane.

Aktualne brzmienie art. 165 ustawy mówi, o tym, że o możliwości przysposobienia dziecka, którego brat albo siostra zostali wcześniej przysposobieni, należy bezzwłocznie poinformować tę rodzinę, która przysposobiła brata albo siostrę.

Projekt ustawy w ust. 2 wprowadza zasadę, że informację, o której mowa powyżej, przekazuje, ośrodek adopcyjny kwalifikujący dziecko do przysposobienia krajowego, za pośrednictwem ośrodka adopcyjnego, który kwalifikował do przysposobienia rodzinę, która to wcześniej przysposobiła brata albo siostrę tego dziecka. Natomiast w dodanym ust. 3 mowa jest o tym, że w takim przypadku doboru rodziny przysposabiającej, właściwej ze względu na potrzeby dziecka, dokonuje ośrodek adopcyjny, który kwalifikował dziecko do przysposobienia krajowego. Rozwiązanie to ma za zadanie wprowadzenie jasnych zasad w ten szczególny i skomplikowany rodzaj procedury.

Swoje dotychczasowe brzmienie zmienia art. 167, ustawy odnoszący się do subsydiarności przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na miejsce zamieszkania w innym państwie. Nowe brzmienie tego przepisu zostaje ujednolicone z brzmieniem art. 114² ust. 1 ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy. W nowym brzmieniu przepisu jest mowa o możliwości zakwalifikowania dziecka do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie wówczas, gdy tylko w ten sposób można zapewnić mu odpowiednie zastępcze środowisko rodzinne. Odpowiednie zastępcze środowisko rodzinne obejmuje swoim zakresem zarówno przysposobienie krajowe, jak i rodzinne formy pieczy zastępczej. Oznacza to zatem zawężenie katalogu sytuacji, kiedy to ten rodzaj przysposobienia będzie możliwy. Ograniczenie to, tak jak dotychczas, nie będzie jednak dotyczyło sytuacji, kiedy między przysposabiającym a przysposabianym dzieckiem

istnieje stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa albo gdy przysposabiający już przysposobił siostrę lub brata przysposobianego dziecka. Jest to związane z wymogiem zapewnienia dziecku ciągłości węzłów krwi, ciągłości jego tożsamości.

Zmiana wprowadzona do art. 170 ust 3 ustawy, polegająca na dodaniu do katalogu osób wymienionych w tym ustępie osób, które już przysposobiły brata lub siostrę małoletniego, ma na celu ujednoczenie katalogu osób należących do kategorii uprzywilejowanych, jeśli chodzi o przysposobienie związane ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na miejsce zamieszkania w innym państwie, wymienionych w tym przepisie, z kategoriami osób wymienionych w art. 167 ustawy.

Projekt ustawy wprowadza w art. 171 ustawy obowiązek informowania przez ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację do przysposobienia dziecka zgłoszonego uprzednio do wojewódzkich banków danych lub do centralnego banku danych, ośrodków adopcyjnych prowadzących te banki danych, o przysposobieniu dziecka, w terminie 7 dni od dnia otrzymania od sądu prawomocnego postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka, a nie jak dotychczas w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu nie zawsze umożliwiało ośrodkom adopcyjnym dopełnienie tego obowiązku, bowiem, podmioty te nie zawsze otrzymywały z sądu informację o zakończeniu postępowania. Uporządkowanie w tej materii jest szczególnie istotne z punktu widzenia konieczności zapewnienia przejrzystości rejestrów dzieci, dla których należy poszukiwać rodziców. Zmiana ta jest skorelowana ze zmianą art. 588 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Projekt ustawy wprowadza zasadę, że osoby, które odbyły szkolenie z zakresu przygotowania kandydatów do przysposobienia przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny, czyli przed 2012 r., będą zwolnione z obowiązku szkolenia po raz drugi. Takie uprawnienie mają osoby, które aplikują do pełnienia roli rodziców zastępczych. Proponowane rozwiązanie ma celu zwiększenie liczby adopcji w kraju. Zdarzają się bowiem osoby, które odbyły szkolenie dla rodziców adopcyjnych, ale z przyczyn losowych nie mogły kontynuować procedury adopcji, a teraz ponownie chcą być rodziną adopcyjną. W takich sytuacjach omawiana zmiana znacznie przyspieszy proces adopcji.

Nowością wprowadzoną przez projekt jest obowiązek wydawania wstępnej oceny o kandydatach do przysposobienia dziecka oraz opinii kwalifikacyjnej, gdy są one negatywne w formie pisemnej ze szczegółowym uzasadnieniem przyczyn ich negatywnego charakteru, ewentualnym wskazaniem obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem o przysługującym prawie złożenia skargi do sądu administracyjnego.

Wprowadzony projektem przepis 172a szczegółowo określa, co powinna zawierać opinii kwalifikacyjna wydawana przez ośrodek adopcyjny. Jest to katalog otwarty, co oznacza, że ośrodek adopcyjny może w niej zawrzeć także inne, istotne z jego punktu widzenia informacje. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 175 ustawy wzór opinii kwalifikacyjnej zostanie określony w drodze rozporządzenia.

Nowością jest dodanie przepisu z którego wynika, że przy realizacji zadań wynikających z ustawy gmina bierze pod uwagę wytyczne dotyczące wspierania rodziny wydawane przez ministra właściwego do spraw rodziny. Obowiązek brania pod uwagę wytycznych wydawanych przez ministra właściwego do spraw rodziny nałożono również na powiat i samorząd województwa. Rozwiązanie to ma celu wdrażanie polityki państwa przez samorządy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.

Art. 182 ust. 3 ustawy uzupełniono o odesłanie do art. 194 ust. 3 ustawy. W ten sposób usunięto pojawiające się wątpliwości dotyczące możliwości udzielenia przez starostę upoważnienia kierownikowi lub innemu pracownikowi powiatowego centrum pomocy rodzinie do wydawania decyzji w przedmiocie umorzenia w całości lub w części, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Ponadto w art. 182 ustawy dodano nowy przepis stanowiący konsekwencje zmian opisanych wcześniej. I tak w sprawach indywidualnych dotyczących wydania zezwolenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy decyzje wydaje wójt lub starosta.

Nowością jest również rozwiązanie wynikające z dodanego art. 182a. Wprowadzone przepisy przewidują, że starosta oraz kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie

w związku z przyznawaniem i udzielaniem świadczeń i pomocy przyznawanych na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, tj. świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania pełnoletniego wychowanka pieczy zastępczej oraz pomocy na kontynuowanie nauki, będą mogli samodzielnie uzyskiwać drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej oraz z wykazu, o którym mowa w przepisach o szkolnictwie wyższym, odpowiednio:

- 1) dane identyfikacyjne dziecka, w tym imię i nazwisko, numer PESEL oraz numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osób, które nie posiadają numeru PESEL;
- 2) informacje o uczęszczaniu do szkół i placówek oświatowych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2159 i 2203), okresie uczęszczania, typie lub rodzaju instytucji oraz nazwie i adresie siedziby instytucji;
- 3) informacje o dacie rozpoczęcia studiów, w tym studiów doktoranckich, dacie ukończenia studiów, w tym studiów doktoranckich, dacie skreślenia z listy studentów lub doktorantów, nazwy uczelni oraz jednostki organizacyjnej prowadzącej kształcenie.

W przypadku awarii systemów teleinformatycznych służących do wymiany informacji, o których mowa wyżej, starosta oraz kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie będą uzyskiwać te informacje w drodze pisemnej wymiany informacji. Organy prowadzące rejestry publiczne będą przekazywać te informacje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku starosty lub kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. W przypadku braku możliwości samodzielnego uzyskania przez starostę lub powiatowe centrum pomocy rodzinie wskazanych informacji, z przyczyn nieleżących po stronie starosty lub powiatowego centrum pomocy rodzinie, organ przyznający świadczenie lub pomoc wezwie osobę wnioskującą o świadczenie lub pomoc na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, do dołączenia tych informacji.

W związku z wyżej wskazanym rozwiązaniem wprowadzono przepis, który stanowi, że minister właściwy do spraw rodziny pozyskuje drogą elektroniczną informacje niezbędne do przyznawania i udzielania świadczeń i pomocy udzielanych na podstawie art. 82 lub art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej oraz z wykazu, o którym mowa w przepisach o szkolnictwie wyższym, w celu umożliwienia starostom i kierownikom powiatowych

centrum pomocy rodzinie przyznawania i udzielania tych świadczeń i pomocy, a także w celu monitorowania przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz wojewodę realizacji tych świadczeń i pomocy.

Omawiane rozwiązanie niewątpliwie ułatwi i przyspieszy uzyskanie świadczenia, o którym mowa w art. 82 oraz pomocy na kontynuowanie nauki.

W związku z nowymi zadaniami wynikającymi z nowelizacji ustawy, w szczególności wynikającymi z wprowadzenia rejestru centralnego, o którym mowa w dodanym art. 38c, zmieniono przepisy regulujące zadania ministra do spraw rodziny, wojewody, powiatu i samorządu województwa.

W art. 189 ustawy zmieniono termin i częstotliwość przedłożenia Sejmowi i Senatowi informacji Rady Ministrów o realizacji ustawy w roku poprzednim, wraz z wnioskami dotyczącymi sposobu i zakresu finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego wynikających z ustawy. Dotychczasowy termin – do dnia 31. lipca zamieniono na termin – do dnia 30. września. Wydłużenie terminu na przedłożenie informacji Rady Ministrów o realizacji ustawy w roku poprzednim jest podyktowane długim okresem spływania do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej danych ze sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz koniecznością ich weryfikacji. Ponadto, wprowadzono obowiązek przedkładania przedmiotowej informacji co trzy lata. Dotychczas informacja ta musiała być przedkładana w każdym roku. Obecnie, po upływie sześciu lat od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie ma potrzeby przygotowywania sprawozdania z jej realizacji z taką częstotliwością.

Projekt ustawy wprowadza możliwość częściowego zlecenia organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej oraz osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub pomocy społecznej, a także podmiotom dodanym w wyniku nowelizacji w art. 190 ust. 1, realizacji zadań, o których

mowa w art. 10 ust. 1, art. 18 ust. 2 i 3, art. 53a, art. 60 ust. 1, art. 76 ust. 1, art. 93 ust. 2 i 3 i art. 154 ust. 2 ustawy.

Do katalogu podmiotów wymienionych w art. 190 ust. 1, którym organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecić realizację zadań dodano nowe podmioty: stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca o sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1463 i 1600), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału pomiędzy swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników – jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W ten sposób przy zleceniu realizacji zadań uwzględniono również inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wszystkie wymienione w tym przepisie podmioty mogą bowiem prowadzić na równi z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z art. 4 ww. ustawy, działalność w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Ponadto powyższe rozwiązanie jest zgodne z działaniami przewidzianymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w zakresie włączania podmiotów ekonomii społecznej w realizację usług społecznych użyteczności publicznej, a także wzmacnia oddziaływanie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej – Ekonomia Solidarności Społecznej, będącego jednym z dokumentów rządowych realizujących ww. Strategię.

Ponadto wprowadzono przepis, z którego wynika, że osoby biorące udział w posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, o których mowa w art. 130, osoby, z którymi oceniający rodziny zastępcze lub prowadzących rodzinny dom dziecka dokonuje konsultacji, o których mowa w art. 133 i osoby wchodzące w skład zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 137, mogą przekazywać informacje uzyskane w toku czynności zawodowych jednostkom organizacyjnym wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z ustawy, związanych z dokonywaniem oceny sytuacji dziecka i oceny rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka, o których mowa odpowiednio w art. 128 i art. 135.

To rozwiązanie ułatwi wykonywanie zadań jednostkom organizacyjnym wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, związanych z dokonywaniem oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

W art. 191 ust. 1 ustawy doprecyzowano, że powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki za pobyt osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka oraz średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, w dotychczasowej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

Ponadto, ustawa wskazuje obowiązek zawierania w ciągu 14 dni od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej porozumień między powiatami. Porozumienia określają przede wszystkim sprawy związane z pobytami i wydatkami na utrzymanie dziecka. Przepis ten jest konsekwencją zmian w obszarze umieszczania dziecka w pieczy zastępczej, które mają ograniczyć praktyki blokowania przekształceń w obszarze pieczy zastępczej.

Projekt wprowadza zmiany w zakresie współfinansowania pieczy zastępczej przez gminę. Obecnie gmina współfinansuje pobyt dziecka w pieczy zastępczej na terenie powiatu, co powinno sprzyjać podejmowaniu działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Stąd gradacja wysokości współfinansowania - w pierwszym roku - 10%, w drugim 30%, w trzecim i w pozostałych 50%. Mechanizm ten niestety nie powoduje większej intensywności działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny. Liczba powrotów dzieci z pieczy zastępczej do domu rodzinnego wprawdzie wzrasta z roku na rok, ale nie jest to wzrost, który by zadowalał. W 2016 r. do domu powróciło 4 682 osoby do 18 roku życia. W 2015 r. była to liczba 4 507 dzieci. Podobną sytuację obserwuje się także w liczbie dzieci, które napłynęły do pieczy z domu rodzinnego. I tak w 2016 r. było to 11 813 dzieci, podczas gdy w 2015 r. było to 12 684 dzieci.² Zaobserwowany został wprawdzie w tym zakresie pożądany spadek, ale spadek ten nie spełnia oczekiwań w zakresie skuteczności działania narzędzi wsparcia rodziny. Efekty pracy z rodziną na terenie gminy są zatem wciąż niewystarczające.

² Informacja o realizacji w roku 2016 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, str. 17.

Projekt ustawy wprowadza zasadę, że w przypadku skierowania przez powiat dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej, powiat sam pokrywa koszty umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Gmina nie współfinansuje jego pobytu w placówce. Gmina współfinansuje koszty pobytu dziecka jedynie w rodzinnej pieczy zastępczej (1 rok – 30%), przy czym procent ten zwiększa się wraz z długością przebywania dziecka w pieczy zastępczej (2 rok- 40%, 3 rok i następane- 50%). Jeżeli dziecko powróci do rodziców biologicznych przed upływem roku od umieszczenia go w pieczy zastępczej, powiat zwraca określoną część środków przekazanych przez gminę (jednorazowo 20% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka do dnia jego powrotu do rodziny). Natomiast, w sytuacji, gdy dziecko nie wróci do rodziców biologicznych po upływie roku gmina zobowiązana będzie do współfinansowania kosztów ponoszonych przez powiat w wysokości jak w drugim roku, czyli 40%, a dodatkowo - jednorazowo - wpłaci na rzecz powiatu kwotę stanowiącą 10% kwoty wydatków poniesionych na dziecko w roku poprzednim.

Wyżej wskazanych rozwiązań nie będzie się stosować w przypadku dzieci pozostawionych bezpośrednio po urodzeniu lub dzieci, których tożsamość rodziców jest nieznana oraz w przypadku dzieci, których obydwój rodzice nie żyją.

Najbardziej efektywna praca z rodziną powinna mieć miejsce na etapie profilaktyki oraz w pierwszym okresie po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Stąd zasadne jest zachęcenie gminy do intensywnych działań i pomocy rodzinie na etapie pojawiających się w niej problemów, ale także w momencie, gdy umieszczenie dziecka w pieczy staje się koniecznością. Wydaje się zatem zasadne zaproponowanie rozwiązania, które nagrodzi gminę zwrotem części poniesionych kosztów za osiągnięte efekty pracy z rodziną, z drugiej zaś strony, zostanie nałożona na gminę „kara”, w sytuacji, gdy takich efektów w okresie roku od umieszczenia dziecka nie będzie.

W dodanym art. 192a uregulowano kwestię finansowania pobytu dziecka pełnoletniego wychowanka pieczy zastępczej przebywającego razem z nim w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka czy też placówce instytucjonalnej pieczy zastępczej na warunkach art. 37 ust. 2 ustawy. Wprowadzono zasadę, że powiat obowiązany do finansowania wydatków, o których mowa odpowiednio w art. 191 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy, za pobyt osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, ponosi na dziecko tej osoby, o którym mowa w art. 37b ust. 1 ustawy, odpowiednio wydatki:

- 1) na opiekę i wychowanie – w przypadku pobytu dziecka, o którym mowa w art. 37b ust. 1 ustawy, w rodzinie zastępczej albo rodzinnego domu dziecka;
- 2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej – w przypadku pobytu dziecka, o którym mowa w art. 37b ust. 1 ustawy, w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

W art. 193 ust. 1 ustawy doprecyzowano, że rodzice ponoszą miesięczną opłatę również za pobyt osoby, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, dotychczasowej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej. Opłaty tej nie ponosi się za okres, w którym osoba, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, przebywa u rodziców.

Ponadto po art. 193 ustawy dodaje się art. 193a, w którym określa się zasady odpłatności za pobyt małoletniego dziecka wraz z rodzicem przebywającym w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce instytucjonalnej pieczy zastępczej, na zasadach art. 37 ust. 2 ustawy. Rodzice dziecka odpowiadają za ponoszenie opłaty solidarnie. Istnieje możliwość umorzenia przez starostę należności w całości lub części, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka. W tym zakresie stosuje się odpowiednio przepis art. 194 ustawy.

Efektem nowelizacji ma być również weryfikacja zasad naliczania odsetek od opłaty z tytułu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem art. 193 ust. 7a ustawy, od opłaty z tytułu pobytu dziecka w pieczy zastępczej, naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja ustalająca opłatę stała się ostateczna. Przepis ten nie uwzględnia sytuacji, gdy opóźnienie z tytułu tej opłaty powstaje w późniejszym okresie, po uprawomocnieniu się decyzji w przedmiocie ustalenia opłaty, np. po 5 latach od jej wydania. Wówczas naliczanie odsetek wg. powołanego przepisu nie jest możliwe. Wobec powyższego dodano przepis, z którego wynika, że w sytuacji, gdy opóźnienie z tytułu opłaty nastąpiło w okresie po uprawomocnieniu się decyzji wówczas naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności.

Ponadto, uregulowano kwestię dziedziczenia i przedawnienia roszczeń z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej nie regulują tych kwestii. Odwoływanie się do innych aktów prawnych w omawianym zakresie powoduje rozbieżności interpretacyjne, a co się z tym wiąże nierównego traktowania osób zobowiązanych.

Kwestię dziedziczenia roszczeń w omawianym zakresie proponuje się uregulować na wzór przepisów regulujących fundusz alimentacyjny (art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) – w przypadku śmierci rodzica, należności z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, obciążające tego rodzica, wygasają.

Natomiast w zakresie przedawnienia roszczeń wprowadzono zasadę, że należności z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa wyżej ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym opłata za dany miesiąc stała się wymagalna. Dodatkowo wprowadzono zasady przerwania biegu przedawnienia.

Zmiana do art. 196 ust. 1 ustawy polega na wprowadzeniu obowiązku uwzględniania przy ustalaniu średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce instytucjonalnej pieczy zastępczej również osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy i ich dzieci, o których mowa w art. 37b ustawy.

Projekt ustawy wprowadza nowe zasady finansowania ośrodków adopcyjnych. Wojewoda przekazując marszałkowi województwa środki na organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych, które marszałek województwa zobowiązany jest przekazać ośrodkom adopcyjnym, wskazuje wysokości środków, które mają być przekazane poszczególnym niepublicznym ośrodkom adopcyjnym, biorąc pod uwagę w szczególności liczbę:

- 1) pozyskanych przez dany ośrodek adopcyjny kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 2) przeszkolonych przez dany ośrodek adopcyjny kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 3) sporządzonych opinii kwalifikacyjnych;
- 4) dzieci, dla których dany ośrodek adopcyjny, w roku poprzednim, dokonał doboru kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 5) złożonych do sądu, wniosków o przysposobienie dziecka dotyczących dzieci, które dany ośrodek adopcyjny zakwalifikował do przysposobienia.

Ponadto, kierując się potrzebą rozwoju placówek wspierania rodziny, wprowadzono przepis umożliwiający ministrowi właściwemu do spraw rodziny opracowanie resortowych programów rozwoju tych placówek oraz finansowego wspierania tych programów.

Opracowanie i realizacja programów odbywać się będzie we współpracy z wojewodą. Programy, o których mowa będą kierowane do gmin, podmiotów, którym gmina zleciła realizację prowadzenia placówki wsparcia dziennego i podmiotów, które uzyskały zezwolenie wójta na prowadzenie placówki.

Projekt ustawy przewiduje również zmiany w następujących aktach prawnych:

- ustawa – Kodeks postępowania cywilnego,
- ustawa – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa – Kodeks pracy,
- ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa o systemie informacji oświatowej,
- ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zmiany wprowadzone w ustawie - Kodeks postępowania cywilnego, zwanej dalej „Kpc”, są konsekwencją wprowadzenia rejestru centralnego prowadzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zasady nierozdzielania rodzeństwa na etapie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z dodanym art. 579^{2a} Kpc, rozpatrując sprawę o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka sąd bada sytuację rodzeństwa dziecka i w przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa dziecka w pieczy zastępczej albo w przypadku gdy rodzeństwo dziecka jest już umieszczone w pieczy zastępczej – umieszcza je w tej samej rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, chyba że godzi to w dobro któregoś z dzieci.

Wprowadza się również przepis, z którego wynika, że rozpatrując sprawę o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, w przypadku gdy w pieczy zastępczej umieszczona jest matka lub ojciec dziecka, sąd bada sytuację matki lub ojca dziecka i umieszcza ich w tej samej rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, chyba że godzi to w dobro dziecka.

Projekt wprowadza art. 585³ Kpc, który stanowi, że w przypadku, gdy przez przysposobienie przysposobiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, będącym stroną Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego sąd ma obowiązek poinformowania organu centralnego, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy, o sposobie i okresie osobistej styczności przysposabiającego z przysposobianym. Wypełnienie przez sąd tego obowiązku jest niezbędne do osiągnięcia celów przyświecających wprowadzeniu zmian do art. 156a, 164 ust. 20 i ust. 20a ustawy.

Nowością wprowadzoną przez projekt jest także przepis art. 585⁴ Kpc. Wprowadza on konieczność uzyskania przez sąd opiekuńczy informacji o pozostawaniu w mocy zgody, o której mowa w art. 17 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego. Zgodnie bowiem z art. 164 ust. 20a ustawy, zgoda ta może zostać anulowana w sytuacji, kiedy organ centralny, po dokonaniu analizy sprawozdania z przebiegu osobistej styczności kandydata do przysposobienia dziecka z dzieckiem, uzna, że kandydat do przysposobienia dziecka nie zapewni dziecku odpowiedniej opieki i wychowania.

Analogicznie do zmiany w art. 161 ust. 2 ustawy, w art. 586 § 5 pkt 1 Kpc, obok miejsca zamieszkania kandydata, wprowadzono miejsce jego pobytu, co ma za zadanie zwrócić uwagę odpowiednich podmiotów na konieczność dokładnego przeanalizowania sytuacji i zastosowania odpowiednio procedury przysposobienia krajowego lub przysposobienia międzynarodowego.

Wprowadzony do art. 588 § 2 Kpc jest niezbędny do realizacji obowiązku ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację do przysposobienia dziecka zgłoszonego uprzednio do wojewódzkich banków danych lub do centralnego banku danych, na którym ciąży obowiązek poinformowania ośrodków adopcyjnych prowadzących te banki danych

o przysposobieniu dziecka. Obowiązek ten wynika z nowego brzmienia art. 171 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zmiany wprowadzone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym umożliwiają sądowi opiekuńczemu zarządzić umieszczenie małoletniego pozbawionego opieki rodziców w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Wprowadzając to rozwiązanie wzorowano się na instytucji umieszczenia małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej. Niemożliwe będzie zatem utrzymywanie sytuacji, gdy dziecko przebywa jednocześnie w dwóch instytucjach (w jednej z form pieczy zastępczej i odpowiednio w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, tak jak dotychczas, natomiast rodzic jest dwukrotnie obciążany kosztami utrzymania dziecka. Prawo i obowiązek reprezentowania małoletniego umieszczonego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w sprawach opieki i wychowania, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb, należą do kierującego odpowiednio młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym lub domem pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Konsekwencją powyższych zmian jest wykreślenie domu pomocy społecznej i młodzieżowego ośrodka wychowawczego z listy podmiotów wymienionych w art. 87 ust. 2 i 95 ust. 3a ustawy.

Kolejna zmiana w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym zmierza do wydłużenia do 14 tygodni okresu, w którym rodzice wyrażają zgodę na przysposobienie bez wskazania przysposabiającego (tzw. przysposobienie blankietowe). Obecnie okres ten wynosi 6 tygodni i wydaje się zbyt krótki na podjęcie tak nieodwracalnej w skutkach decyzji. Wydłużenie tego okresu pozwoli na prowadzenie intensywnej pomocy rodzinie i może przyczynić się do zmiany decyzji w sprawie zgody na przysposobienie dziecka.

Projekt ustawy wprowadza istotne zmiany w art. 120¹ ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy odnoszące się do przysposobienia powodującego zmianę dotychczasowego miejsca zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie. Przepis ten wprowadza okres 2 tygodni, jako minimalny czas trwania

obligatoryjnego, w tym przypadku, okresu osobistej styczności. Wydaje się, że długość tego czasu jest optymalna, bowiem, pozwala ona na dokładną obserwację dziecka znajdującego się pod opieką kandydatów z jednej strony, a z drugiej zaś jest to czas, który z reguły nie powinien stanowić problemu, jeśli chodzi o długość okresu przebywania w Polsce kandydatów. Oczywiście sąd ma uprawnienie do wyznaczenia dłuższego okresu osobistej styczności.

Dodatkowo, przepis ten wprowadza uprawnienie organu centralnego, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy lub upoważnionego przez organ centralny podmiotu, do monitorowania przebiegu osobistej styczności. Jest to bardzo cenne narzędzie, które może dostarczyć organowi centralnemu informacji z bezpośredniego spotkania kandydatów do przysposobienia z dzieckiem i to, co dodatkowo cenne mogą to być informacje z różnych, niezależnych źródeł. W sytuacji, gdyby po dokonaniu analizy z przebiegu osobistej styczności kandydata do przysposobienia dziecka z dzieckiem, wynikło, że kandydat do przysposobienia dziecka nie zapewni dziecku odpowiedniej opieki i wychowania organ centralny może nie wydać zgody, o której mowa w art. 17 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, lub wydaną już w tym przedmiocie zgodę anulować.

Dodatkowo, tak jak dotychczas, przy wykonywaniu nadzoru nad przebiegiem styczności przysposabiającego z przysposabianym sąd opiekuńczy będzie mógł korzystać z pomocy ośrodka adopcyjnego oraz, w razie potrzeby, organu pomocniczego w sprawach opiekuńczych, z wyłączeniem jednak ośrodka adopcyjnego, upoważnionego do współpracy z organami centralnymi innych państw lub z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi, o którym mowa w art. 168 ust. 2 ustawy. Wyłączenie to ma na celu zapewnienie bezstronności w sporządzeniu sprawozdania z tego okresu.

Proponowana nowelizacja Kodeksu pracy wprowadza istotne zmiany w zakresie prawa do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego przysługującego rodzicom adopcyjnym. Aktualnie prawo to przysługuje rodzicom adopcyjnym, którzy przysposabiają dziecko w wieku do 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10. roku życia.

W Kodeksie pracy dodano przepis mówiący o tym, pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania

w sprawie przysposobienia dziecka ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze:

- 1) 10 tygodni – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – w wieku powyżej 10. roku życia, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 12. roku życia,
- 2) 5 tygodni – w przypadku dziecka w wieku powyżej 12. roku życia.

Pracownikowi, który przyjął dziecko w wieku powyżej 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – w wieku powyżej 10. roku życia, na wzór art. 183 § 3 Kodeksu pracy, zagwarantowano prawo do 5 tygodni urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego (np. pracownik przyjął na wychowanie dziecko w wieku 11 lat i 11 miesięcy, przysługuje mu więc urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze 5 tygodni, ponieważ przyjął na wychowanie dziecko w wieku powyżej 7. roku życia).

Proponowane rozwiązanie sprzyja budowaniu więzi rodziców adopcyjnych z dzieckiem, które pojawia się w rodzinie. To budowanie więzi jest trudniejsze i wymaga więcej pracy i zaangażowania, a co się z tym wiąże - również czasu w przypadkach dzieci starszych. Wydaje się zatem w pełni uzasadnione przyznanie uprawnienia do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, także rodzicom adopcyjnym decydującym się na adopcję dzieci starszych. Być może takie ułatwienie wpłynie na decyzje o adopcji dzieci starszych.

Konsekwencją wyżej wymienionych zmian w Kodeksie pracy są zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368).

Zmiana zaproponowana w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1610, z późn. zm.) jest konsekwencją postulatu wprowadzenia rozwiązań ułatwiających uzyskanie pomocy mieszkaniowej przez osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej. Polega ona na dodaniu przepisu, który przewiduje, że pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony i lokalu socjalnego, wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, przysługuje osobom usamodzielnianym, o których mowa w art. 140 ustawy, które osiedliły się na terenie tej gminy.

Zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz.1952, z późn. zm.) są konsekwencją dostosowania treści tej ustawy do rozwiązania umożliwiającego przebywanie wraz z pełnoletnim rodzicem w dotychczasowej formie pieczy zastępczej również jego dziecka. Podobny charakter mają zmiany w ustawie z dnia 7 września 2007 roku o osobach uprawnionych do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554) i w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851, z późn. zm.).

Ponadto w ustawie o świadczeniach rodzinnych wprowadzono zmianę w art. 23b przez poszerzenie wykazu informacji, które ma obowiązek uzyskiwać lub weryfikować drogą elektroniczną organ właściwy ustalający prawo do świadczeń rodzinnych o informacje o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Odpowiednie zmiany w tym zakresie wprowadzono również w ustawie o osobach uprawnionych do alimentów oraz w ustawie o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 15 ust. 4 - spójnik „lub” znajdujący się obecnie w tym przepisie wprowadza w błąd zarówno urzędników dokonujących czynności nadzorczych w żłobkach i klubach dziecięcych, jak również podmioty prowadzące te instytucje. W przypadku posiadania przez osoby wskazane w tym przepisie zaświadczenia o niekaralności powstaje domniemanie, że nie ma już konieczności weryfikacji ich w bazie danych Rejestru Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, co jest niezgodne z intencją tego przepisu.

Zmiany dotyczące art. 28 ust. 1 polegają na dodaniu danych kontaktowych podmiotu zamierzającego prowadzić żłobek lub klub dziecięcy. Są one danymi istotnymi dla gminy przyjmującej wnioski – pozwalają bowiem na szybki kontakt w przypadku niejasności we wniosku. Taki kontakt pozwala na dużo szybsze wyjaśnienie wątpliwości, a tym samym na znacznie szybsze dokonanie wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych. Dane te potrzebne są wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, nie będą natomiast publikowane w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych.

Ponadto, wprowadza się zmianę umożliwiającą podjęcie pracy w żłobku lub klubie dziecięcym na stanowisku opiekuna przez osobę, która, przez łączny okres co najmniej 3 lat, była zatrudniona na stanowisku wychowawcy lub opiekuna dziecięcego w placówce

opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym i odbyła 80-godzinne szkolenie w celu uaktualnienia i uzupełnienia wiedzy oraz umiejętności.

Omawiana zmiana stanowi wyraz realizacji postulatu ujednoczenia wymogu kwalifikacji dla kadry zajmującej się opieką zatrudnionej w żłobkach oraz w placówkach wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Ujednoczenie wymogów kwalifikacyjnych ułatwi przepływ pracowników zajmujących opieką w różnych systemach i tym samym ułatwi im znalezienie nowego zatrudnienia.

Jednocześnie, wykaz dziennych opiekunów oraz podmiotów ich zatrudniających nie zawiera dokładnego adresu prowadzenia opieki przez dziennego opiekuna – nie zawiera bowiem numeru budynku oraz lokalu. Dane te przekazywane są rodzicom powierzającym dzieci opiece dziennego opiekuna, jednak dla pozostałych osób dokładny adres nie jest widoczny, z uwagi na okoliczność, że może to być adres zamieszkania dziennego opiekuna. Dokładne dane adresowe są natomiast niezbędne wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w celu dokonywania czynności nadzorczych, o których mowa w art. 54-57 ustawy.

Wprowadza się także zmianę brzmienia art. 45 – konieczność dokonania wyboru dziennego opiekuna w drodze konkursu ofert, przeprowadzanego w trybie określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie często stanowi przeszkodę dla jednostek samorządu terytorialnego przy tworzeniu tych instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, ponieważ taki tryb wyboru pracownika jest bardziej skomplikowany i czasochłonny niż zwykły nabór na pracownika samorządowego (w szczególności w przypadku stanowisk pomocniczych i obsługi). Utrudnienia związane z realizacją art. 45 w jego obecnym brzmieniu są niewspółmierne dla jego celu, jakim jest zachowanie zasad otwartości i konkurencyjności tego wyboru, w związku z czym proponuje się rezygnację z określenia trybu wyboru dziennego opiekuna przez podmioty, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1) oraz wskazanie zasad, jakie muszą być przestrzegane podczas tego wyboru, analogicznych jak przy wyborze pracowników samorządowych na stanowiska urzędnicze.

Proponuje się, aby w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 wprowadzić przepis umożliwiający finansowanie ze środków przeznaczonych na resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 kosztów obsługi programu przez wojewodów oraz ministra właściwego ds. rodziny, w wysokości nieprzekraczającej łącznie 0,5 mln zł rocznie. Przy czym warunkiem otrzymania przez wojewodów kosztów obsługi na

wydatki osobowe (np. dodatki do wynagrodzenia, nagrody) byłyby osiągnięte efekty realizacji programu przez podmioty uczestniczące w konkursie. Wysokość środków przekazanych wojewodzie na ten cel byłaby przyznawana decyzją ministra właściwego ds. rodziny po dokonaniu analizy w oparciu o określone kryteria, takie jak m.in.: liczba nowoutworzonych miejsc przez jednostki samorządu terytorialnego w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennego opiekuna bądź liczby gmin, biorących udział w konkursie, na terenie których nie było do tej pory instytucji opieki nad najmłodszymi dziećmi.

Obecnie nie są przewidziane żadne środki finansowe na realizację resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Tymczasem realizacja programu powoduje znaczne obciążenie pracowników, którzy obsługują go pomimo szeregu innych zadań służbowych. Program "Maluch+" wymaga obsługi nie tylko w trakcie weryfikacji ofert i ogłaszania wyników, gdyż w przypadku pracowników z urzędów wojewódzkich podpisywanie umów, kontrola ich wykonania oraz inne zadania wymagają zaangażowania przez niemal cały rok. Podobnie, pracownicy Ministerstwa wykonują szereg zadań związanych z opracowywaniem programu, udzielaniem wyjaśnień, podziałem środków, opracowaniem wniosków finansowych oraz sprawozdawczością.

Tymczasem, co roku pojawiają się zwroty przyznanych środków do budżetu państwa w związku z rezygnacją części podmiotów wyłonionych w drodze konkursu z udziału w Programie albo z realizacji przez nich części zadania (powstaje mniej miejsc dla najmłodszych dzieci niż była zadeklarowane w dokumentacji konkursowej albo miejsca oddawane są w późniejszych terminach).

Proponuje się zatem wprowadzenie przepisu umożliwiającego sfinansowanie kosztów obsługi programu przez wojewodę i ministra właściwego ds. rodziny. Koszty obsługi były finansowane ze środków przeznaczonych na Program Maluch+, a ta część, która miałaby działanie motywacyjne dla pracowników urzędów wojewódzkich była przyznawana przez ministra właściwego ds. rodziny po dokonaniu analizy wyników realizacji Programu w oparciu o określone kryteria, takie jak m.in.: liczba nowoutworzonych miejsc przez jednostki samorządu terytorialnego w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennego opiekuna bądź udział gmin, na terenie których nie było do tej pory instytucji opieki nad najmłodszymi dziećmi. Wydaje się bowiem, że zwiększenie efektywności Programu jest możliwe dzięki wprowadzeniu zachęt dla pracowników urzędów wojewódzkich w postaci możliwości uzyskania dodatkowych środków finansowych, jeśli podejmą działania promujące Program, będą współpracować z beneficjentami Programu Maluch+, zwłaszcza jednostkami samorządu

terytorialnego, w zakresie pomocy w realizacji Programu przy opracowywaniu dokumentacji konkursowej, a następnie podpisywaniu umowy i realizacji zawartej umowy zgodnie z pierwotnymi założeniami.

Ponadto, w art. 64 ust. 4 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, dotyczącym danych zbieranych w ramach sprawozdania, dodaje się pkt 7-11. tj. liczbę dzieci, z uwzględnieniem informacji o ich wieku, liczbę dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki, czas otwarcia instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, łączną liczbą dni pobytu wszystkich dzieci przebywających w placówce w roku sprawozdawczym oraz czy żłobek, klub dziecięcy lub dzienny opiekun funkcjonuje jako przykładowa instytucja opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Projektowane rozszerzenie danych pobieranych w ramach sprawozdania, o którym mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 wynika z okoliczności, że informacje o liczbie dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki oraz o wieku dzieci objętych opieką żłobków, klubów dziecięcych oraz dziennych opiekunów mają istotne znaczenie dla opracowywania resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+”, w szczególności wysokości kierowanego wsparcia ze względu na cechy instytucji i sytuacje gmin w zakresie realizacji zadania własnego gminy jakim jest zapewnienie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Dane te pełnią również istotną funkcję informacyjną podczas opracowywania projektów zmian prawnych obejmujących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Zmiana danych w zakresie wysokości otrzymanych dotacji ze środków publicznych wynika z faktu, że z jednej strony część gminy decyduje się objąć dofinansowaniem dzieci z wybranej kategorii, np. dzieci z rodzin wielodzietnych, natomiast z drugiej strony w przypadku otrzymania dofinansowania do funkcjonowania żłobków, klubów dziecięcych albo dziennych opiekunów w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 z jednego miejsca w ciągu roku może korzystać więcej dzieci, np. dwoje dzieci – jedno dziecko we wrześniu idzie do przedszkola a na to miejsce przychodzi następne dziecko i rodzice tego dziecka też mają przez kilka miesięcy obniżoną opłatę.

W ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2159, z późn. zm.) wprowadzono zmiany w zakresie art. 66a. Zmiany

te są konsekwencją dodania art. 182a w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.) wprowadza się zmiany mające na celu pomoc osobom przebywającym w pieczy zastępczej oraz opuszczającym pieczę zastępczą. Dotyczą one działań podejmowanych przez Ochotnicze Hufce Pracy. Wprowadzono przepis, z którego wynika, że OHP wykonują zadania państwa w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, a także zadania w zakresie jej kształcenia i wychowania, ze szczególnym uwzględnieniem osób przebywających w pieczy zastępczej oraz osób usamodzielniających się na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Poszukującym pracy niepozostającym w zatrudnieniu lub niewykonującym innej pracy osobom usamodzielnianym zagwarantowano pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ponadto przepisy dotyczące przyznawania bonów szkoleniowych, stażowych i zatrudnieniowych oraz bonów na zasiedlenie mają być stosowane ze szczególnym uwzględnieniem osób usamodzielnianych, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) wprowadzono zmiany w zakresie art. 170c ust. 5 i art. 201a ust. 5. Zmiany te są konsekwencją dodania art. 182a w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Art. 15–34 projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw to przepisy przejściowe.

Wprowadza się zasadę, że do funkcjonujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rodzin wspierających, rodzin zastępczych oraz do osób, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostały kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kandydatami do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobami prowadzącymi rodzinny dom dziecka, kandydatami do przysposobienia dziecka, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi, osobą podejmującą się wspierania działań wychowawczych, o której mowa w art. 96 ustawy lub wolontariuszem w jednostce

organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka będzie stosowany dodany art. 7a, przewidujący warunek nieumieszczenia w bazie danych Rejestru Sprawców Przepływstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

W sytuacji, gdy dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej przed dniem wejścia w życie nowelizacji, nie stosuje się art. 11 ust. 1b nakładającego obowiązek przydzielenia asystenta rodziny w przypadku rodziny, z której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej.

W sprawach z wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki wsparcia dziennego złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki wsparcia dziennego, odmowa wydania zezwolenia oraz cofnięcie zezwolenia będzie miało formę decyzji administracyjnej.

W przypadku, gdy wójt, zarząd powiatu, zarząd województwa lub wojewoda wszczęli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy kontrolę w zakresie swojej właściwości i postępowanie kontrolne nie zakończyło się, zastosowanie znajdzie przepis nakazujący przeprowadzenie indywidualnych rozmów z dziećmi, w tym zasięgnięcia opinii dzieci, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej, o ile jest to uzasadnione przedmiotem i tematyką kontroli.

Przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą będą stosowane również do rodzin wspierających ustanowionych przed dniem wejścia w życie tej ustawy. Konsekwencją tego jest wymóg zawarcia z rodziną wspierającą ustanowioną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, umowy według nowych przepisów, która zastąpi umowę dotychczasową. Jednocześnie umowa ta nie będzie mogła zawierać postanowień mniej korzystnych dla rodziny wspierającej niż dotychczasowa umowa zawarta z tą rodziną.

Zgodnie z wprowadzoną zasadą osoby otrzymujące wynagrodzenia, dodatki oraz świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby dorosłej przebywającej w rodzinie zastępczej na podstawie zasad obowiązujących przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej będą mogły w każdym czasie, po dniu

wejścia w życie niniejszej ustawy, złożyć wniosek o rozpatrywanie tych spraw na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka posiadającego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wstępną akceptację, kieruje go na szkolenie. Szkolenia mogą być przeprowadzane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej innego niż organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsca zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W sprawach z wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy nowe.

Decyzje w sprawie dodatku wychowawczego wydane na podstawie przepisów dotychczasowych ulegają zmianie w zakresie sposobu wypłacania dodatku wychowawczego, zgodnie z nowym brzmieniem przepisów w tym zakresie. Zmiany decyzji dokonuje z urzędu organ, który wydał decyzję. Nowe zasady dotyczące dodatku wychowawczego będą stosowane również do postępowań wszczętych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Powstałe przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego funkcjonują w trybie i na zasadach określonych w przepisach dotychczasowych. Powiat może kierować dzieci do tych placówek w trybie i na zasadach określonych w przepisach dotychczasowych. Nowe przepisy znajdą zastosowanie w zakresie usamodzielniania osoby pełnoletniej opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności placówkę. Dodatek do zryczałtowanej kwoty, o której mowa w art. 115 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w dotychczasowym brzmieniu, w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, będzie wypłacany zgodnie z nowymi zasadami wprowadzonymi ustawą na wzór dodatku wychowawczego przysługującego rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka. Decyzje w sprawie tego dodatku wydane na podstawie przepisów dotychczasowych przed dniem wejścia w życie nowelizacji ulegają

zmianie w zakresie sposobu wypłacania dodatku. Zmiany decyzji dokonuje z urzędu organ, który wydał decyzję.

W sprawach z wniosku o przyznanie pomocy dla osób usamodzielnianych, złożonych i nierozpatrzonej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się nowe przepisy. Pomoc na kontynuowanie nauki otrzymują osoby usamodzielniane, które kontynuują naukę po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, w sytuacji gdy nie spełniały wymogu przebywania w pieczy zastępczej przez okres 3 lat.

Do indywidualnych programów usamodzielniania opracowanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Projekt wprowadza dwa przepisy przejściowe w zakresie adopcji. Pierwszy z nich stanowi, że zawarte na czas określony umowy, na podstawie których zlecono prowadzenie ośrodka adopcyjnego, w tym umowy zawarte na podstawie art. 245 ustawy zmienianej w art. 1, stają się umowami zawartymi na czas nieokreślony. Drugi natomiast wprowadza zasadę, że do spraw w przedmiocie określenia sposobu i okresu osobistej styczności przysposabiającego z przysposabianym, w których wniosek o przysposobienie został zgłoszony do sądu przed dniem 1 stycznia 2019 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

Przepisy art. 191 ust. 5 ustawy zmienianej w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się przy zawieraniu porozumień w sprawie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka po dniu 1 stycznia 2019 r.

Do porozumień w sprawie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka przed dniem 1 stycznia 2019 r., do czasu opuszczenia przez to dziecko odpowiednio rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka stosuje się przepisy dotychczasowe.

Do finansowania pobytu dzieci umieszczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stosuje się przepisy dotychczasowe.

W przypadku dzieci umieszczonych na mocy postanowienia sądu w pieczy zastępczej oraz w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub domu pomocy społecznej dla dzieci

i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej sąd uchyla w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy.

Ustawa nakłada na ministra właściwego do spraw rodziny obowiązek zapewnienia, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, systemu teleinformatycznego umożliwiający funkcjonowanie rejestru centralnego oraz umożliwiającego dostęp do tego rejestru podmiotowi prowadzącemu pracę z rodziną, staroście, organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, powiatowemu centrum pomocy rodzinie, wojewodzie, marszałkowi województwa, ośrodkowi adopcyjnemu, Centralnemu Bankowi Danych i sądowi.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 52 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 52 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Proponuje się aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 10, pkt 25, pkt 29, pkt 55 lit. e, pkt 57 w zakresie dodawanego art. 107b, pkt 94 lit b i c, pkt 98 pkt a, pkt 100 lit b i art. 2 pkt 1, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Późniejszy termin wejścia w życie ustawodawca przewidział w przypadku przepisów dotyczących legitymacji służbowej dla asystenta rodziny, wytycznych ministra właściwego do spraw rodziny dotyczących wspierania rodziny oraz funkcjonowania i tworzenia rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz przepisów związanych z rejestrem centralnym prowadzonym przez ministra właściwego do spraw rodziny, co jest uzasadnione koniecznością podjęcia określonych czynności w celu wdrożenia wskazanych rozwiązań.

Problematyka regulowana w projekcie ustawy jest zgodna z przepisami prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały

nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204).

Projektowana ustawa nie wywiera wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu Bartosz Marczuk</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Katarzyna Napiórkowska – DSR, tel. 0-22 529-06-78 (meryt.) Ewa Kidyba-Kopycka – DSR, tel. 0-22 529-06-68 (legislacja) Leszek Sarnowski –DSR, tel. 22-529-06-77 (analizy)</p>	<p>Data sporządzenia 20 kwietnia 2018 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UD376</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, czyli od 1 stycznia 2012 r., etapowo wdrażany jest w Polsce proces przekształceń w obszarze pieczy zastępczej zmierzający do oparcia systemu przede wszystkim na rodzinnych formach pieczy zastępczej i ograniczeniu roli placówek opiekuńczo-wychowawczych. Prymat ten jest zgodny z kierunkiem wyznaczonym przez Konwencję o Prawach Dziecka, jak i przez inne europejskie akty prawne, zalecenia i rekomendacje. W Polsce system przekształceń w obszarze pieczy zastępczej, mimo zadowalającego kierunku i tendencji, nie przebiega wystarczająco dynamicznie i tym samym nie zapewnia spełnienia wskazanych w wymienionej na wstępie ustawie, terminów wejścia w życie wyraźnie określonych standardów. Odnosi się to przede wszystkim do poziomu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, co oznacza ciągle niewystarczającą liczbę podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej i występowanie przypadków umieszczenia w pieczy zastępczej o charakterze instytucjonalnym wciąż jeszcze dzieci w wieku poniżej 7 roku życia. Rozwiązywanym problemem jest ponadto zagadnienie efektywnego wsparcia rodziny, tak aby do pieczy zastępczej trafiało dużo mniej dzieci niż to jest obecnie, a te które musiały - z uwagi na problemy opiekuńczo-wychowawcze – zostać oddzielone od rodziny, aby mogły jak najszybciej do niej powrócić. Zmiany w obszarze pieczy to również kwestie jakości usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, których proces usamodzielnienia winien przebiegać w sposób zapewniający samodzielny start w dorosłość. I wreszcie ostatnim rozwiązywanym problemem jest poprawa organizacji procedur adopcyjnych, w tym adopcji zagranicznej, tak aby zapewnić dzieciom, których sytuacja prawna umożliwia adopcję, jak najwięcej dobrze przygotowanych rodzin adopcyjnych na terenie kraju. Zmiany te mają przyczynić się do wdrożenia przyjętej przez Rząd w 2017 r. zmiany w obszarze adopcji, która ogranicza do minimum tzw. adopcję zagraniczną.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Obszary proponowanych zmian:

1. Zwiększenie podaży usług na rzecz rodziny i dziecka, tak aby do pieczy zastępczej trafiało dużo mniej dzieci niż to jest obecnie, a te które musiały zostać - z uwagi na problemy opiekuńczo-wychowawcze - oddzielone od rodziny mogły jak najszybciej do niej powrócić;
2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w celu zapewnienia dzieciom pozbawionym opieki rodziców stabilnego rodzinnego środowiska wychowawczego;
3. Przekształcenia w obszarze instytucjonalnej pieczy zastępczej, zmierzające do zmniejszenia liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych i większej ich integracji ze środowiskiem lokalnym;
4. Wzmocnienie zakazu umieszczenia w pieczy instytucjonalnej dzieci młodszych;
5. Poprawa zasad usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, tak aby ich proces usamodzielnienia zapewniał bezpieczny start w dorosłość;
6. Działania na rzecz poprawy procedur adopcyjnych i pozyskiwania większej liczby kandydatów do adopcji na terenie kraju jako realizacja zalecenia dotyczącego ograniczania adopcji międzynarodowych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Wiele krajów europejskich boryka się z podobnymi problemami i wciąż niezadowalającym tempem przebiegu procesu deinstytucjonalizacji. Niektóre z nich przyjęły krajowe strategie deinstytucjonalizacji, co pozwoliło im na wyraźną poprawę wskaźników w obszarze pieczy zastępczej (np. Słowacja, Rumunia, Litwa). Niektóre z nich, np. Rumunia, zakończyły ten proces spektakularnym sukcesem. Taki właśnie kierunek zmian w strukturze pieczy zastępczej podkreślony został między innymi w Ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie *lokalnych społeczności - Wytyczne w zakresie wdrażania i wspierania trwałego przejścia od opieki instytucjonalnej do alternatywnych rozwiązań rodzinnych i opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności w przypadku dzieci, osób niepełnosprawnych, osób mających problemy ze zdrowiem psychicznym oraz osób starszych*

w Europie oraz w dokumencie *Wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej w celu przejścia os opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności-zestaw narzędzi*. Oba dokumenty przygotowane zostały przez Europejską Grupę Ekspertów ds. Przejścia od Opieki Instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności (www.deinstitutionalisationguide.eu).

Ponadto w 2015 r. - podczas prezydencji estońskiej w Radzie Państw Morza Bałtyckiego, której Polska jest aktywnym członkiem, zostały przyjęte „*Rekomendacje dotyczące wsparcia rodziny i rozwoju alternatywnych form opieki zastępczej*”, które stanowią swoisty scenariusz działań w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej mających zapewnić wdrożenie procesu deinstytucjonalizacji. Grupa Children at Risk, działająca przy RPMB w obszarze problematyki dzieci zagrożonych, przygotowała w 2015 r. Raport odnoszący się do przebiegu procesu deinstytucjonalizacji w krajach Morza Bałtyckiego (www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/opieka-zastepcza-nad-dzieckiem/wsparcie-dla-rodzin-i-opieka-zastepcza---sprawozdanie-rady-panstw-morza-baltyckiego-2015/). Raport ten został także opublikowany w języku polskim i rozesłany do podmiotów realizujących zadania z obszaru pieczy zastępczej.

W 2015 r. odbyła się w Genewie obrona sprawozdania Polski z realizacji Konwencji o Prawach Dziecka. Polska delegacja zaprezentowała sprawozdanie z realizacji w ustawodawstwie i praktyce zobowiązań wynikających z postanowień Konwencji o prawach dziecka w latach 1999-2010. Rządowe sprawozdanie, złożone w 2012 r., było odpowiedzią na zalecenia Komitetu Praw Dziecka ONZ z 2002 r. W zaleceniach po obronie sprawozdania w 2015 r. Komitet Praw Dziecka ONZ zauważył pozytywne zmiany w pieczy zastępczej po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednocześnie zwrócił między innymi uwagę na obowiązek stosowania przez samorządy zakazu umieszczania dzieci młodszych w pieczy instytucjonalnej, a także zaapelował o zmiany prawne w odniesieniu do regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych. W polu szczególnej troski Komitetu znalazła się sytuacja dzieci niepełnosprawnych.

Należy zauważyć, że problem deinstytucjonalizacji w obszarze usług społecznych stał się jednym z priorytetów przyjętych przez UE w ramach funduszy europejskich. I tak w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER 2014-2020) z poziomu krajowego wprowadzane są działania wspierające proces deinstytucjonalizacji pieczy w powiatach. Podobne działania są prowadzone w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
MRPiPS	1	Dane administracyjne	Przejęcia działań w zakresie Centralnego Banku Danych i prowadzenie rejestru centralnego
Powiaty	380	Dane administracyjne	Zmiany w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej, wzrost kwot świadczeń na usamodzielnienie
Gmina	2478	Dane administracyjne	Zwiększenie udziału we współfinansowaniu pobytu dzieci w pieczy zastępczej, likwidacja współfinansowania pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Marszałek Województwa	16	Dane administracyjne	Przeniesienia zadań związanych z prowadzeniem CBD do MRPiPS
Wychowankowie usamodzielniający się z rodzin zastępczych spokrewnionych	Ok. 2500 osób rocznie	Szacunek na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	Wzrost kwot świadczeń z tytułu usamodzielnienia dla wychowanków opuszczających rodziny zastępcze spokrewnione.
Osoby przysposabiające dzieci w wieku pow. 7 roku życia	950 osób	Szacunek na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Sprawiedliwości	Możliwość skorzystania z urlopu macierzyńskiego w przypadku adopcji dziecka w wieku pow. 7 roku życia

JST (gmina)	-1,3	6,1	28,1	53,4	74,1	91,2	107,3	122,5	136,5	148,2	147,3	913,4
JST (powiat)	-4,30	-9,50	-31,50	-56,80	-77,50	-94,60	-110,7	-125,9	-139,9	-151,6	-150,7	-953,00
JST (marszałek)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
ZUS	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-31,9

Źródła finansowania	<p>Utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej stanowi zadanie własne samorządu powiatowego i jest współfinansowane przez samorząd gminny, wydatki na obsługę Centralnego Banku Danych i stworzenie oraz utrzymanie Rejestru Centralnego – budżet państwa, środki zostaną zabezpieczone w cz. 63 – Rodzina, poprzez zwiększenie limitu wydatków na dany rok budżetowy, zasiłki macierzyńskie – FUS.</p>
<p>Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń</p>	<p>Zwiększenie współfinansowania gmin pobytu dzieci w pieczy zastępczej Obliczenie oparto o wydatki na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z 2016 r. w zakresie otrzymywanych z gmin kwot stanowiących współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej odpowiednio 10%, 30% i 50% wydatków. Do obliczeń założono stałe wydatki w wariancie bez zmian i ich proporcjonalne zwiększenie zgodnie z wprowadzonymi zapisami o współfinansowaniu w wysokości 30%, 40% i 50% Przyjęto, że nowe rozwiązanie dotyczyć będzie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po wejściu w życie ustawy. Przyjęto, że w 25% przypadków nastąpi powrót dziecka do rodziny naturalnej w ciągu pierwszego roku pobytu w pieczy zastępczej, dla 11% w drugim roku pobytu i w pieczy zastępczej. Proporcjonalnie do tego ukształtują się zwroty powiatów do gmin (20% kosztów) w przypadku powrotu dziecka w pierwszym roku pobytu w pieczy i dopłaty gmin do kosztów utrzymania (10% kosztów) w przypadku dzieci pozostających w pieczy ponad rok. Z tytułu zwiększenia współfinansowania pobytu dzieci w pieczy rodzinnej powiaty odnotują wzrost dochodów w kwocie od 9,6 mln zł w 2019 r. do 47,2 mln zł w 2029 r. Przy jednoczesnym uwzględnieniu zwrotów dokonywanych przez powiaty gminom w przypadku powrotu dziecka do rodziny naturalnej w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.</p> <p>Zniesienie współfinansowania przez gminy pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Założono, że nowe rozwiązanie dotyczyć będzie dzieci umieszczonych w pieczy instytucjonalnej po wejściu w życie ustawy. Zatem mając za podstawę dane o zwrotach gmin z tytułu współfinansowania pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2016 r. oszacowano, że wpływy powiatów z tego tytułu zmniejszać się będą stopniowo od 6,2 mln w 2019 r. do 190,2 mln zł w 2029 r., i o te same kwoty zmniejszą się wydatki gmin.</p> <p>Zmiana sposobu waloryzacji wynagrodzeń rodzin zastępczych Na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oszacowano wzrost wydatków na wynagrodzenia rodzin zastępczych przy założeniu, że 75% (1 954 rodziny zastępcze zawodowe i RDD) z nich może dotyczyć wzrost wynagrodzenia w związku z podwyższenia minimalnego wynagrodzenia (wzrost minimalnego wynagrodzenia obliczono z uwzględnieniem wytycznych makroekonomicznych MF) Szacuje się, że wzrost wydatków z tego tytułu wyniesie od 2,7 mln zł w 2019 r. do 37,6 mln zł w 2029 r.</p> <p>Ujednolicenia kwot świadczeń z tytułu usamodzielnienia dla wychowanków rodzin zastępczych spokrewnionych Ze wstępnych danych ze sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2017 r. wynika, że wypłacono 1589 świadczeń z tytułu usamodzielnienia wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze spokrewnione, przy jednoczesnym odpływie dzieci powyżej 18 roku życia z tych rodzin w liczbie 2 428 osób. Do obliczeń założono podwyższenie wysokości świadczenia z 3300 zł dla przebywających co najmniej trzy lata w pieczy zastępczej do kwoty 3470 zł (1589 świadczeń) oraz założono że pozostałe osoby w liczbie wynikającej z różnicy pomiędzy liczbą świadczeń a liczbą osób opuszczających te rodziny (839 osób), połowa z nich pobierze świadczenia w kwocie 3470 zł, a druga połowa w wysokości 1735 zł</p> <p>Przeniesienie zadań dotyczących prowadzenia Centralnego Banku Danych o dzieciach do MRPIPS</p>

Oszacowano że przeniesienie zadań dotyczących prowadzenia CBD oznaczać będzie koszty ok. 650 tys. zł ((3 etaty * 7 458 zł z pochodnymi * 12 m-cy)+(3etaty * 7 386 zł dodatkowego wynagrodzenia rocznego z pochodnymi)) + ((3 etaty * 8 568 zł z pochodnymi * 12 m-cy.)+(3 etaty * 8484 zł dodatkowego wynagrodzenia rocznego z pochodnymi)) + odpis na ZFŚS w kwocie 7 114 zł oraz 18210 zł koszty bieżące utrzymania stanowisk pracy), z czego 250 tys. zł stanowić będzie kwota, o którą zmniejszona zostanie dotacja na prowadzenia ośrodków adopcyjnych przez Marszałka województwa, natomiast 400 tys. zł to dodatkowy koszt jaki będzie musiał ponieść budżet państwa w związku z przeniesieniem prowadzenia Centralnego Banku Danych do MRPiPS. Wykonanie tego zadania wymaga zatrudnienia specjalistów, którzy nie tylko będą gotowi pod względem posiadanych kwalifikacji do wykonywania tego zadania (psycholog, pedagog, prawnik), a także charakteryzować się będą dużą mobilnością związaną z koniecznością wykonywania zadań w terenie i odbywania częstych podróży służbowych. Proponowana zmiana ma przede wszystkim zaowocować lepszym monitorowaniem procedur adopcyjnych krajowych i zagranicznych, zwłaszcza w kontekście decyzji odnoszących się do zasadności kwalifikowania dzieci do adopcji zagranicznej. Wskazane wyżej kwoty uwzględniają również koszty zagwarantowania organowi centralnemu warunków do prowadzenia procedur w pomieszczeniach zapewniających właściwą ochronę danych osobowych i uwzględniających zasady archiwizacji dokumentów szczególnie wrażliwych.

Rejestr Centralny
Szacuje się, że Stworzenie Rejestru Centralnego spowoduje zwiększenie wydatków budżetu państwa o 2 mln zł w 1 roku funkcjonowania ustawy, oraz 400 tys. zł w latach kolejnych z tytułu utrzymania aplikacji. Jednocześnie konieczne będzie dodatkowe zatrudnienie 2 pracowników w Departamencie Informatyki do obsługi aplikacji, co oznaczać będzie dodatkowy wydatek z budżetu państwa w wysokości 180 tys. zł rocznie (2 etaty *6 602 zł z pochodnymi * 12 m-cy) + (2 etaty * 6538 zł dodatkowego wynagrodzenia rocznego z pochodnymi) + odpis na ZFŚS w kwocie 2 371 zł oraz 6070 zł koszty bieżące utrzymania stanowisk pracy).

Zasilki macierzyńskie
Na podstawie danych z III kwartału 2017 r. o liczbie dni zasiłkowych i kwotach zasiłków macierzyńskich, oraz na podstawie liczby dzieci adoptowanych w wieku pow. 7 roku życia w 2016 r. (956 osób) oszacowano, że nadanie uprawnień do urlopu macierzyńskiego osobom przysposabiającym dzieci pow. 7 r.ż. w wymiarze 10 tygodni, a także osobom przysposabiającym dzieci w wieku pow. 12 roku życia w wymiarze 5 tygodni spowoduje wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 2,9 mln zł rocznie.

Ze względu na małe kwoty w tabeli nie ujęto wzrostu wydatków na wydruk legitymacji asystentów rodziny których roczny koszt może się kształtować w kwocie 60 tys. zł w pierwszym roku i ok. 6 tys. zł w latach kolejnych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6	116,6
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wykazana kwota uwzględnia wzrost wydatków na zasiłki macierzyńskie oraz ujednoczenia kwot świadczeń dla wychowanków rodzin zastępczych spokrewnionych.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 10, pkt 25, pkt 29, pkt 55 lit. e, pkt 57 w zakresie dodawanego art. 107b, pkt 94 lit. b i c, pkt 98 pkt a, pkt 100 lit b oraz art. 2 pkt 1, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (przepisy te dotyczą m.in. elektronicznego rejestru danych, wytycznych wydawanych przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz legitymacji wydawanych asystentom rodziny).

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Po pełnym roku funkcjonowania ustawy w oparciu o sprawozdania rzeczowo-finansowe.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)